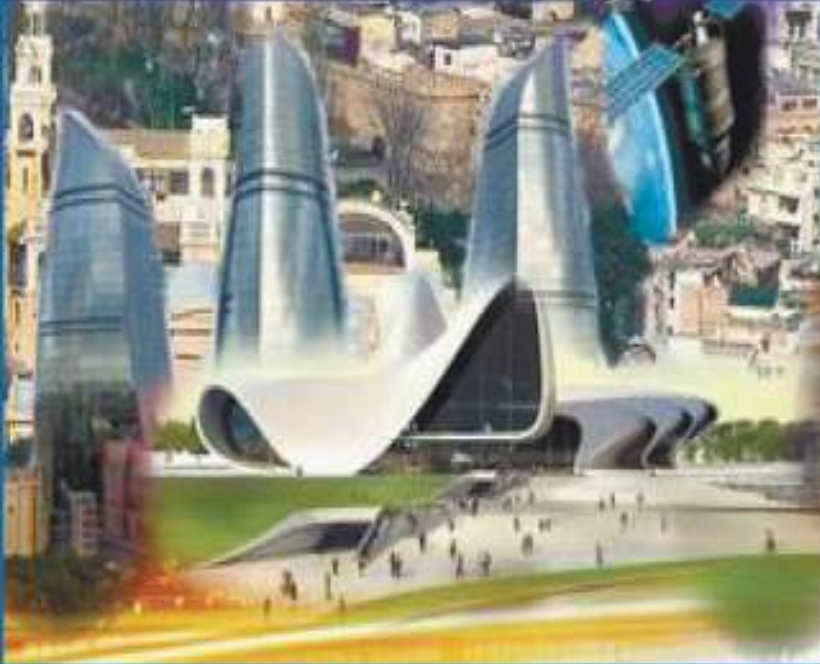

**Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il üçün
dövlət və icmal büdcələri özündə birləşdirən
“VƏTƏNDAŞIN BÜDCƏ BƏLƏDÇİSİ”
KİTABI**

**Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il
üçün dövlət və icmal büdcələrini özündə
birləşdirən**

**“Vətəndaşın büdcə bələdçisi”
kitabı**

Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi

M ü n d ər i c a t

	S ə h i f ə
Dəyərli oxucuya müraciət	2
1. Bütçə nədir və özündə nəyi birləşdirir?	3
2. Azərbaycan Respublikasının bütçə sistemi	5
3. Bütçənin gəlirlərini formalaşdırmaq üçün pul vəsaiti haradan gəlir və hara gedir	7
4. Dövlət və icmal bütçələrin layihəsi necə tərtib olunur, özündə hansı mərhələləri birləşdirir və hansı normativ-hüquqi sənədlərlə tənzimlənir	9
5. 2018-ci il üçün dövlət bütçəsinin zərfi haqqında icmal məlumat	13
6. 2018-ci il üçün icmal bütçəsi haqqında icmal məlumat	45
7. “Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət bütçəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu	47
8. “Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət bütçəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi ilə bağlı bir sıra məsələlər barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	56
9. Nəticə	101
10. Anlayışlar və terminlər	102
11. Əks-əlaqə	105

Dəyərli oxucuya müraciət

Hörmətli oxucu!

“Vətəndaşın büdcə bələdçisi” kitabında dövlət və icmal büdcələrin əsas parametrləri və istiqamətləri, büdcə layihəsinin hazırlanması zamanı müvafiq işlərin həyata keçirilməsi haqqında məlumat, büdcə gəlirinin formalaşması mənbələri və xərclərin istiqamətləri haqqında əsas məlumatlar toplusu əks olunmuşdur.

Büdcə ilə bağlı əhalinin məlumatlı olması çox mühüm məsələlərdən biridir. Lakin, büdcə - olduqca mürəkkəb və xüsusi bilik tələb edən bir maliyyə sənədidir. Büdcənin strukturuna daxil olan bütün məlumatlar ilkin baxışda oxucular üçün maraqlı olmaya bilər.

Belə ki, büdcə sistemində daxil olan büdcələrin tərtibi, onların gəlir və xərclərinin, kəsirinin strukturu, gəlirlərin formalaşma mənbələri, xərclərin istifadə istiqamətləri və kəsirinin maliyyələşdirmə mənbələri üzrə çoxsaylı məlumatların təhlili xeyli vaxt tələb edir.

Bütövlükdə dövlət və icmal büdcələrinin gəlir və xərcləri barədə qısa və anlayışlı məlumatın əldə edilməsi, büdcənin mahiyyəti, onun parametrlərinin tərtibi və icrası prosesi ilə bağlı əhalinin maarifləndirilməsi, dövlətin büdcə siyasətinin daha sadə dildə açıqlanması üçün Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən hazırlanmış “Vətəndaşın büdcə bələdçisi” kitabı Sizin ixtiyarınıza verilir.

Ümidvarıq ki, hazırlanmış bu məlumat toplusu Sizə büdcə sahəsində bələdçilik edəcək, büdcəni daha asan və aydın şəkildə başa düşülməsində yardımçı olacaqdır.

Bununla yanaşı qeyd olunmalıdır ki, dövlət və icmal büdcələrin layihələrinin əhali ilə geniş ictimai müzakirələrin təmin edilməsi, onların bu müzakirələrdə yaxından iştirakının təşkili üçün 2018-ci ilin dövlət və icmal büdcələrinin layihələri üzrə göstəricilər Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinin rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilmişdir.

1. Bütçə nədir və özündə nəyi birləşdirir?

Bütçə dedikdə biz ilk növbədə-Azərbaycan Respublikasının müvafiq dövlət hakimiyyəti və özünüidarəetmə orqanları vasitəsi ilə dövlətə və bələdiyyələrə məxsus vəzifə və funksiyaları yerinə yetirmək üçün lazım olan pul vəsaitinin yığılması və istifadə olunması üçün əsas maliyyə sənədini gözümüzün önünə gətirməliyik.

- Sadə dildə desək bütçə nədir və özündə nəyi birləşdirir?

Bütçə, dövlət idarəetmə sisteminin tərkib hissəsi olmaqla ölkə əhalisinin maraqlarına toxunur, bilavasitə onlara xidmət edir.

Dövlət və bələdiyyə işçilərinin, həkim və xəstələrin, valideyn, şagird və tələbələrin, təqaüdçülərin, aztəminatlı ailələrin və müavinət alanların, sahibkarların, uşaq bağçalarında və körpələr evlərində uşaqların və tərbiyəçilərin, işsiz insanların – bir sözlə ölkə vətəndaşlarının demək olar ki, hamısının bütçə ilə əlaqəsi vardır. Bütçə, həmçinin ölkə iqtisadiyyatının tənzimlənməsində mühüm rol oynamaqla, iqtisadiyyatda sabitliyin yaranmasına, əhalinin sosial rifah halının yaxşılaşmasına xidmət edir.

Bütçə müxtəlif vergilərin, rüsumların və digər ödənişlərin bir mənbədə toplanması və xərclənməsi barədə ölkənin bir il üçün əsas maliyyə sənədidir.

Biz bilməliyik ki, növbəti il üçün gəlir vergisi, əlavə dəyər vergisi, aksizlər, mənfəət vergisi və digər vergilər və daxilolmalar üzrə dövlət və icmal bütçələrə nə qədər məbləğdə vəsait daxil olacaqdır?

Daxil olacaq gəlirlər hesabına hansı dövlət vəzifələri, tədbirləri maliyyələşdiriləcək? Əhalinin sosial ödəncələrinə, pensiya və müavinətlərinə, elmə, təhsilə, müdafiyyə, təhlükəsizliyə, mədəniyyətə, ətraf mühitin mühafizəsinə, kənd təsərrüfatına, infrastruktur və sosial təyinatlı obyektlərin (yol, körpü, su, qaz, kanalizasiya xəttləri, metro, məktəb, xəstəxana, idman mərkəzləri və s.) tikintisinə, ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə, sahibkarlığın, ipotekanın inkişafına, şəhər, rayon, qəsəbə və kəndlərin abadlaşdırılmasına və digər zəruri məsələlərin həllinə nə qədər vəsait sərf ediləcəkdir?

- Bütçə dövlətin iqtisadi inkişaf siyasətinin maliyyə açıqlamasıdır.

Qabaqcıl beynəlxalq təcrübədə bütçə tərtib olunarkən 3 əsas prinsip gözlənilməlidir:

1. Ümumi makroiqtisadi sabitliyin qorunması;
2. Xərclərin ayrı-ayrı sahələr, funksiyalar, təşkilatlar, proqramlar, fəaliyyətlər və layihələr üzrə bölgüsünün strateji inkişaf prioritetlərinə və məqsədlərinə uyğun şəkildə aparılması;
3. Ayrılmış xərclər maksimum qənaətlə və yüksək səmərəliliklə həyata keçirilməsi.

Bu prinsiplərin hər biri ölkənin iqtisadi siyasətinin formalaşmasında mühüm rolə malikdir.

Belə ki, xərc və gəlirlərin ümumi daxili məhsulda payının məqbul səviyyədə saxlanması, qeyri-neft gəlirlərinin payının artırılması, kəsirsiz bütçənin formalaşması və ya kəsir olacağına, onun inflyasiya yaratmayan mənbələr hesabına örtülməsi makroiqtisadi sabitlik üçün vacibdir. Digər tərəfdən, xərclərin bölgüsünün inkişaf məqsədləri ilə

uzlaşdırılması gələcək iqtisadi siyasətin istiqamətlərini müəyyənləşdirir. Nəhayət, xərclənən hər bir manatın müqabilində qarşıya qoyulan nəticənin əldə olunması, əlavə dəyərin yaradılması, itki və israfçılığın qarşısının alınması, xərclərin qənaət rejimində həyata keçirilməsi büdcənin iqtisadi səmərəliliyini artıran amillərdəndir.

- Büdcə, həm də dövlətin borclanması barədə məlumatdır.

Gəlirlər xərcdən az olduqda kəsir (defisit) yaranır. Bu zaman büdcə xərclərinin sabit ödənilməsi üçün borclanmaya getmək, müvafiq qaydada borc almaq, dövlət əmlakını özəlləşdirməklə əlavə gəlir əldə etmək qaçılmaz olur.

- Büdcə iqtisadiyyata təsir alətidir.

İqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinə yardım kimi yönəldilən xərclər gələcəkdə yeni məhsulların istehsalı hesabına yeni dəyərlərin yaranmasına və bu hesaba əlavə gəlirlərin əldə edilməsinə nail olunur.

Dövlətin sosial və iqtisadi siyasətinin uğurla həyata keçirilməsi üçün vacib olan infrastrukturaların, o cümlədən avtomobil yollarının, körpülərin, yeraltı və yerüstü keçidlərin, metro və dəmiyolu yollarının, tunellərin, su və istilik elektrik stansiyalarının, alternativ enerji qurğularının, sosial infrastrukturlardan olan məktəb, uçaq bağçası, xəstəxana, poliklinika, mədəniyyət müəssisələrinin tikintisi, sahibkarlara güzəştli kreditlərin verilməsi, ipotekaya, lizinqə dəstək verilməsi kimi işlər ərazilərdə yeni-yeni istehsal müəssisələrinin yaradılmasına, yeni iş yerlərinin açılmasına, məhsul istehsalının artımına şərait yaradır. Bu da iqtisadiyyatın inkişafına təsir edir.

Bundan başqa, büdcə vasitəsilə ölkədə gəlirlərin yenidən bölgüsü baş verir, yəni yüksək gəlirləri olan əhali, həmçinin sahibkarlar və kommersiya fəaliyyəti ilə məşğul olan müəssisə və təşkilatlardan daxil olan vergilər, rüsumlar hesabına aztəminatlı əhaliyə, o cümlədən pensiyaçılara, müvəqqəti işsiz qalmış insanlara, tələbələrə, fiziki qüsuru və əlilliyi olan vətəndaşlara, məcburi köçkünlərə və gəlirləri aşağı olan digər əhali qruplarına müavinətlər, təqaüdlər və digər sosial yardımlar edilir, bu yolla ölkədə sosial ədalətin bərpa edilməsi və gəlir səviyyələri arasındakı bərabərsizliyin azalması təmin edilir.

- Büdcədən həm də iqtisadi alət kimi istifadə etmək olur. Məsələn, vergi dərəcələrini azaltmaqla (artırmaqla) sahibkarların xərclərini azaltmaq (artırmaq) olar ki, bu da nəticə etibarilə iqtisadi fəallığın artmasına (səngiməsinə) səbəb olur. Eyni zamanda, büdcə özü də iqtisadiyyatın təsirinə məruz qalır.

İqtisadiyyatda artım müşahidə olunduqda, müəssisələrin, sahibkarların, son nəticədə əhalinin daha çox gəlir əldə etməsinə şərait yaranır. Nəticədə büdcəyə ödənişlərin də həcmi artır.

Əksinə, iqtisadiyyatda durğunluq və ya azalma müşahidə olunduqda, adekvat olaraq büdcənin də gəlirlərində azalma müşahidə olunur, büdcə xərclərinin maksimum qənaət rejimində həyata keçirilməsi və xərc istiqamətlərinin optimallaşdırılması zərurəti meydana çıxır.

- Nəhayət, büdcə dövlətin maliyyə hesabatıdır.

Büdcə dövlətin pulları necə və hara xərcləməsi barədə məlumat verir.

2018-ci il dövlət büdcəsinin gəlirləri 20127,0 milyon manat təşkil edir. Bu vəsaitin 8917,0 milyon manatını bilavasitə əhalinin, qeyri-neft sektorunda fəaliyyət göstərən müəssisə və təşkilatların (hüquqi şəxslər) büdcəyə ödədikləri vergilər və rüsumlar, 11096,0 milyon manatını neftdən əldə edilən gəlirlər, 114,0 milyon manatını isə sair mənbələrdən daxilolmalar təşkil edir.

Konkret olaraq biz əhalinin, qeyri-neft sektorunda fəaliyyət göstərən müəssisə və təşkilatların, sahibkarlıq subyektlərinin dövlət büdcəsinə ödədikləri vergi və rüsumlar və büdcəyə daxil olan digər gəlirlərin cəmi 9031,0 milyon manat təşkil edəcəkdir. Nəzərə alsaq ki, bu vəsait dövlətin funksiya və vəzifələrinin yerinə yetirilməsinə, əhalinin sosial müdafiəsinin daha da gücləndirilməsinə, bir sözlə dövlətin əhali qarşısında götürdüyü

bütün öhdəliklərin maliyyə təminatını ödəmir, onda dövlət özünün ehtiyatlarını, o cümlədən neft gəlirlərinin bir hissəsini büdcəyə cəlb edir və müvafiq iqtisadi alətlərin tətbiqi hesabına borclanmaya gedərək vəsait əldə edib büdcə kəsirinin örtülməsinə yönəldir (2018-ci il üçün büdcə kəsirinin örtülməsi özəlləşdirmədən, xarici qrantlardan daxilolmalar və digər mənbələr (daxili və xarici borclanma və 2018-ci ilin 1 yanvar tarixinə dövlət büdcəsinin vahid xəzinə hesabının qalığı) hesabına həyata keçiriləcəkdir).

Yuxarıda qeyd olunan bütün gəlirlər və büdcə kəsirinin maliyyələşdirməsi mənbələri hesabına 2018-ci il dövlət büdcəsinin xərcləri 21047,0 milyon manat təşkil edir. Dövlət büdcəsinin xərcləri hesabına dövlət əhaliyə müxtəlif formada ödənişlər və xidmətlər həyata keçirir.

Bu ödəniş və xidmətlər əsasən bir neçə istiqamətdə əhaliyə çatdırılır və ölkə iqtisadiyyatına yönəldilir.

- Birbaşa formada, müxtəlif sosial ödənişlər, yeni pensiyalar, aztəminatlı ailələrə müavinətlər, məcburi köçkünlərin məskunlaşması və normal yaşamları üçün yaşayış evlərinin tikintisi üçün ayrılan investisiya xərcləri və müavinətlər formasında;

- Dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlarda çalışan işçilərə əməyin ödənişi üçün verilən ödənişlər formasında;

- İqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinə dövlət büdcəsindən subsidiya və subvensiya (sadə dildə desək maliyyə yardımı) şəklində yönəldilən maliyyə vəsaitlərinin müxtəlif formada, o cümlədən ipotekanın tətbiqi, əhalinin mənzilə olan tələbatının ödənilməsi və vətəndaşların güzəştli şərtlərlə mənzil əldə etmələri üçün sosial mənzillərin tikintisi formasında əhaliyə çatdırılması;

- Başqa büdcələrə (Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə və bələdiyyə büdcələrinə əvəzsiz verilən vəsait) verilən dotasiya formasında;

- Digər formada – ehtiyat fondları vasitəsi ilə əvvəlcədən büdcədə nəzərdə tutulmayan dövlət tədbirlərinin, təbii fəlakətlərin nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı vəsaitin ayrılması formalarda.

2. Azərbaycan Respublikasının büdcə sistemi

Dövlətin büdcə ilə bağlı funksiya və vasitələrinin yerinə yetirilməsi, müvafiq işlərin dövlət qurumları arasında bölgüsünün tənzimlənməsi üçün ölkə qanunvericiliyi ilə büdcə sistemi təsbit olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və “Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən ölkəmizdə müxtəlif büdcələrin təsnifləşməsi təmin edilmişdir ki, bu da özündə büdcə sistemini birləşdirir.

Azərbaycan Respublikasında büdcə sistemində Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsi (bundan sonra - dövlət büdcəsi), Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsi və yerli büdcələr daxildir.

Büdcə sistemi bu sistemə daxil olan büdcələrin vahid prinsiplər əsasında fəaliyyətinə və onların müstəqilliyinə əsaslanır.

Büdcə sisteminin vahidliyi tənzimləyici mədaxil mənbələrindən istifadə etmək, məqsədli büdcə fondları yaratmaq, maliyyə ehtiyatlarını müxtəlif səviyyəli büdcələr arasında bölüşdürmək vasitəsi ilə büdcələrin qarşılıqlı əlaqəsinə əsaslanır.

Büdcə sisteminin vahidliyi eyni büdcə təsnifatı, büdcə sənədləri və formalarından istifadə olunması, büdcələrin icrasına dair müntəzəm hesabatın və icmal büdcə hesabatının hazırlanması və qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada aidiyyəti üzrə təqdim edilməsi müxtəlif mətbuat vasitələri ilə ictimaiyyətə çatdırılması yolu ilə təmin edilir.

Büdcələrin müstəqilliyi mövcud qanunvericiliyə uyğun olaraq mədaxil mənbələrini və vahid büdcə təsnifatı çərçivəsində xərclərin istiqamətlərini müəyyənləşdirmək hüququnun olması ilə təmin edilir.

“Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq dövlət büdcəsinin, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinin (büdcədənkənar əməliyyatlar da daxil olmaqla) və büdcədənkənar dövlət fondlarının gəlir və xərclərini funksional və iqtisadi təsnifata uyğun paraqraflar səviyyəsində əks etdirən maliyyə sənədinə icmal büdcə deyilir.

2018-ci il üzrə icmal büdcənin strukturu

İcmal büdcənin gəlirləri

- Dövlət büdcəsinin gəlirləri
- Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiəsi Fondunun büdcəsinin gəlirləri
- Dövlət Neft Fondunun büdcəsinin gəlirləri
- Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinin gəlirləri

İcmal büdcənin xərcləri

- Dövlət büdcəsinin xərcləri
- Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsinin xərcləri
- Dövlət Neft Fondunun büdcəsinin xərcləri
- Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinin xərcləri
- Xarici kreditlər hesabına maliyyələşən layihələr üzrə xərclər

İcmal büdcənin kəsiri və onun maliyyələşdirmə mənbələri

- * Xarici kreditlər
- * Özəlləşmədən daxilolmalar
- * Xarici qrantlar
- * Digər mənbələr hesabına (daxili və xarici borclanma, dövlət büdcəsinin vahid xəzinə hesabının qalığı)

Dövlət büdcəsinin strukturu

“Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq dövlət büdcəsinin strukturu aşağıdakı kimidir.

3. Büdcənin gəlirlərini formalaşdırmaq üçün pul vəsaiti haradan gəlir və hara gedir?

Təsəvvür edək ki, Azərbaycan ailəsi masa ətrafında əyləşib öz gəlir və xərclərini, yəni ailə büdcələrini hesablayırlar. Bu zaman onlar il ərzində nə qədər pul qazanacaqlarını və bu pulların haradan əldə edə biləcəklərini müzakirə edirlər. Sonra ailə üzvləri ailənin normal yaşayışının təmin edilməsi üçün lazım olan zəruri xərcləri, o cümlədən ərzaq təminatı, kommunal və kommunikasiya (ışıq, su, qaz və s.), nəqliyyat xərcləri üzrə ödənişləri, geyim və ev əşyalarının alınması, istirahət üçün maliyyə təminatı ilə bağlı ödəndiklərini və digər xərclərini təmin edə biləcək vəsaitlərin həcmi hesablayırlar. Bütövlükdə bu xərclərin cəmi ailə büdcəsinin xərcləri deməkdir. Xərclər ailənin proqnoz etdiyi gəlirlərdən çox olduqda, artıq ailə xərclərinin bir hissəsinin, məsələn nəqliyyata, istirahətə, paltara ödəyəcəkləri xərclərin azaldılması, başqa sözlə desək, öz xərclərinə qənaət etmək haqqında fikirləşir. Bu zaman ailə mövcud xərclərini prioritetləşdirir və daha səmərəli həyata keçirmək barədə planlar qurur. Qənaətlə yanaşı, gəlirlərini artırmaq üçün onlar daha çox işləməli və ya daha yüksək əmək haqqı olan iş yerlərini tapmalıdırlar. Bəzi ailələr qarşılarına qoyduqları məqsədlərə çatmaq üçün çıxış yolunu tələb olunan vəsaitin bir hissəsini dostlarından, qohumlarından borc və ya bankdan kredit götürməkdə görürlər. Bəzən isə əvvəlki illərdə alınmış aktivlərin, məsələn, dəbdəbəli geyim və ya zinət əşyaları, avtomobil və digər qiymətli mallarını satmaqla əlavə vəsait əldə etmək barədə düşünürlər.

Digər halda ailənin gəlirləri onların proqnozlaşdırdığı xərclərindən çox olduqda, onda ailə öz yaşayışını daha dəbdəbəli qurmaq, yəni yeni avtomobil, müasir məişət texnikası və digər bahalı avadanlıq və əşyalar almaq, evlərini müasir dəbə uyğun təmir etdirmək haqqında ümumi razılığa gələrək onları həyata keçirirlər.

Bir qayda olaraq ailə üzvləri, çox hallarda ailənin başında duran ata və ya ana ailə büdcəsinin xərclənməsinə, alınan hər bir şeyin keyfiyyətinə nəzarət edir.

Ümumilikdə götürsək, Azərbaycanın büdcə sistemində daxil olan büdcələrin tərtibi, onun icrası və icrasına nəzarət və hesabatlılıq əsasən ailə büdcəsi ilə üst-üstə düşür.

Beləliklə, büdcə gəlir və xərc hissəsindən ibarətdir. Büdcə gəlirləri xərclərdən artıq olduqda büdcə artıqlığı (profisit), büdcə xərcləri gəlirlərdən artıq olduqda büdcə kəsiri (defisit) yaranır.

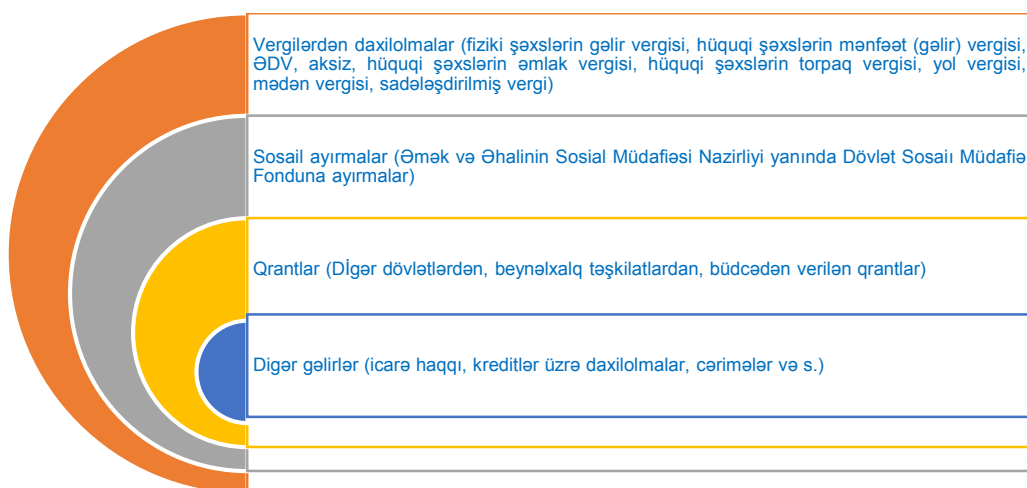
Dövlət büdcəsinin tərtibi zamanı dövlət ilk növbədə öz funksiyalarını həyata keçirmək və qarşıya qoyulan məqsədlərə çatmaq üçün xərclərini, sonra isə öz gəlirlərini hesablayır.

Dövlət öz gəlirlərini və xərclərini tarazlaşdırmaq yolu ilə büdcəsinə formalaşdırır. Yəni, onun nəzərdə tutduğu gəlirlər qarşıya qoyulmuş məsələlərin maliyyə təminatına imkan verirsə, onu təsdiq edir. Yox, əgər xərcləri gəlirləri üstələyirsə, onda bir sıra xərcləri ixtisar etməyə, hətta xərclərin müəyyən hissəsini növbəti illərə keçirməyə, bu da bəz etmədikdə xərclərinin gəlirlə örtülməyən hissəsinin, yəni kəsirinin bağlanması üçün maliyyəşirmə mənbələri axtarmağa məcbur olur.

Büdcə layihələrinin hazırlanması zamanı əsas məsələlərdən biri də gəlir və xərclərin qruplaşdırılması, onların müqayisəsinin təmin edilməsidir. Bu məqsədlə Azərbaycan Respublikasının büdcə sistemində daxil olan büdcələr, habelə büdcədən kənar dövlət fondları üzrə maliyyə əməliyyatlarının daha şəffaf müqayisəsinə təmin edən, büdcə xərclərinin istiqamətlərini özündə əks etdirən, Azərbaycan Respublikasının vahid büdcə təsnifatı¹ hazırlanaraq Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2004-cü il 6 oktyabr tarixli 149 nömrəli qərarı ilə təsdiq olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının vahid büdcə təsnifatı büdcə gəlirlərinin və xərclərinin funksional, iqtisadi və inzibati təsnifatlarından ibarətdir.

Vahid büdcə təsnifatına əsasən büdcə gəlirləri i) vergilərdən daxilolmalar, ii) sosial ayırmalar, iii) qrantlar, iv) digər gəlirlər bölmələrindən ibarətdir:

Büdcə xərcləri büdcə təsnifatına uyğun olaraq dövlət büdcəsindən, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsindən və yerli büdcələrdən qanunvericiliklə nəzərdə tutulan tələbatı ödəmək üçün ayrılan vəsaitdir.

Həyata keçirilən funksiyalara müvafiq olaraq büdcə xərclərinin qruplaşdırılmasına xərclərin funksional təsnifatı deyilir.

Xərclərin funksional təsnifatı
Ümumi dövlət xidmətləri
Müdafiə
Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq
Təhsil

¹ Azərbaycan Respublikası vahid büdcə təsnifatı – <http://e-qanun.az/print.php?internal=view&target=1&docid=5840&doctype=0>

Səhiyyə
Sosial müdafiə və sosial təminat
Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət
Mənzil və kommunal təsərrüfatı
Yanacaq və enerji
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi
Sənaye, tikinti və faydalı qazıntılar
Nəqliyyat və rabitə
İqtisadi fəaliyyət
Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər

Büdcə xərclərinin iqtisadi təsnifatı əvəzsiz və ya qaytarılmamaq şərti ilə büdcələr tərəfindən aparılan ödənişlərdən ibarətdir. Başqa sözlə desək bu ödənişlərin iqtisadi mahiyyətinə görə qruplaşdırılmasıdır.

Xərclərin iqtisadi təsnifatı
Əməyin ödənişi
Malların (işlərin və xidmətlərin) satın alınması
Köhnəlmə
Faizlər üzrə ödənişlər
Subsidiyalar və cari transvertlər
Qrantlar və digər ödənişlər
Təqaüdlər və sosial müavinətlər
Digər xərclər
Qeyri-maliyyə aktivlərinin alınması
Maliyyə aktivləri üzrə əməliyyatlar
Öhdəliklər üzrə maliyyə əməliyyatları

İnzibati təsnifat isə büdcədən maliyyələşən və ya maliyyə yardımı alan təşkilatların adlı siyahısından ibarətdir.

4. Dövlət və icmal büdcələrin layihəsi necə tərtib olunur, özündə hansı mərhələləri birləşdirir və hansı normativ- hüquqi sənədlərlə tənzimlənir

Məlum olduğu kimi Azərbaycan Respublikasında büdcə prosesi Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, Vergi Məcəlləsi, "Dövlət büdcəsinin tərtibi və icrası qaydaları" və digər normativ-hüquqi aktlar vasitəsi ilə tənzimlənir və onlara uyğun olaraq həyata keçirilir.

Büdcə prosesini tənzimləyən əsas normativ-hüquqi sənədlər

Bu normativ aktlar toplusu büdcə prosesinin əsas prinsiplərini, dövlət və icmal büdcələrin tərtibi və icrası prosesində müvafiq icra hakimiyyəti orqanları, büdcənin tərtibi

prosesində iştirak edən orqanları², büdcədənkənar dövlət fondları, digər təşkilatlar arasında qarşılıqlı münasibətlərin əsas istiqamətlərini özündə birləşdirir.

- Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası
- "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu
- Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi
- "Dövlət büdcəsinin tərtibi və icrası Qaydaları (Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin Qərarı)
- müvafiq il üçün büdcə layihəsinin tərtibi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Sərəncamı
- müvafiq il üçün dövlət büdcəsi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu və onun tətbiqi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı
- müvafiq il üçün dövlət büdcəsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin sərəncamı
- müvafiq il üçün sosial təminatı və müdafiəni həyata keçirən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının büdcəsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanunu və onun tətbiqi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı
- müvafiq il üçün işsizlikdən sığorta Fondunun büdcəsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu
- müvafiq il üçün Dövlət Neft Fondunun büdcəsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı
- Azərbaycan Respublikasında büdcədənkənar vəsaitlərin formalaşdırılması, istifadə edilməsi, uçota alınması və hesabatın təqdim olunması qaydaları

²büdcənin tərtibi prosesində iştirak edən təşkilatlar—mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları və onların struktur bölmələri, büdcə gəlirlərinin icrasını təmin edən orqanlar, dövlət büdcəsindən maliyyələşən və (və ya) maliyyə yardımı alan təşkilatlar, büdcədənkənar dövlət fondları və vergi ödəyiciləri, zərurət yarandıqda, bələdiyyələr

Ümumiyyətlə götürüldükdə, büdcə prosesi beş mərhələni özündə birləşdirir:

Büdcə layihəsinin tərtibi

Büdcə layihəsinin təsdiqi

Büdcənin icrası

Büdcənin icrasına dair hesabat

Büdcənin icrasına cari və sonradan nəzarət

Dövlət büdcəsinin layihəsinin tərtibi prosesi "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun 11-ci maddəsinə uyğun olaraq həyata keçirilir.

Hər ilin yanvar ayının 3-cü ongünlüyündə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarı və ya sərəncamı ilə növbəti il və sonrakı üç il üçün dövlət büdcəsinin layihəsinin tərtibi prosesinə başlanılır. Bu sənəddə dövlət büdcəsinin layihəsinin tərtibi prosesində iştirak edən aidiyyəti orqanlara, o cümlədən Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə, Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə, Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyinə, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsinə, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinə, rayon (şəhər) icra hakimiyyəti orqanlarına və digər dövlət orqanlarına müvafiq tapşırıqlar verilir.

Bundan sonra Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi ölkənin ortamüddətli iqtisadi və sosial inkişaf proqnozlarını dəqiqləşdirir. Bu proqnozların əsasında Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi növbəti il və sonrakı üç il üçün dövlət və icmal büdcələrin ilkin ortamüddətli proqnozunu tərtib edir.

Hazırlanmış sənədlər öz səlahiyyətlərinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilir.

Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən növbəti il üzrə dövlət büdcəsinin layihəsi və sonrakı üç il üçün icmal büdcə göstəricilərinin tərtibinə dair təlimat məktubu hazırlanır və may ayının 1-nə kimi büdcənin tərtibi prosesində iştirak edən təşkilatlara göndərilir. Bu təlimat məktubunda aidiyyəti məlumatlarla yanaşı, təşkilatlar və hər bölmə üzrə xərclərin yuxarı həddinə, cari xərclərə dair təsdiq olunmuş normalara, formalara, ətraflı büdcə təklifinin Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim edilməsi üçün yardımçı sənədlər daxil olmaqla gəlirlərin və xərclərin təhlilinə (qiymətləndirilməsinə) dair məlumatlar da yer tapır.

Dövlət büdcəsinin gəlirlərinin icrasını təmin edən orqanlar və Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsindən maliyyələşən və maliyyə yardımı alan təşkilatlar

təlimat məktubuna uyğun olaraq hazırlanmış büdcə layihəsini Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim edirlər.

Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən cari ilin altı ayının faktiki nəticələri nəzərə alınmaqla növbəti il üzrə və ortamüddətli makroiqtisadi göstəricilər, habelə sosial, iqtisadi və investisiya proqramları dəqiqləşdirilir.

Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi makroiqtisadi göstəricilərin dəqiqləşdirilmiş proqnozuna və hazırlanmış proqramlara əsasən dövlət büdcəsinin layihəsində gəlirləri və xərcləri yenidən hesablayır. Dəqiqləşdirilmiş göstəricilər dövlət büdcəsindən maliyyələşən və maliyyə yardımı alan təşkilatlarla razılaşdırılır və müvafiq qaydada rəsmiləşdirilir.

Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən növbəti büdcə ili üzrə dövlət büdcəsinin və icmal büdcənin layihəsi və sonrakı üç il üçün icmal büdcənin göstəriciləri Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə və Azərbaycan Respublikasının Hesablama Palatasına təqdim edilir.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti öz növbəsində növbəti büdcə ili üzrə dövlət büdcəsinin və icmal büdcənin layihəsi sonrakı üç il üçün icmal büdcənin göstəriciləri və "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilən digər sənədləri Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edilir.

Növbəti büdcə ili üzrə dövlət büdcəsi haqqında qanun layihəsi əlavə edilmiş digər sənədlərlə birlikdə (büdcə zərfi) cari ilin oktyabr ayının 15-dən gec olmayaraq Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinin müzakirəsinə təqdim edilir.

Müvafiq büdcə zərfinə daxil olan növbəti il üçün "Dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanun layihəsi Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə daxil olduğu tarixdən 10 gün ərzində mətbuatda dərc olunmalıdır.

Növbəti büdcə ili üzrə dövlət büdcəsi Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisdə cari ilin dekabr ayının 20-dən gec olmayaraq qanunla təsdiq olunmalıdır.

Təsdiq olunmuş dövlət büdcəsinin göstəriciləri, gəlir və xərclərin bölgüsü Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən bir ay müddətinə büdcə və büdcədən maliyyə yardımı alan təşkilatlara çatdırılır.

Dövlət büdcəsinin layihəsinin tərtibi və təsdiqi qrafiki (təqvim)

Tədbirin adı	İcraçı	İcra müddəti
Dövlət büdcəsi layihəsinin tərtibinə başlanılması barədə qərarın qəbulu	Nazirlər Kabineti	Yanvar ayının 3-cü on günlüyü
Ortamüddətli iqtisadi və sosial inkişaf proqnozlarının dəqiqləşdirilməsi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Fevral ayı
Ortamüddətli dövlət və icmal büdcələrin ilkin proqnozunun tərtibi	Maliyyə Nazirliyi	Mart ayı
Dövlət investisiya proqramının ilkin layihəsinin tərtibi	İqtisadiyyat Nazirliyi	
Dövlət büdcəsinin ilkin layihəsinin (büdcə-vergi siyasətinin əsas istiqamətləri, büdcə təsnifatının bölmələri səviyyəsində gəlir və xərclərin yuxarı həddi, dövlət borcları,	Maliyyə Nazirliyi	Aprel ayının 15-dək

Tədbirin adı	İcraçı	İcra müddəti
prioritet xərclər, növbəti il və sonrakı üç il üçün icmal büdcə proqnozu ilə birlikdə) Nazirlər Kabinetinə təqdimi		
Dövlət investisiya proqramının ilkin layihəsinin Nazirlər Kabinetinə təqdimi	İqtisadiyyat Nazirliyi	Aprel ayının 15-dək
Büdcə layihəsinin tərtibi ilə bağlı təlimat məktubunun təşkilatlara göndərilməsi	Maliyyə Nazirliyi	May ayının 1-dək
Büdcə layihələrinin Maliyyə Nazirliyinə təqdim olunması	Büdcə prosesində iştirak edən təşkilatlar	İyul ayının 1-dək
Büdcə layihələri üzrə Maliyyə Nazirliyində müzakirələr		İyul-avqust ayları
Dövlət büdcəsi layihəsinin Nazirlər Kabinetinə və Azərbaycan Respublikasının Hesablama Palatasına təqdim olunması	Maliyyə Nazirliyi	Sentyabr ayının 15-dək
Dövlət büdcəsi layihəsinin Azərbaycan Respublikası Prezidentinə təqdim olunması	Nazirlər Kabineti	Sentyabr ayının 25-dək
Dövlət büdcəsi layihəsinin Milli Məclisə təqdim olunması	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti	Oktyabr ayının 15-dən gec olmayaraq
Dövlət büdcəsi haqqında Qanunun təsdiqi	Milli Məclis	Dekabr ayının 20-dən gec olmayaraq

2018-ci il üçün dövlət büdcəsinin zərfi haqqında icmal məlumat

2018-ci il üçün büdcə zərfi, Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinə təqdim olunan sənədlər toplusudur. Bu zərf aşağıdakı sənədləri özündə birləşdirmişdir:

- ❖ “Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanununun layihəsi;
- ❖ “Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanununun layihəsinə dair izahat;
- ❖ Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il və gələn üç il üzrə iqtisadi və sosial inkişaf konsepsiyası və proqnoz göstəriciləri;
- ❖ Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il üçün büdcə-vergi siyasətinin əsas istiqamətləri;
- ❖ Büdcə gəlirləri təsnifatının, funksional, iqtisadi və inzibati təsnifatlarının paraqrafları səviyyəsində 2018-ci il dövlət büdcəsinin gəlirlərinin və xərclərinin layihəsi;
- ❖ 2017-ci ilin 1 iyul tarixinə Azərbaycan Respublikasının dövlət borcları və dövlət zəmanəti ilə digər öhdəliklərinə dair məlumat;
- ❖ Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il icmal büdcəsinin funksional və iqtisadi təsnifatlarına uyğun olaraq paraqraflar səviyyəsində layihəsi;
- ❖ 2018-2021-ci illər üçün dövlət investisiya proqramının əsas istiqamətləri;

- ❖ 2018-2021-ci illər üçün Azərbaycan Respublikasının ərazisi üzrə toplu maliyyə balansı;
- ❖ "Sosial təminatı və müdafiəni həyata keçirən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının 2018-ci il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası qanun layihəsi;
- ❖ "İşsizlikdən sığorta fondunun 2018-ci il üçün büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi;
- ❖ Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi gəlirlərinin və xərclərinin 2016-cı il dövlət büdcəsinin faktiki icrası və 2017-ci il dövlət büdcəsinin gözlənilən nəticələri ilə (gəlirlərin təsnifatı üzrə, xərclərin funksional, iqtisadi və inzibati təsnifatlarının paraqrafları səviyyəsində) müqayisəsi;
- ❖ Azərbaycan Respublikasının 2017-ci ilin icmal büdcəsinin gözlənilən icrasına dair məlumat;
- ❖ Azərbaycan Respublikasının 2016-2017-ci illər üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədən kənar əməliyyatlarına dair icmal hesabat;
- ❖ Azərbaycan Respublikasının 2016-cı il dövlət büdcəsi kəsirinin faktiki və 2017-ci il gözlənilən maliyyələşdirmə mənbələri barədə hesabat;
- ❖ 2017-ci ilin səkkiz ayında Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsinin icrasına dair arayış;
- ❖ Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il və sonrakı üç il üçün dövlət büdcəsinin layihəsi üzrə gəlir və xərclərin funksional təsnifat səviyyəsində göstəriciləri və kəsiri;
- ❖ Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il və sonrakı üç il üçün icmal büdcəsinin layihəsi;
- ❖ "Azərbaycan Respublikasında 2018-ci il üçün yaşayış minimumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi;
- ❖ "Azərbaycan Respublikasında 2018-ci il üçün ehtiyac meyarının həddi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi;

5.1. 2017-ci il gözlənilən və 2018-ci il üzrə makroiqtisadi proqnozlar

Xam neftin dünya qiymətinin ölkə iqtisadiyyatı üçün əhəmiyyətini nəzərə alaraq onun səviyyəsinə təsir edən əsas amillərdən biri qlobal məcmu tələbin dinamikasında bərpa meyillərinin sürətlənməsinin müşahidə olunmasıdır. 2017-ci ilin ilk 10 ayında dünya iqtisadiyyatı, qlobal ticarət və sənaye istehsalı, investisiya qoyuluşları, habelə bir sıra əmtəələrin, o cümlədən xam neftin qiyməti ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə artmışdır.

Bu artım dünyanın əsas iqtisadi güclərində (Amerika Birləşmiş Ştatları, Avropa, Çin Xalq Respublikası və Yaponiya) müşahidə olunmaqdadır.

Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdaşları olan region dövlətlərində də (Rusiya Federasiyası, Mərkəzi Asiya) iqtisadi tənəzzül iqtisadi artımın bərpası ilə əvəzlənmişdir.

2017-ci ildə Mərkəzi Asiya və Cənubi Qafqaz ölkələri, həmçinin Rusiya Federativ Respublikasında nisbətən artan neft qiyməti, müsbət qlobal maliyyə vəziyyəti və müvafiq struktur islahatları nəticəsində böhranın təsirləri azalmağa başlamışdır. Yekun olaraq cari ildə Rusiya Federativ Respublikasında 1,8 faiz iqtisadi artım olacağı proqnozlaşdırılır.

Qlobal iqtisadiyyatda bərpa meyillərinin güclənməsi nəticəsində neftin qiyməti ötən illərdə kəskin enmədən sonra müəyyən qədər yüksəlməklə yanaşı, cari ildə neftin bir barelinin qiyməti ("Brent" markalı) hazırda 50 ABŞ dolları ətrafında dəyişir. Bununla belə, neftin qiymətinin hazırkı səviyyədə sabitləşmə ehtimalının gücləndiyi bir şəraitdə gəlirlərinin böyük hissəsi neft satışlarına əsaslanan ölkələrdə struktur islahatlarının iqtisadi inkişaf üçün əhəmiyyəti artır. Ancaq bu islahatların uğurla həyata keçirilməsi müəyyən vaxt tələb edir ki, inkişaf etmiş ölkələrdən fərqli olaraq bu ölkələrdə böhranın təsirlərinin aradan

qaldırılması və əvvəlki inkişaf səviyyələrinin əldə edilməsi daha gec baş verə bilər. Müvafiq olaraq Beynəlxalq Valyuta Fondunun (BVF) hesabatında inkişaf etməkdə olan ölkələrin ümumi inkişaf sürətinin 2017-ci il üçün 4,6 faiz, 2018-ci ildə isə daha da artaraq 4,9 faiz həddinə çatacağı proqnozlaşdırılır.

Beləliklə, dünya iqtisadiyyatında gedən proseslər bütövlükdə Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün əlverişli xarici mühiti formalaşdırır. Belə ki, ortamüddətli dövrdə neftin qiyməti ilə bağlı qeyri-müəyyənliklər qalmaqda davam etsə də, global artım və ticarət meyillərinin güclənməsi bir tərəfdən kəskin qiymət azalması ehtimalını istisna edir, digər tərəfdən isə ölkə iqtisadiyyatının diversifikasiyasına və qeyri-neft ixracının artmasına şərait yaradır. Pul siyasətinin dünyanın əsas ehtiyat xarici valyuta emitentləri tərəfindən təcridən sərtləşdirilməsi isə Azərbaycan iqtisadiyyatına müəyyən mənfi təsir (xarici borca xidmət və borclanma xərclərinin artması) göstərə bilsə də, bu təsirin reallaşma potensialı daha çox orta və uzunmüddətli perspektivdə və məhdud miqyasda ehtimal olunur.

2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarının göstəriciləri makroiqtisadi sabitliyin bərpa edilməsi, manatın məzənnəsinin sabitləşdirilməsi və ona olan inamın təcridən qayıtması, milli istehsalçıların maraqlarının qorunması, ticarət və tədiyə balanslarının müsbət saldoya doğru meyillərin güclənməsi, həyata keçirilmiş fiskal və monetar, habelə digər iqtisadi siyasət tədbirləri hökumətin nəzərdə tutduğu hədəflərə əsasən nail olunduğunu nümayiş etdirir.

Belə ki, 2016-cı ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 2017-ci ilin 11 ayında ölkədə 63,1 milyard manat dəyərində ümumi daxili məhsul istehsal edilmişdir. Ümumi daxili məhsulda qeyri-neft sektoru üzrə istehsal edilmiş əlavə dəyər ötən ilin eyni dövrünün göstəriciləri ilə müqayisədə 2,4 faiz çox olmuş, onun ümumi daxili məhsulda xüsusi çəkisi 62,7 faiz təşkil etmişdir.

2017-ci ilin ilk 11 ayında ölkə üzrə xarici ticarət dövriyyəsi 20,3 milyard ABŞ dolları, o cümlədən idxal əməliyyatlarının həcmi 7,8 milyard ABŞ dolları, ixrac əməliyyatlarının həcmi isə 12,5 milyard ABŞ dolları olmuş, xarici ticarətdə 4,7 milyard ABŞ dolları məbləğində müsbət saldo qeydə alınmışdır.

Dövlətin valyuta ehtiyatlarından qənaətlə istifadə edilməsi, ixrac üzrə xarici ticarət dövriyyəsindən ölkəyə valyuta axınının artması və digər fiskal və monetar tədbirlərin keçirilməsi hesabına 2017-ci ilin əvvəlinə nisbətən 9 ayda ölkənin valyuta ehtiyatları 4,1 milyard ABŞ dolları artaraq 41,2 milyard ABŞ dollarına çatmışdır.

İqtisadiyyatda baş verən müsbət dinamika dövlət büdcəsinin icra göstəricilərində də müşahidə olunmuşdur.

Belə ki, operativ məlumat əsasən 2017-ci ilin on bir ayında dövlət büdcəsinin mədaxil proqnozu 15115,1 milyon manata qarşı 14749,3 milyon manat və ya 97,6 faiz icra olunmuşdur ki, bu da 2016-cı ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 1783,8 milyon manat və ya 13,8 faiz çoxdur.

Cari ilin on bir ayı ərzində dövlət büdcəsinin xərcləri proqnoza nisbətən 96,5 faiz və ya 15463,1 milyon manat, 2016-cı ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 1535,7 milyon manat və ya 11,0 faiz çox icra olunmuşdur.

İqtisadi təsnifata uyğun olaraq dövlət büdcəsi xərclərinin 38,8 faizi və ya 5998,1 milyon manatı sosialyönlü xərclərin (əməyin ödənişi fondu, təqaüd və sosial müavinətlər, dərman və ərzaq xərcləri) maliyyələşdirilməsinə yönəldilmişdir ki, bu da 2016-cı ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 438,9 milyon manat və ya 7,9 faiz çoxdur.

Bu dövrdə nəzərdə tutulan bütün sosial proqramların və tədbirlərin maliyyələşdirilməsi təmin edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən 2018-ci il və sonrakı üç il üzrə hazırlanmış ölkənin iqtisadi və sosial inkişaf konsepsiyası və proqnoz

göstəricilərinə əsasən 2018-ci ildə ölkədə ÜDM-in real iqtisadi artımı 1,5 faiz olmaqla 69,4 milyard manat təşkil edəcəkdir.

Qeyri-neft sektorunda ÜDM-in real ifadədə 2,9 faiz artaraq 47,6 milyard manat olacağı proqnozlaşdırılır. Özəl sektorun ÜDM-də payı 83,0 faiz həcmində nəzərdə tutulur.

2018-ci ildə əsas kapitalla yönəldiləcək investisiyaların həcmi 15,9 milyard manat proqnozlaşdırılır ki, bunun da 51,6 faizi daxili investisiyaların, 48,4 faizi isə xarici investisiyaların payına düşür.

Ümumi investisiyaların 9,5 milyard manatının qeyri-neft sektoruna, 6,4 milyard manatının isə neft sektoruna yönəldilməsi nəzərdə tutulur. 2018-ci ildə qeyri-dövlət investisiyalarının həcmi 9,1 milyard manat olmaqla, ümumi investisiyaların 57,2 faizini, dövlət investisiyalarının həcmi isə 6,8 milyard manat olmaqla, ümumi investisiyaların 42,8 faizini təşkil edəcəyi proqnozlaşdırılır.

2018-ci ildə ortaaylıq əməkhaqqının 2017-ci ilə müqayisədə real ifadədə 0,5 faiz artaraq 549,7 manat olacağı proqnozlaşdırılır.

5.2. 2018-ci il üzrə büdcə-vergi siyasətinin əsas istiqamətləri

2018-ci il üçün büdcə-vergi siyasəti qısamüddətli iqtisadi kənarlaşmaların tənzimlənməsi və uzunmüddətli sabit iqtisadi artımın təmin edilməsini hədəfləyən makroiqtisadi proqnoz göstəricilərini nəzərə alaraq, "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 11.5-ci maddəsinə əsasən Azərbaycan Respublikasının ortamüddətli iqtisadi siyasətinə, Azərbaycan Respublikasının milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın başlıca sektorları üzrə Strateji Yol Xəritələrinə, habelə müvafiq dövlət proqramlarına uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Azərbaycan Respublikasının iqtisadi siyasətinin əsas məqsədlərindən biri qısa və ortamüddətli perspektivdə dünya iqtisadiyyatında baş verən qlobal iqtisadi proseslərin və iqtisadi meyillərin yaratdığı risklərin ölkə iqtisadiyyatına mövcud təsirləri, həmçinin ölkənin uzunmüddətli sosial-iqtisadi inkişafının prioritet istiqamətləri nəzərə alınmaqla makroiqtisadi sabitliyin təmin edilməsidir.

Bu məqsədə nail olmaq üçün orta və uzunmüddətli dövrdə büdcə-vergi siyasətinin qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri məcmu fiskal dayanıqlığın təmin olunmasıdır. Dünya bazarlarında xam neftin qiymətinin müəyyən qədər sabitləşdiyi bir şəraitdə bir tərəfdən icmal büdcənin neft gəlirlərinin əvvəlki illərdə olduğu kimi artmaması, digər tərəfdən isə qlobal mühitdən irəli gələn risk amilləri iqtisadiyyatda qeyri-müəyyənliyi saxlamaqla, qeyri-neft gəlirlərinin artımının səngiməsi ilə müşayiət olunur. Ölkə iqtisadiyyatının ortamüddətli resurs zərfinin məhdudlaşdığı belə bir vəziyyətdə dövlətin borc yükünün və ona xidmət edilməsi xərclərinin məqbul səviyyədə saxlanması və beləliklə fiskal siyasətin dayanıqlığının təmin olunması ötən illərdə başlamış fiskal yığcamlaşdırma siyasətinin davam etdirilməsini şərtləndirir.

Büdcə-vergi siyasətinin qarşısında duran digər mühüm vəzifə qeyri-neft sektorunun dinamik inkişafı və həmin sektordan daxilolmaların qeyri-neft ümumi daxili məhsulda və büdcə gəlirlərində xüsusi çəkisinin artırılmasıdır. Bununla yanaşı kiçik və orta sahibkarlıq sahəsində stimullaşdırıcı vergi islahatlarının davam etdirilməsi, azad rəqabət mühitinin inkişaf etdirilməsi, istehsalın və investisiyanın təşviqinin növbəti illərdə də aparılması əsas vəzifələrdəndir.

Növbəti il dövlət büdcəsinin xərcləri ölkədə kənd təsərrüfatının stimullaşdırılması, son illər ərzində yaradılmış və yenidən qurulmuş təhsil, səhiyyə, sosial, mədəniyyət, idman obyektlərini, habelə fiziki infrastrukturun saxlanması ilə bağlı yaranmış öhdəliklərin, dövlətin məşğulluğun səviyyəsinin yüksəldilməsi və əhalinin aztəminatlı təbəqələrinin

sosial müdafiəsinin, ölkənin milli təhlükəsizliyinin və müdafiə qabiliyyətinin gücləndirilməsi ilə bağlı məsələlərin, habelə dövlət borcu və beynəlxalq təşkilatlara üzvlük haqları üçün maliyyə təminatını yaradacaqdır.

Beləliklə, ölkənin sosial-iqtisadi inkişaf konsepsiyasına və ortamüddətli makroiqtisadi proqnozlarına, həmçinin Azərbaycan Respublikasının milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın başlıca sektorları üzrə Strateji Yol Xəritələrinə uyğun olaraq iqtisadiyyatın inkişaf etdirilməsini və effektiv fiskal siyasətin həyata keçirilməsini təmin etmək üçün aşağıda qeyd olunan istiqamətlər üzrə məqsədyönlü işlər davam etdiriləcəkdir:

Gəlirlər üzrə:

- qeyri-neft gəlirlərinin qeyri-neft ümumi daxili məhsulda və büdcə gəlirlərində xüsusi çəkisinin artırılması;
- səmərəli vergi-gömrük sisteminin təşviq edilməsi, kiçik və orta sahibkarlıq sahəsində stimullaşdırıcı vergi islahatlarının davam etdirilməsi;
- vergitutma bazasının genişləndirilməsi, dövlət büdcəsinə hesablanmış vergilərin və sair daxilolmaların yığım faizinin artırılması;
- azad rəqabət mühitinin inkişaf etdirilməsi, istehsalın və investisiyanın təşviq edilməsi istiqamətində işlərin davam etdirilməsi;
- nizamnamə fondunda və yaxud səhmlərində dövlətin payı olan müəssisələrdə dövlət büdcəsinə dividendlərin alınması istiqamətində işlərin davam etdirilməsi;
- hesablanmış məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə yığım faizinin artırılması istiqamətində işlərin davam etdirilməsi;
- ölkənin şəhər və rayonları üzrə yerli gəlir və xərclərin tarazlaşdırılması üçün həmin ərazilərdə faktiki fəaliyyət göstərən ödəyicilərin vergiləri hesabına maliyyə yardımının (dotasiyanın) azaldılması istiqamətində işlərin davam etdirilməsi.

Xərclər üzrə:

- strateji inkişaf məqsədlərinə uyğun olaraq müəyyən olunmuş xərc prioritetləri üzrə ortamüddətli büdcə planlaşdırılmasının təkmilləşdirilməsi istiqamətində işlərin davam etdirilməsi;
- makroiqtisadi sabitliyin qorunması məqsədilə büdcə xərclərinin pul proqramının parametrlərinə uyğun həddə tənzimlənməsi;
- Azərbaycan Respublikasının milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın başlıca sektorları üzrə Strateji Yol Xəritələrinin, dövlət proqram və tədbirlərinin ortamüddətli büdcə xərcləri ilə uzlaşdırılması, dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuş dövlət proqramlarının və tədbirlərinin maliyyələşdirilməsinin davam etdirilməsi;
- müdafiə olunan xərc maddələri istisna olmaqla, digər xərc maddələri üzrə fiskal yığcamlaşdırma siyasətinin və dövlət sektorunda xərclərin səmərəliliyinin artırılması istiqamətində işlərin davam etdirilməsi;
- ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, əhalinin əsas ərzaq məhsulları ilə özünütəminatının həlli üçün kənd təsərrüfatının aparıcı sahələrinin inkişaf etdirilməsi və bu sahələrə dövlət maliyyə dəstəyinin verilməsinin davam etdirilməsi;
- sosial siyasəti davam etdirməklə, dövlət büdcəsində nəzərdə tutulan bütün sosial öhdəliklər, təhsil, səhiyyə, sosial, mədəniyyət, idman və sosial tədbirlər üçün maliyyə təminatının yaradılması;

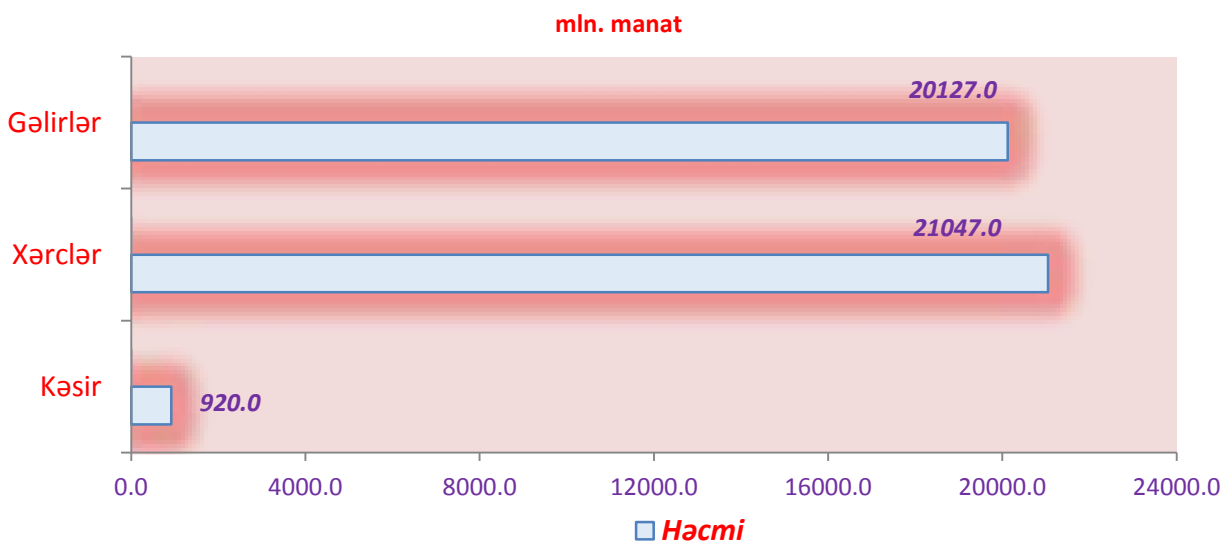
- ölkənin müdafiə qabiliyyətinin və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün maliyyə təminatının yaradılması;
- dövlət borclarının idarə olunmasında səmərəliliyin daha da artırılması, dövlət zəmanəti ilə kredit alan təşkilatların maliyyə fəaliyyətinə nəzarətin gücləndirilməsi;
- ölkədə infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi üçün beynəlxalq maliyyə təşkilatları ilə birgə maliyyələşdirmənin davam etdirilməsi.

Kəsir üzrə:

- dövlət və icmal büdcə kəsirlərinin idarə olunan səviyyədə saxlanılmasına nail olunması, ortamüddətli perspektivdə qeyri-neft icmal büdcə kəsirinin qeyri-neft ümumi daxili məhsula nisbətinin makroiqtisadi sabitlik məqsədlərinə cavab verən həddə çatdırılması;
- daxili maliyyə bazarlarının inkişaf etdirilməsi, maliyyə dərinliyinin artırılması, bazar əsaslı faiz dərəcələrinin formalaşdırılması məqsədilə dövlət qiymətli kağızları üzrə təkrar bazarın inkişafının dəstəklənməsi, bu sahədə fəaliyyət göstərən müvafiq dövlət orqanları ilə koordinasiyanın gücləndirilməsi;
- büdcə kəsirinin inflyasiya yaratmayan mənbələr hesabına maliyyələşdirilməsi;
- dövlət və icmal büdcə kəsirinin maliyyələşdirilməsi sahəsində pul proqramının parametrlərinə riayət etməklə pul-kredit və büdcə-vergi siyasətləri arasında koordinasiyanın daha da gücləndirilməsi.

5.3. 2018-ci il üzrə dövlət büdcəsinin göstəriciləri

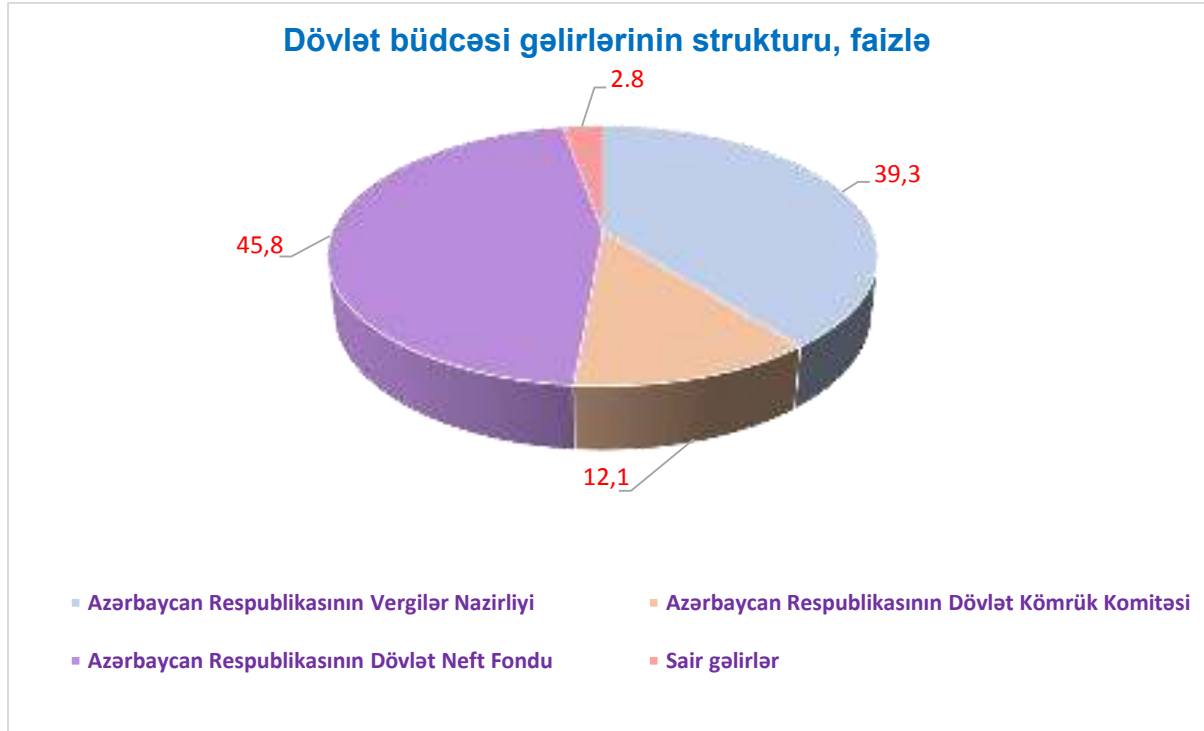
Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsinin gəlirləri 20127,0 milyon manat, xərcləri 21047,0 milyon manat, kəsiri 920,0 milyon manat məbləğində təsdiq olunmuşdur.

5.4. 2018-ci il üzrə dövlət büdcəsinin gəlirləri

2018-ci ildə dövlət büdcəsi gəlirləri 20127,0 milyon manat proqnozlaşdırılır ki, bu da 2017-ci ilin proqnozu ilə müqayisədə 3361,0 milyon manat və ya 20,0 faiz çoxdur.

2018-ci il üzrə qeyri-neft gəlirlərinin dövlət büdcəsində xüsusi çəkisi 44,9 faiz olmaqla 9031,0 milyon manat proqnozlaşdırılmışdır ki, bu da 2017-ci ilin proqnozu ilə müqayisədə 205,0 milyon manat və ya 2,3 faiz, 2016-cı ilin icrası ilə müqayisədə isə 750,3 milyon manat və ya 9,1 faiz çoxdur.

Vergilər Nazirliyi üzrə 7907,0 milyon manat vəsaitin yığılması nəzərdə tutulur ki, bu da 2017-ci ilin proqnozundan 3,4 faiz, 2016-cı ilin faktı ilə müqayisədə 12,7 faiz çoxdur.

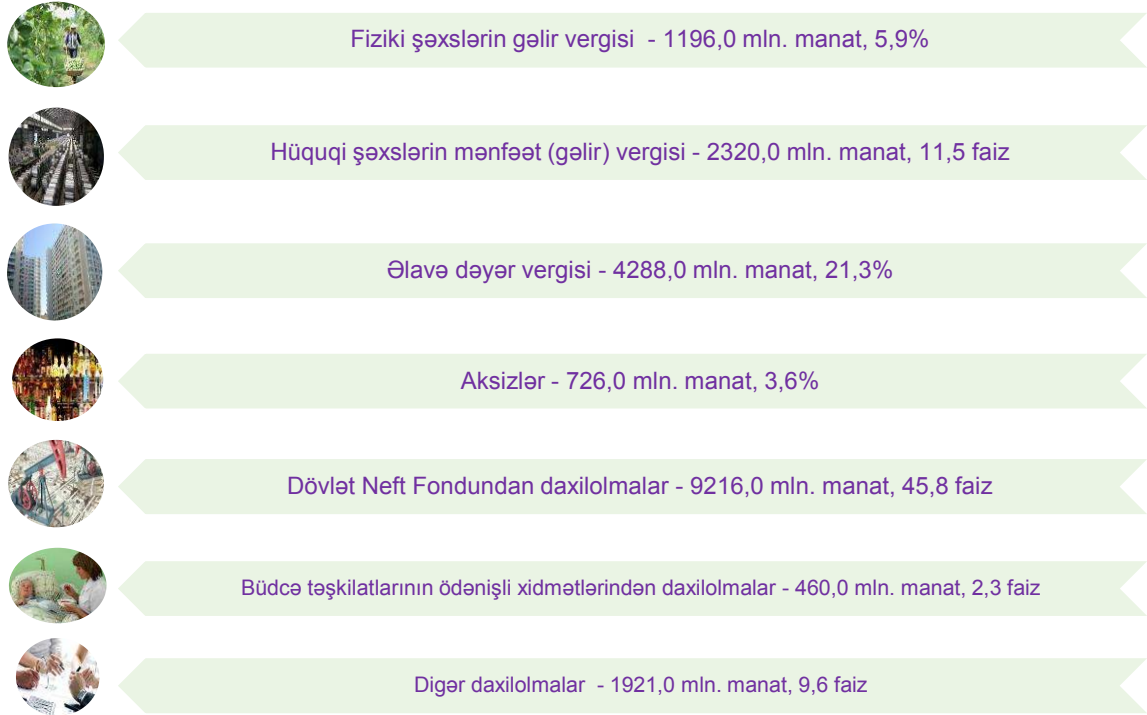
Həmin məbləğin 6027,0 milyon manatı və ya 76,2 faizi qeyri-neft sektorunun, 1880,0 milyon manatı və ya 23,8 faizi isə neft sektorunun payına düşür.

Dövlət Gömrük Komitəsinin xətti ilə toplanacaq vergi və rüsumlar üzrə daxilolmanın 2430,0 milyon manat olacağı nəzərdə tutulur ki, bu da 2017-ci ilin proqnozundan 180,0 milyon manat və ya 8,0 faiz, 2016-cı ilin faktı ilə müqayisədə isə 138,4 milyon manat və ya 6,0 faiz çoxdur.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə transfertlər 9216,0 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da 2017-ci ilin proqnozu ilə müqayisədə 3116,0 milyon manat və ya 51,1 faiz, 2016-cı ilin faktı ilə müqayisədə isə 1601,0 milyon manat və ya 21,0 faiz çoxdur.

Büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən 460,0 milyon manat, digər mənbələrdən isə 114,0 milyon manat vəsaitin dövlət büdcəsinə daxil olması nəzərdə tutulur.

Bəzi tədiyyə növləri üzrə gəlirlər və onların 2018-ci il dövlət büdcəsinin ümumi gəlirlərində xüsusi çəkisi

Vergi Məcəlləsinə dəyişikliklərin edilməsi ilə bağlı qanun layihəsinin qəbul edilməsi ölkədə sadələşdirilmiş verginin təkmilləşdirilməsinə, iqtisadiyyatın qeyri-neft sektorunun daha da inkişaf etdirilməsinə, tikinti, ictimai işə və ticarət sahələrində fəaliyyət göstərən vergi ödəyicilərinə vergi ödənilməsi qaydaları üzrə seçim hüququnun sərbəstləşdirilməsinə, vergi inzibatçılığının xeyli sadələşdirilməsinə və bu sahədə şəffaflığın təmin edilməsinə əlavə stimül yaradacaqdır.

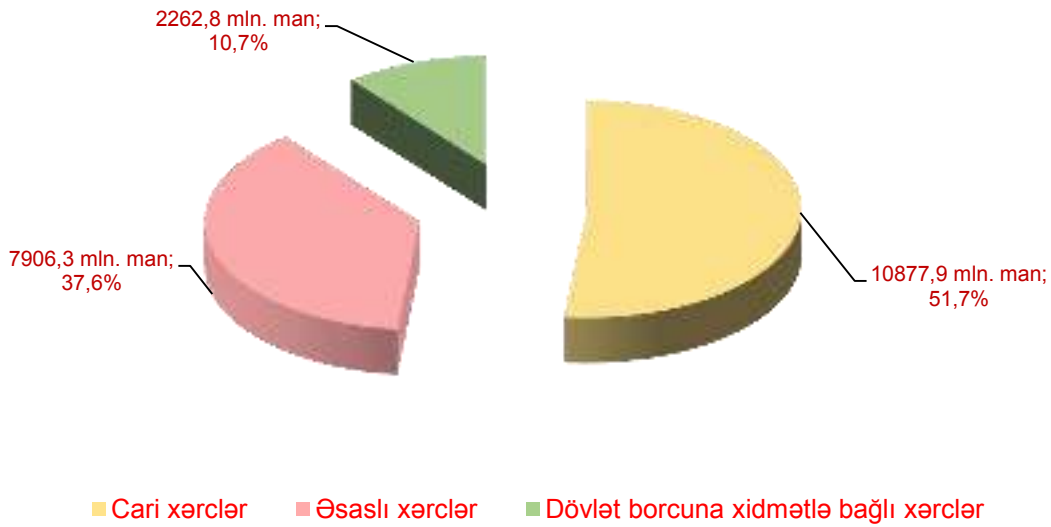
5.5. 2018-ci il üzrə dövlət büdcəsinin xərcləri

2018-ci il dövlət büdcəsinin xərcləri 21047,0 milyon manat proqnozlaşdırılır.

2018-ci il dövlət büdcəsinin xərclərinin strukturuna daxil olan cari xərclərə 10877,9 milyon manat və ya ümumi xərclərin 51,7 faizi, əsaslı xərclərə 7906,3 milyon manat və ya ümumi xərclərin 37,6 faizi həcmində, dövlət borcuna xidmətlə bağlı xərclərə isə 2262,8 milyon manat və ya ümumi xərclərin 10,7 faizi həcmində vəsait yönəldiləcəkdir.

Belə ki, 2018-ci ilin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində keçən illə müqayisədə əsaslı xərclərin xüsusi çəkisi 7,5 faiz, dövlət borcuna xidmətlə bağlı xərclərin xüsusi çəkisi 1,6 faiz artmış, cari xərclərin xüsusi çəkisi isə 9,1 faiz azalmışdır.

2018-ci il dövlət büdcəsi xərclərinin strukturu

İqtisadi təsnifata uyğun olaraq 2018-ci il üçün dövlət büdcəsi xərclərindən əməyin ödənişinə 4235,2 milyon manat, malların (işlərin və xidmətlərin) satın alınmasına 3405,0 milyon manat, faizlər üzrə ödənişlərə 612,1 milyon manat, subsidiyalar və cari transfertlər 1021,4 milyon manat, qrantlar və digər ödənişlərə 100,7 milyon manat, təqaüd və sosial müavinətlərə 2257,2 milyon manat, digər xərclərə (icarə və maddəli xidmətlər, mənzil fondunun, müxtəlif təyinatlı obyektlərin və yolların əsaslı təmiri, bank xərcləri, ehtiyat fondları, sair müxtəlif xərclər) 1547,2 milyon manat, qeyri-maliyyə aktivlərinin alınmasına (əsas vəsaitlərin alınması və tikilməsi, dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu) 6224,1 milyon manat və öhdəliklər üzrə maliyyə əməliyyatlarına 1644,1 milyon manat vəsait ayrılmışdır.

2018-ci il üçün dövlət büdcəsinin xərclərində sosialyönlü xərclərin xüsusi çəkisi 33,3 faiz səviyyəsində olacaqdır ki, bu da 2017-ci illə müqayisədə 152,5 milyon manat və ya 2,2 faiz artaraq 7009,4 milyon manat təşkil edəcəkdir (büdcə xərclərinin iqtisadi təsnifatına uyğun olaraq əməyin ödənişi, pensiya və müavinətlər, dərman, sarğı ləvazimatları və materiallarının, ərzaq məhsullarının alınması üzrə xərclərin cəmi).

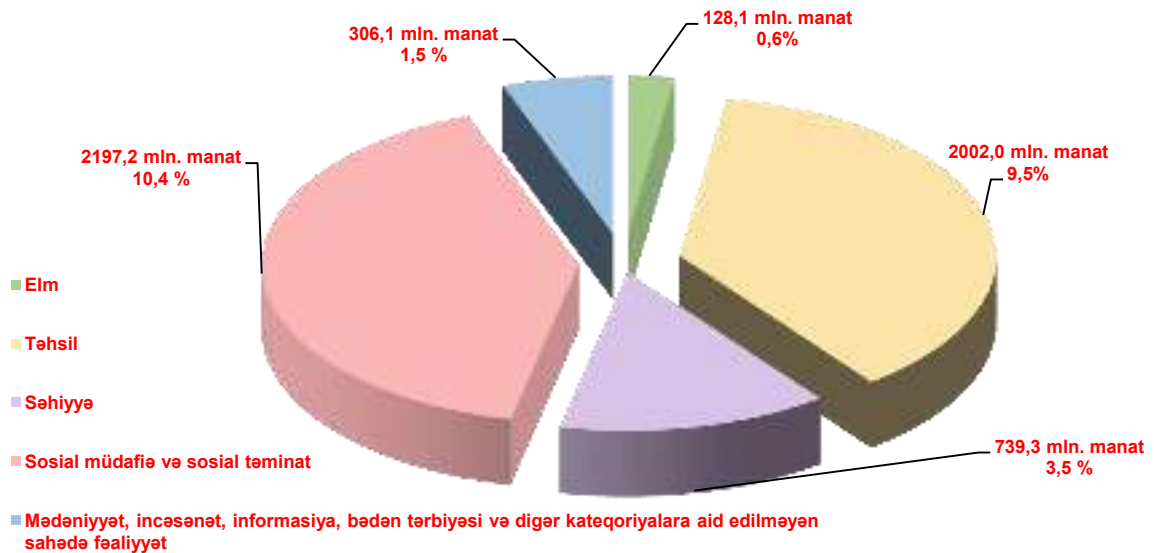
Yuxarıda qeyd olunan sosialyönlü xərclərlə yanaşı, əhaliyə bilavasitə xidmət göstərən bir sıra dövlət müəssisələrinə və tədbirlərə (Azərbaycan Respublikasında əhalinin mənzilə olan tələbatının ödənilməsi, vətəndaşların güzəştli şərtlərlə mənzil əldə etməsi xərcləri və sosial ipoteka üzrə - 250,0 milyon manat, sosial-iqtisadi və digər zəruri tədbirlərin maliyyələşdirilməsi - 252,7 milyon manat, kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər (20 il və daha çox xidmət etmiş, işləyən və ehtiyatda olan hərbi qulluqçuların mənzillə təmin olunması və onlara pul kompensasiyanın verilməsi ilə bağlı xərclər) üzrə - 30,0 milyon manat, kirayəyə götürülmüş yaşayış sahəsinə görə yaşayış yeri olmayan hərbi qulluqçulara (ehtiyatda və istifadədə olan hərbi qulluqçular nəzərə alınmaqla) ödənilən pul kompensasiyası üzrə - 19,8 milyon manat, "Bakı Metropoliteni" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti üzrə - 89,0 milyon manat və "Azərbaycan Hava Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti üzrə - 10,0 milyon manat) dövlət büdcəsindən maliyyə yardımı edilir.

Həmin xərclər də nəzərə alınmaqla dövlət büdcəsindən sosialyönlü xərclərə 7660,9 milyon manat vəsait yönəldiləcəkdir ki, bu da dövlət büdcəsinin xərclərinin 36,4 faizinə, cari xərclərin isə 71,1 faizinə bərabər olacaqdır.

Funksional istiqamətlərə uyğun olaraq 2018-ci il dövlət büdcəsinin xərcləri								
(mln. manatla)								
		2016-cı il icra	2017-ci il proqnoz	2018-ci il proqnoz	2018-ci ilin proqnozunun 2017-ci il proqnozu ilə müqayisəsi		2018-ci ilin proqnozunun 2016-cı il icrası ilə müqayisəsi	
					fərq (+;-)	faiz	fərq (+;-)	faiz
	Xərclər cəmi	17 751,3	17 941,0	21 047,0	3 106,0	17,3	3 295,7	18,6
1	Ümumi dövlət xidmətləri	2 904,4	2 916,3	3 622,8	706,5	24,2	718,4	24,7
1.1	Elm xərcləri	110,2	118,5	128,1	9,6	8,0	17,9	16,2
1.2	Dövlətin daxili və xarici borclarının ödənilməsi ilə bağlı xərclər	1 769,1	1 641,8	2 262,8	621,0	37,8	493,7	27,9
2	Müdafiə	2 192,7	2 642,1	2 738,7	96,6	3,7	546,0	24,9
3	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq	1 117,1	1 223,8	1 329,5	105,7	8,6	212,4	19,0
4	Təhsil	1 754,4	1 791,2	2 002,0	210,8	11,8	247,6	14,1
5	Səhiyyə	702,5	746,7	739,3	-7,4	-1,0	36,8	5,2
6	Sosial müdafiə və sosial təminat	2 645,2	2 352,0	2 197,2	-154,8	-6,6	-448,0	-16,9
7	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət	687,4	282,5	306,1	23,6	8,4	-381,3	-55,5
8	Mənzil və kommunal təsərrüfatı	416,9	304,2	458,6	154,3	50,7	41,6	10,0
9	Yanacaq və enerji xərcləri	5,7	3,5	8,0	4,5	128,1	2,3	39,7
10	Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi	585,4	517,4	656,3	138,9	26,8	70,9	12,1
11	Sənaye və tikinti xərcləri	2 707,1	2 712,1	4 844,4	2 132,3	78,6	2 137,3	79,0

11.1	Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu	2 685,8	2 692,0	4 824,2	2 132,2	79,2	2 138,4	79,6
11.2	Digər xərclər	21,3	20,1	20,2	0,1	0,2	-1,1	-5,4
12	Nəqliyyat və rabitə	89,1	101,8	166,8	65,0	63,8	77,7	87,1
13	İqtisadi fəaliyyətlə bağlı sair xərclər	319,8	793,0	245,5	-547,5	-69,0	-74,3	-23,2
14	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər	1 623,4	1 554,3	1 731,8	177,5	11,4	108,4	6,7

2018-ci il dövlət büdcəsində elm, təhsil, səhiyyə, sosial müdafiə və sosial təminat, mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən xərclər üçün 5372,7 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur ki, bu da 2017-ci illə müqayisədə 81,7 milyon manat və ya 1,5 faiz çoxdur.

Bütövlükdə həmin sahələr üzrə nəzərdə tutulmuş xərclərin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 25,5 faiz təşkil edəcəkdir.

2018-ci il dövlət büdcəsində elm, təhsil, səhiyyə, sosial müdafiə və sosial təminat, mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət xərcləri üzrə məqsədli dövlət proqramlarının və tədbirlərin maliyyə təminatı üçün 644,7 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

5.5.1. Ümumi dövlət xidmətləri

“Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq növbəti ildə Ümumi dövlət xidmətlərinə 3622,8 milyon manat vəsait ayrılacaqdır ki, bu da dövlət büdcəsi xərclərinin 17,2 faizi deməkdir.

Ümumi dövlət xidmətləri bölməsi üzrə xərclərin istifadə istiqamətləri aşağıdakı kimidir.

	Məbləğ, milyon manatla	Dövlət büdcəsində xüsusi çəkisi, faizlə
Ümumi dövlət xidmətləri	3 622,8	17,2
o cümlədən:		
qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanlarının saxlanması	656,9	3,1
beynəlxalq fəaliyyət və beynəlxalq təşkilatlara üzvlük haqqı	215,7	1,0
Elm	128,0	0,6
başqa kateqoriyalara aid edilməyən ümumi dövlət xidməti (ölkədə müxtəlif seçkilərin, referendumların keçirilməsi, dairə və məntəqə seçki komissiyalarının saxlanması, seçici siyahılarının dəqiqləşdirilməsi, statistika sistemində islahatların aparılması və s.)	72,3	0,4
dövlət borcuna və öhdəliklərinə xidmət edilməsi ilə bağlı xərclər	2 262,8	10,8
yerli (bələdiyyə) büdcələrə verilən dotasiya	5,2	
Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə verilən dotasiya	281,9	1,3

Ümumi dövlət xidmətləri bölməsinin xərclərinin istiqamətləri haqqında məlumat “Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda öz əksini tapmışdır.

Bu bölməyə aid olan “Qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanlarının saxlanması” köməkçi bölmədən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının, Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinin, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin, nazirliklərin, dövlət komitələrinin, komissiyalarının, agentliklərin və digər dövlət hakimiyyəti orqanlarının saxlanması xərcləri maliyyələşdirilir.

Beynəlxalq fəaliyyət və beynəlxalq təşkilatlara üzvlük haqqı xərcləri özündə Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq fəaliyyəti ilə bağlı xərcləri, o cümlədən Azərbaycan Respublikasının xaricdə fəaliyyət göstərən diplomatik nümayəndəliklərinin və konsulluqlarının saxlanması, Azərbaycan Respublikasının üzv olduğu beynəlxalq maliyyə-kredit təşkilatlarının (Asiya İnkişaf Bankı, Qara Dəniz Ticarət və İnkişaf Bankı, Dünya Bankı qrupu, İslam İnkişaf Bankı) səhm kapitalında iştirakı ilə bağlı xərcləri, beynəlxalq ictimai-siyasi təşkilatlara üzvlük haqqı, ianə və digər ödənişləri birləşdirir.

Elm xərclərindən yeni biliklər əldə edilməklə Azərbaycanın iqtisadi, sosial və mənəvi inkişafına xidmət edilməsi ilə bağlı elmi təşkilatlar tərəfindən həyata keçirilən işlərin ödənilməsi, elmi orqanların saxlanması həyata keçirilir.

Azərbaycan Respublikasında elmi təşkilatlar, təhsil müəssisələri, digər müvafiq qurumlar və fiziki şəxslər tərəfindən təqdim olunmuş təbiət, texniki, humanitar və ictimai elmlər sahəsində dövlət və cəmiyyət üçün əhəmiyyət kəsb edən fundamental, tətbiqi və axtarış-innovasiya xarakterli elmi tədqiqat proqramları və layihələrini və digər elmi tədbirləri grant şəklində ünvanlı maliyyələşdirmək, alimlərin elmi fəaliyyətini stimullaşdırmaq və onlara azad yaradıcılıq imkanı yaratmaq, habelə elm müəssisələrinin fəaliyyətinin təkmilləşməsini nəzərdə tutan və inkişafını dəstəkləyən tədbirləri həyata keçirmək yolu ilə Azərbaycanda elmi-texniki potensialı qorumaq və inkişaf etdirmək, iqtisadiyyatın inkişafında bu potensialdan səmərəli istifadə etmək, mühüm sosial problemlərin həllində elm və texnikanın rolunu yüksəltmək və dövlətin elmi informasiya və innovasiya ehtiyatlarını artırmaq məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fonduna 2018-ci ildə 4,0 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Ölkənin inkişafının müxtəlif istiqamətləri, o cümlədən geosiyasət, təhlükəsizlik, dövlət quruculuğu, regionların inkişafı, mövcud problemlərin həlli və digər mühüm sahələr üzrə elmi araşdırmaların nəticələrini və proqnoz-analitik xarakterli məlumatları hazırlamaq məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Strateji Araşdırmalar Mərkəzi üçün 2018-ci il dövlət büdcəsində 2,2 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Elm xərclərindən Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası, "Azərbaycan Milli Ensiklopediyası" Elmi Mərkəzi və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin tabeliyində olan elmi-tədqiqat müəssisələri və tədbirlər maliyyələşdirilir.

2018-ci ildə Ümumi dövlət xidməti xərclərindən Naxçıvan Muxtar Respublikasına xərclərinin tənzimlənməsi üçün 281,9 milyon manat dotasiya nəzərdə tutulmuşdur.

Yerli özünüidarəetmə orqanlarının – bələdiyyələrin fəaliyyət göstərmələri üçün 2018-ci il dövlət büdcəsindən 5,2 milyon manat məbləğində maliyyə yardımı ayrılacaqdır.

5.5.2. Müdafiə xərcləri

Vahid büdcə təsnifatına əsasən “Müdafiə” bölməsi “Müdafiə qüvvələri”, “Milli təhlükəsizlik”, “Müdafiə və təhlükəsizlik sahəsində tətbiqi tədqiqatlar” və “Digər kateqoriyalara aid edilməyənlər” köməkçi bölmələrindən ibarətdir.

Azərbaycan Respublikasının milli təhlükəsizliyinin və müdafiə qabiliyyətinin gücləndirilməsi və maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi üçün müdafiə xərclərinə 2018-ci il dövlət büdcəsi xərclərinin 13,6 faizi həcmində vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Bu sahələrə ayrılan vəsait ölkənin müdafiə qabiliyyətinin yüksəldilməsinə, dövlətin müdafiə və təhlükəsizlik tədbirlərinin həyata keçirilməsinə, dövlət sərhədinin mühafizəsinə, kəşfiyyat, əks-kəşfiyyat fəaliyyəti, dövlət sirlərinin mühafizəsi, hərbi qulluqçuların sosial-hüquqi müdafiəsinə, ordunun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsinə, hərbi-sənaye potensialının inkişaf etdirilməsinə və digər məqsədlərə yönəldiləcəkdir.

2018-ci ilin dövlət büdcəsində xaricdən mühüm strateji müdafiə sistemlərinin alınması və ordunun modernləşdirilməsi üçün də vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Müdafiə xərcləri bölməsindən Müdafiə Nazirliyi, Dövlət Təhlükəsizlik Xidməti, Xarici Kəşfiyyat Xidməti, Müdafiə Sənayesi Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti və Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti maliyyələşdirilir.

5.5.3. Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq

2018-ci ildə Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq xərclərinə dövlət büdcəsi xərclərinin 6,3 faizi həcmində vəsait ayrılması nəzərdə tutulur.

Bölmənin xərclərindən məhkəmə, prokurorluq, hüquq-mühafizə orqanlarının saxlanması və onların fəaliyyətinin təşkili ilə bağlı xərclər aid edilir.

2018-ci il dövlət büdcəsindən Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq bölməsi üzrə ayrılacaq vəsait əsasən məhkəmə sistemində islahatların aparılması, məhkəmə və prokurorluq orqanlarının saxlanması, ictimai qaydanın və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsi, cinayətlərin aşkarlanması, qabaqlanması, qarşısının alınması və açılması, fəvqəladə halların qarşısının alınması və nəticələrinin aradan qaldırılması, dövlət material ehtiyatları fondlarının yaradılması, qanuni qüvvə almış məhkəmə qərarlarına müvafiq olaraq vətəndaşların, mülkiyyət formasından asılı olmayaraq idarələrin, müəssisələrin, təşkilatların pozulmuş hüquqlarının bərpa edilməsi, məhkumlara təyin edilmiş cəzanın çəkilməsini təmin edilməsi və bu kimi digər sahələrdə həyata keçirilən fəaliyyətlərin maliyyələşdirilməsinə yönəldiləcəkdir.

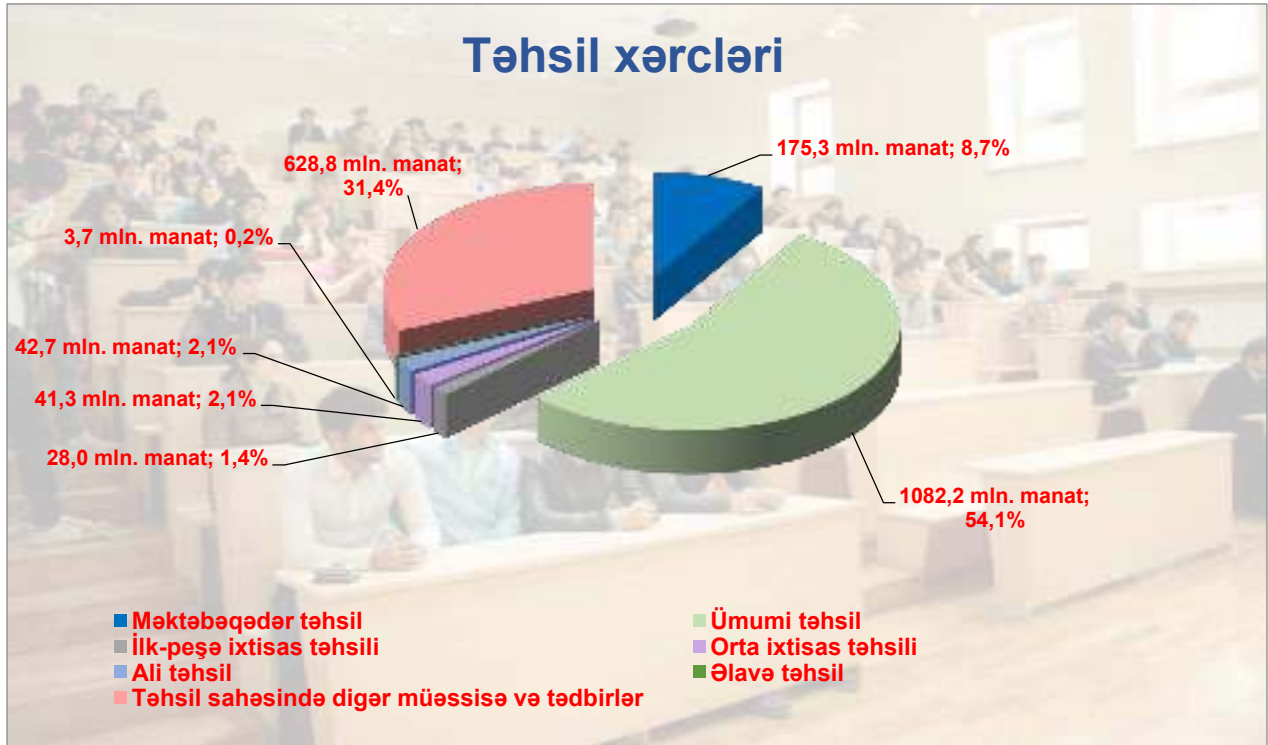
Bölmənin xərclərindən Konstitusiya Məhkəməsi, Ali Məhkəmə, apellyasiya məhkəmələri, şəhər və rayon məhkəmələri, Daxili İşlər Nazirliyi, Ədliyyə Nazirliyi, Fəvqəladə Hallar Nazirliyi, Dövlət Gömrük Komitəsi, Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidməti, Dövlət Miqrasiya Xidməti, Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının Baş İdarəsi, Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidməti, Baş Prokurorluq, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Sırrının Mühafizəsi üzrə İdarələrarası Komissiyanın işçi qrupu, Əsir və İtkin Düşmüş, Girov Götürülmüş Vətəndaşlarla Əlaqədar Dövlət Komissiyasının işçi qrupu və digər orqanlar maliyyələşdirilir.

5.5.4. Təhsil xərcləri

2018-ci ildə təhsil xərcləri üçün 2002,0 milyon manat vəsait ayrılmışdır. Təhsil xərclərinə ayrılan vəsaitin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 9,5 faiz təşkil edir.

“Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq təhsil bölməsi xərclərindən məktəbəqədər təhsilə 175,3 milyon manat, ümumi təhsilə 1082,2 milyon manat, ilk-peşə ixtisas təhsilə 28,0 milyon manat, orta ixtisas təhsilə 41,3 milyon manat, ali təhsilə 42,7 milyon manat, əlavə təhsilə 3,7 milyon manat, təhsil sahəsində digər müəssisə və tədbirlərə 628,8 milyon manat vəsait yönəldiləcəkdir.

Müəllimlik peşəsinin ictimai nüfuzunun yüksəldilməsi, daha bilikli və hazırlıqlı insanların bu peşəni seçməsinə stimül yaradılması, ümumi təhsil müəssisələrində çalışan müəllimlərin həftəlik dərslərin yükünün optimallaşdırılması yolu ilə əməkhaqqının artırılmasını təmin etmək məqsədi ilə dövlət ümumi təhsil müəssisələrində çalışan müəllimlərin bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsinin başa çatdırılması növbəti ildə nəzərdə tutulur. Bu məqsədlə respublikanın qalan 26 şəhər və rayonunda, o cümlədən Şəki, Mingəçevir və Naftalan şəhərlərində, Ağstafa, Ağdaş, Ağdam, Balakən, Beyləqan, Bərdə, Oğuz, Zaqatala, Zəngilan, Qax, Qazax, Qəbələ, Tovuz, Goranboy, Kəlbəcər, Xocalı, Yevlax, Tərtər, Laçın, Füzuli, Xocavənd, Göyçay, Cəbrayıl rayonlarında dövlət ümumi təhsil müəssisələrində çalışan müəllimlərin bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsinin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur və bununla bağlı növbəti ilin dövlət büdcəsi layihəsində 70,5 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılmışdır.

Növbəti ildə ölkənin bəzi şəhər və rayonlarında tikintisi başa çatacaq və istismara veriləcək məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin və yeni qrupların açılması ilə bağlı tələb olunan xərclərin maliyyələşdirilməsi məqsədilə 2018-ci il dövlət büdcəsi layihəsində 10,0 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılmışdır.

Uşaqların məktəbəhazırlığının təşkili məqsədilə dövlət ümumtəhsil məktəblərində Azərbaycan Respublikası dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına açılan məktəbəhazırlıq qruplarına tələb olunan xərclərin maliyyələşdirilməsi üçün növbəti ilin dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş xərclərində Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinə ayrıca sətirlə 24,4 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılmışdır.

Eyni zamanda 2018-ci il dövlət büdcəsindən Təhsil bölməsi üzrə aşağıdakı proqram və tədbirlər maliyyələşdiriləcəkdir:

- dövlət ümumtəhsil məktəblərində oxuyan bütün şagirdlərin dövlət tərəfindən pulsuz dərsliklərlə təmin olunması və metodiki vəsaitlərin alınması;

- təhsil sisteminin informasiya infrastrukturunun yaradılması, informasiya texnologiyaları əsasında müasir təhsilin metodologiyasının işlənilib hazırlanması, şagirdlər üçün təhsil portalının, saytının və distant təhsil xidmətinin yaradılması məqsədilə ümumtəhsil məktəblərinin informasiya və kommunikasiya texnologiyaları təchizatı;

- xüsusi qayğıya ehtiyacı olan (sağlamlıq imkanları məhdud) uşaqların təhsilinin təşkili üzrə tədbirlərin maliyyə təminatı;

- dövlət uşaq müəssisələrindən uşaqların ailələrə verilməsi və alternativ qayğı;

- gənc istedadlar üçün xüsusi təqaüdlərin ödənilməsi;

- təhsildə inkişaf və innovasiyalar üzrə qrant

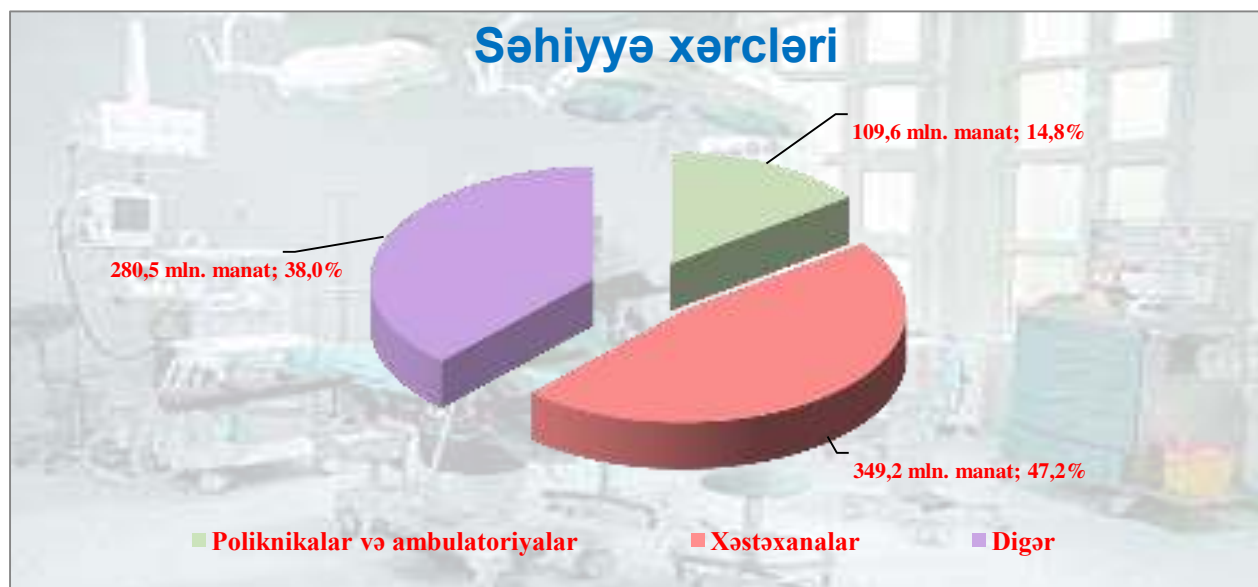
layihələrinin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar xərclər;

- "Birgə Azərbaycan-Fransız Universiteti "UFAZ"" layihəsinin həyata keçirilməsi.

5.5.5. Səhiyyə xərcləri

2018-ci ilin dövlət büdcəsində səhiyyə xərcləri üçün 739,3 milyon manat və ya xərclərin 3,5 faizi həcmində vəsait ayrılmışdır. Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq səhiyyə bölməsi xərclərindən poliklinikalar və ambulatoriyalara 109,6 milyon manat, xəstəxanalara 349,2 milyon manat, səhiyyə sahəsində digər xidmətlərə 6,6 milyon manat, səhiyyə sahəsində tətbiqi tədqiqatlara 5,1 milyon manat və səhiyyə sahəsinə aid edilən digər xidmətlərə 268,8 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

2018-ci il dövlət büdcəsindən Səhiyyə sisteminə ayrılacaq vəsait səhiyyənin maddi-texniki bazasının güclənməsinə, müasir tibbi avadanlıq və qurğularla təchizatının beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılmasına, yeni tibb mərkəzlərinin yaradılması

istiqamətində genişmiqyaslı işlərin görülməsinə, bütövlükdə səhiyyə sisteminə struktur islahatlarının həyata keçirilməsinə və tibbi xidmətin səviyyəsinin yaxşılaşmasına imkan verəcəkdir. Bu bölməyə əhalinin sağlamlığının qorunması sahəsində əhaliyə tibb xidməti göstərən poliklinikaların, ambulatoriyaların, xəstəxanaların, qanqöçürmə stansiyalarının və digər səhiyyə müəssisələrinin saxlanılması ilə bağlı xərclər daxildir.

Eyni zamanda 2018-ci il dövlət büdcəsindən Səhiyyə bölməsi üzrə aşağıdakı proqram və tədbirlər maliyyələşdiriləcəkdir:

- "2016-2020-ci illər üçün hemofiliya xəstəliyi üzrə Tədbirlər Proqramı"nın maliyyə təminatı ilə bağlı xərclər;

- şəkərli diabet üzrə tədbirlərin maliyyə təminatı ilə bağlı xərclər;

- qanın, qan komponentlərinin donorluğu və qan xidmətinin inkişafına dair Dövlət Proqramının maliyyə təminatı ilə bağlı xərclər;

- xroniki böyrək çatışmazlığı üzrə Tədbirlər Proqramının maliyyə təminatı ilə bağlı xərclər;

- yoluxucu xəstəliklərin immunoprofilaktikasına dair Tədbirlər Proqramının maliyyə təminatı ilə bağlı xərclər;

- ana və uşaqların sağlamlığının qorunması üzrə Dövlət Proqramının maliyyə təminatı ilə bağlı xərclər;

- Azərbaycan Respublikasında HIV/AIDS-in qarşısının alınması və onunla mübarizə xərcləri;

- vəərəmlə mübarizə üzrə tədbirlərin maliyyə təminatı ilə bağlı xərclər;

- dağınıq skleroz xəstəliyinə tutulmuş insanların müalicə tədbirləri ilə bağlı xərclər;

- uşaqların icbari dispanserizasiyası ilə bağlı xərclər;

- qanın bədxasəli xəstəlikləri ilə mübarizə xərcləri;

- Azərbaycan Respublikasında xərçəng xəstəliyi ilə milli

mübarizə tədbirlərinin maliyyə təminatı ilə bağlı xərclər;

- "Talassimiya ilə mübarizəyə dair 2015-2020-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın maliyyə təminatı ilə bağlı xərclər.

Bundan əlavə 2018-ci ilin dövlət büdcəsində icbari tibbi sığortanın tətbiqi xərclərinin maliyyələşdirilməsinə 34,4 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

5.5.6. Sosial müdafiə və sosial təminat xərcləri

2018-ci ildə sosial müdafiə və sosial təminat xərcləri üçün 2197,2 milyon manat vəsait ayrılmışdır. Bu xərclərə ayrılan vəsaitin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 10,4 faiz olacaqdır.

Bu bölmədən əmək münasibətləri, əməyin mühafizəsi, əmək ehtiyatlarından istifadə, əhalinin sosial müdafiəsi, əhalinin məşğulluğu, tibbi-sosial ekspertiza, əlillərin və sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların reabilitasiyası sahəsində, əmək pensiyalarının, sosial müavinətlərin, ünvanlı dövlət sosial yardımının ödənişi, qaçqınların və məcburi köçkünlərin sosial müdafiəsi, əlillərin sanatoriya-kurort müalicəsinin təşkili, əlillərə eşitmə aparatlarının, protezləşdirmə məmulatlarının, əlil arabalarının və nəqliyyat vasitələrinin alınması xərcləri maliyyələşdirilir.

Sosial müdafiə və sosial təminat bölməsinin xərclərinin istiqamətləri haqqında məlumat "Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda öz əksini tapmışdır.

Qaçqın və məcburi köçkünlər üçün kommunal ödənişlərə görə vahid müavinətin müəyyən edilməsi ilə bağlı fərdi qaydada sayğacların quraşdırılması və texniki istismarı mümkün olmayan, habelə təbii qazla təmin olunmayan sıx müvəqqəti məskunlaşma yerlərində məcburi köçkünlər üçün müəyyən edilən istehlak normalarının və limitlərin tətbiqinə növbəti ilin dövlət büdcəsində 50,5 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılmışdır.

"Əmək pensiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən əmək pensiyasının sığorta hissəsinin 1992-ci il yanvarın 1-dək qazanılmış pensiya kapitalına əsasən formalaşan məbləği, habelə nəzərdə tutulan əlavələr dövlət büdcəsinin öhdəliyi kimi müəyyənləşdirilmişdir.

"İşsizlikdən sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 2018-ci ilin yanvarın 1-də qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar sığortaedənlər tərəfindən ödənilən sığorta haqqı hesablanmış əməyin ödənişi fondunun 0,5 faizi müəyyən edilmişdir. Bununla əlaqədar dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlarda işsizlikdən sığorta haqları üzrə növbəti ilin dövlət büdcəsində 17,0 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılmışdır.

2018-ci ilin dövlət büdcəsində Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna 1300,0 milyon manat məbləğində dövlət büdcəsindən ayırmalar (transfert) nəzərdə tutulmuşdur.

Sosial cəhətdən xüsusilə həssas əhali qruplarından olan əlillərin və Azərbaycan Respublikası ərazisinin bütövlüyü uğrunda xidmət göstərərək şəhid olmuş şəxslərin ailələrinin sosial müdafiəsi istiqamətində Qarabağ şəhidlərinin ailələri və əlillərin mənzillə təmin olunması üzrə işlər davam etdirilməkdədir.

Ölkəmizdə sosial müavinətlər sistemi 2006-cı ildən etibarən "Sosial müavinətlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə fəaliyyət göstərməyə başlamışdır. Sosial müavinətlər əmək pensiyası almaq hüququ olmayan şəxslərə verilir və onların yaşayışını minimal səviyyədə təmin etmək məqsədi güdür.

Sosial müavinətlər aylıq və birdəfəlik müavinətlərə bölünür.

Bildiyimiz kimi Ermənistan-Azərbaycan hərbi münaqişəsi nəticəsində Azərbaycan torpaqlarının 20 faizi işğal olunmuş, 1,0 milyondan çox qaçqın və məcburi köçkün öz doğma yerlərindən didərgin düşmüşlər.

Dövlət tərəfindən məcburi köçkünlərin əsas səhiyyə xidmətlərinə çıxış imkanlarının yaxşılaşdırılması istiqamətində bir sıra tədbirlər görülmüşdür, o cümlədən məcburi köçkünlərin dövlət tibb müəssisələri tərəfindən göstərilən bütün xidmətlərə görə ödənişdən azad edilməsi, məcburi köçkünlərin dövlət tibb müəssisələri tərəfindən müəyyən edilmiş bütün tibbi məhsullara görə ödənişlərdən azad edilməsi (məsələn, pulsuz dərmanlar və s.), məcburi köçkün uşaqların tam peyvəndlənməsi.

Hazırda hökumət tərəfindən qaçqın və məcburi köçkün gənclərin ali təhsilə həvəsləndirilməsi və onların dəstəklənməsi məqsədilə bir sıra imtiyazlar (dövlət ali təhsil müəssisələrinin ödənişli fakültələrində ödənişdən azad olunma, təhsil müəssisələrinin yataqxanalarından pulsuz istifadə etmə və s.) müəyyən edilmişdir.

Qaçqınların və məcburi köçkünlərin sosial müdafiəsinin daha da yaxşılaşdırılması, habelə onların istifadə etdikləri kommunal xidmət haqlarının dövlət büdcəsi hesabına ödənilməsi məqsədi ilə 2018-ci ilin büdcəsində 245,0 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılmışdır.

Bundan əlavə, qaçqınların və məcburi köçkünlərin sosial-məişət və məskunlaşma məsələləri ilə bağlı bəzi tədbirlərin maliyyələşdirilməsinə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondundan 200,0 milyon manat vəsaitin ayrılması nəzərdə tutulmuşdur.

5.5.7. Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət

2018-ci il dövlət büdcəsində mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət xərcləri üçün 306,1 milyon manat vəsait ayrılmışdır. Həmin bölməyə ayrılan vəsaitin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 1,5 faiz təşkil edir.

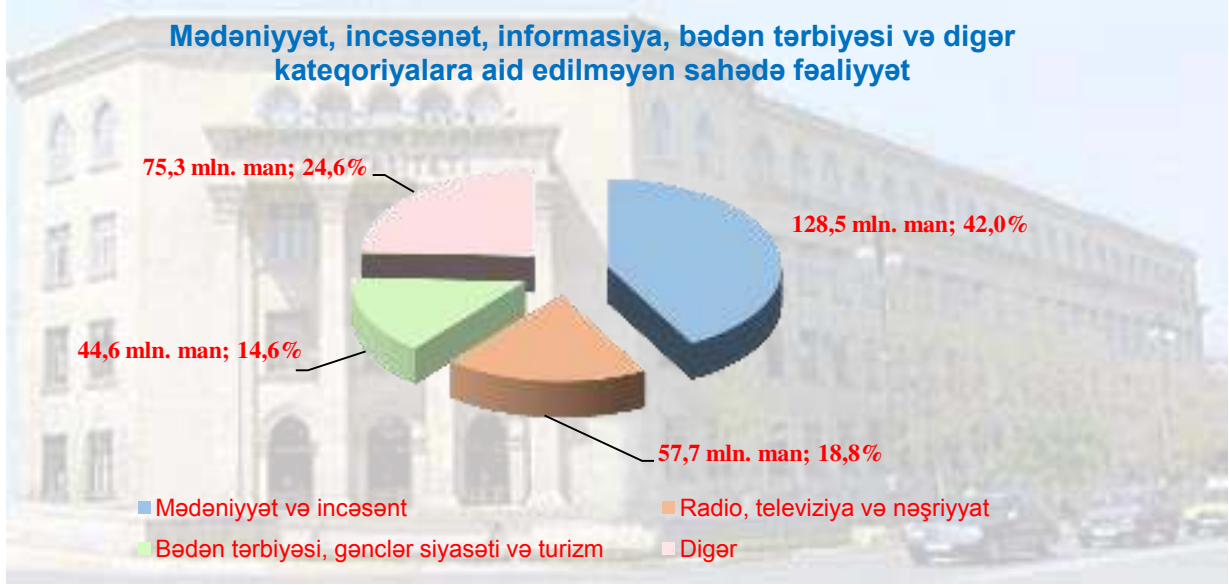
Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin tabeliyində olan olimpiya idman komplekslərinin qismən saxlanması və digər mədəniyyət və idman tədbirlərinin keçirilməsi üçün müvafiq məbləğdə vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət bölməsinin xərclərinin istiqamətləri haqqında məlumat "Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda öz əksini tapmışdır.

Bu bölmədən mədəniyyət və turizm, gənclərlə iş və idmana qayğı, milli mədəniyyətin və turizmin potensialının dünya mədəniyyət və turizm məkanına inteqrasiya olunmasına, milli mədəni irsin, dəyər və sərvətlərin qorunub saxlanılmasına, gənc nəslin cəmiyyətin fəal və aparıcı qüvvəsinə çevrilməsinə, nəşriyyat və kinematoqrafiyanın, peşəkar idmanın hərtərəfli inkişafına dövlət səviyyəsində həyata keçirilən fəaliyyətlər maliyyələşdirilir.

Bölmənin xərclərindən kitabxanaların, muzeylərin, saray və mədəniyyət evlərinin, teatr, filarmoniyaların və bu kimi obyektlərin saxlanması xərcləri daxil edilir.

Bölmə üzrə 2018-ci il dövlət büdcəsindən əsasən aşağıdakı proqram və tədbirlər maliyyələşdiriləcəkdir:

- milli mədəni sərəvətə çevrilmiş Azərbaycan teatrının zəngin bədii irsinin və yaradıcılıq ənənələrinin qorunmasına, ümumbəşəri və milli dəyərlərin təbliğinə, dünya mədəniyyətinə inteqrasiyasına, informasiya və maliyyə resurslarından səmərəli istifadə edilməsinə və repertuarın günün tələblərinə uyğun formalaşması ("Azərbaycan teatrı 2009-2019-cu illərdə Dövlət Proqramı", Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 18 may tarixli 277 nömrəli Sərəncamı);

- milli kino ənənələrinin bərpa edilməsi, ölkədə kino istehsalının dirçəldilməsi, onun rəqəmli çəkiliş, səsyazma və başqa müasir texnoloji avadanlıqlarla təmin edilməsi, dövlət sifarişi ilə bədii, sənədli və cizgi filmlərinin istehsalı, filmlərin müasir texnologiyalar əsasında qorunub saxlanılmasının təmin olunması, beynəlxalq mədəni əlaqələrin genişləndirilməsi, xarici ölkələrdə uzun illərdən bəri saxlanılan milli filmlərin nüsxələrinin Azərbaycan Respublikasına qaytarılması və sahə üzrə digər lazımi islahatların aparılması ("Azərbaycan kinosunun 2008-2018-ci illər üzrə inkişafına dair Dövlət Proqramı", Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 04 avqust tarixli 2961 nömrəli Sərəncamı);

- yaşlı və gənc nəsil yazıçıların, rəssam və bəstəkarların xüsusi təqaüd fondu;

- Azərbaycan Respublikasının daxili və xarici siyasəti, mədəniyyəti, tarixi, sosial, iqtisadi inkişafı, elmi-texniki və turizm potensialı barədə təbliğat işini genişləndirmək məqsədi ilə xarici ölkələrdə mədəniyyət mərkəzlərinin saxlanılması;

- 2018-ci ilin dövlət büdcəsində turizmin inkişaf etdirilməsi, dövlət büdcəsindən regionlarda turizm fəaliyyətinin stimullaşdırılması, turizmde informasiya-təbliğat işinin gücləndirilməsi məqsədilə mövcud informasiya mərkəzlərinin işinin təkmilləşdirilməsi, habelə xarici populyar televiziya şirkətləri vasitəsilə respublikamızın turizm imkanlarının təbliğinə;

Azərbaycan Respublikasında fikir, söz və məlumat azadlığını inkişaf etdirmək, kütləvi informasiya vasitələrinin müstəqilliyini dəstəkləmək, informasiya sektorunda yeni informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqini stimullaşdırmaq, cəmiyyət və kütləvi informasiya vasitələri arasında səmərəli əməkdaşlığı genişləndirmək, jurnalistlərin peşəkarlığı və məsuliyyətinin artmasına şərait yaratmaq, sosial müdafiəsini gücləndirmək, dövlət və cəmiyyət üçün əhəmiyyət kəsb edən, habelə kütləvi informasiya vasitələrinin fəaliyyətinin təkmilləşməsinə nəzərdə tutan və inkişafını dəstəkləyən proqramları, layihələri və digər tədbirləri maliyyələşdirilməsinə, siyasi partiyaların fəaliyyətinə müvafiq məbləğdə vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Eyni zamanda yeniyetmə və gənclərin vətənpərvərlik ruhunun gücləndirilməsi, gənclərin zərərli vərdislərdən uzaqlaşdırılması, onların sağlamlığının qorunması, asudə vaxtlarının səmərəli təşkili və digər tədbirlərin həyata keçirilməsinə Azərbaycan Prezidenti yanında Gənclər Fonduna da vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Bundan başqa, 2018-ci ilin dövlət büdcəsində dövlət tərəfindən dini mərkəzə (idarələrə) maliyyə yardımı göstərilməsinə və dini tədbirlərin keçirilməsi üçün 1,0 mln. manat və Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılmasının 100 illik yubileyinin dövlət səviyyəsində geniş qeyd edilməsi üçün növbəti ilin dövlət büdcəsində vəsait proqnozlaşdırılmışdır.

5.5.8. Mənzil və kommunal təsərrüfatı

Mənzil və kommunal təsərrüfatı xərcləri üçün 2018-ci il dövlət büdcəsində 458,6 milyon manat vəsait ayrılmışdır. Bu xərclər üçün ayrılan vəsaitin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 2,2 faiz təşkil edir.

“Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq mənzil və kommunal təsərrüfatı bölməsinin xərclərindən mənzil təsərrüfatı köməkçi bölməsi üzrə 61,2 milyon manat, kommunal təsərrüfatı köməkçi bölməsi üzrə 345,1 milyon manat, su təsərrüfatı köməkçi bölməsi üzrə 34,0 milyon manat, mənzil və kommunal təsərrüfatı ilə bağlı digər xidmətlər köməkçi bölməsi üzrə 18,3 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

2018-ci il üçün nəzərdə tutulmuş vəsait hesabına mənzil fondunun əsaslı təmir olunması, küçə və keçidlərdə sanitariya təmizlik işlərinin aparılması, yaşıllıq, park və xiyabanlara qulluq göstərilməsi, şəhərlərdə və rayon mərkəzlərində yerləşən avtomobil yolları, prospektlər və küçələrin əsaslı təmir olunması, ərazilərin abadlaşdırılması, işıqlandırılması və yaşıllaşdırılması planlaşdırılır.

Bu bölmədə məcburi köçkünlər üçün salınmış qəsəbələrdə dövlət mənzil fondunun əsaslı təmirinə, həmin qəsəbələrdə abadlıq, yolların əsaslı təmirinə, yaşıllıq, park və xiyabanlara qulluq göstərilməsinə, küçə və keçidlərdə sanitariya təmizlik işlərinin aparılmasına, yolların əsaslı təmiri və işıqlandırılmasına, magistral avtomobil yolları boyu torpaq və qorunma (mühafizə) zolağından kənarında yaşıllıqların salınmasına, onlara xidmət və landşaft quruluşu işlərinin yerinə yetirilməsinə, su təsərrüfatı xərcələrində çirkab sularının təmizləyici qurğularının istismarı və xidməti ilə bağlı xərclərin ödənilməsinə müvafiq məbləğdə vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

2018-ci ilin dövlət büdcəsində ölkədə məişət tullantılarının yerləşdirilməsi, emalı, istifadəsi, utilizasiyası, zərərsizləşdirilməsi, basdırılması və bununla bağlı işlərin yerinə yetirilməsinə, istilik təsərrüfatının zərərinin ödənilməsinə, kənd əhalisinin içməli suya olan tələbatının təmin edilməsi və su və kanalizasiya xətlərinin saz vəziyyətdə saxlanması işlərinin maliyyələşdirilməsinə, dövlət əhəmiyyətli su anbarlarının etibarlı mühafizəsini təmin etmək, su anbarlarının texniki vəziyyətinə müntəzəm nəzarəti həyata keçirmək, yerüstü, yeraltı su ehtiyatlarının, su obyektlərinin, hidrotexniki qurğuların, su təchizatı sistemlərinin monitorinqlərini aparmaq və ölkə ərazisində su ehtiyatlarının idarə olunmasını təkmilləşdirməsinə vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Eyni zamanda, bölmə üzrə xərclərin tərkibində Bakı şəhərində göllərin mühafizəsi və ətrafının abadlaşdırılması, Sumqayıt şəhərindəki Dənizkənarı bulvarının fəaliyyəti ilə bağlı xərclərə və sahibsiz heyvanlarla mübarizə tədbirlərinə də müvafiq məbləğdə vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

2018-ci ilin dövlət büdcəsində Respublikanın 64 şəhər və rayon mərkəzində və qəsəbələrdə (Naxçıvan Muxtar Respublikası istisna olmaqla) mənzil-kommunal xidmətlərinin göstərilməsi və digər abadlıq işlərinin yerinə yetirilməsi üçün 206,2 milyon manat məbləğində vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

5.5.9. Yanacaq və enerji

2018-ci il dövlət büdcəsində Yanacaq və enerji xərcləri üçün 8,0 milyon manat vəsait ayrılmışdır.

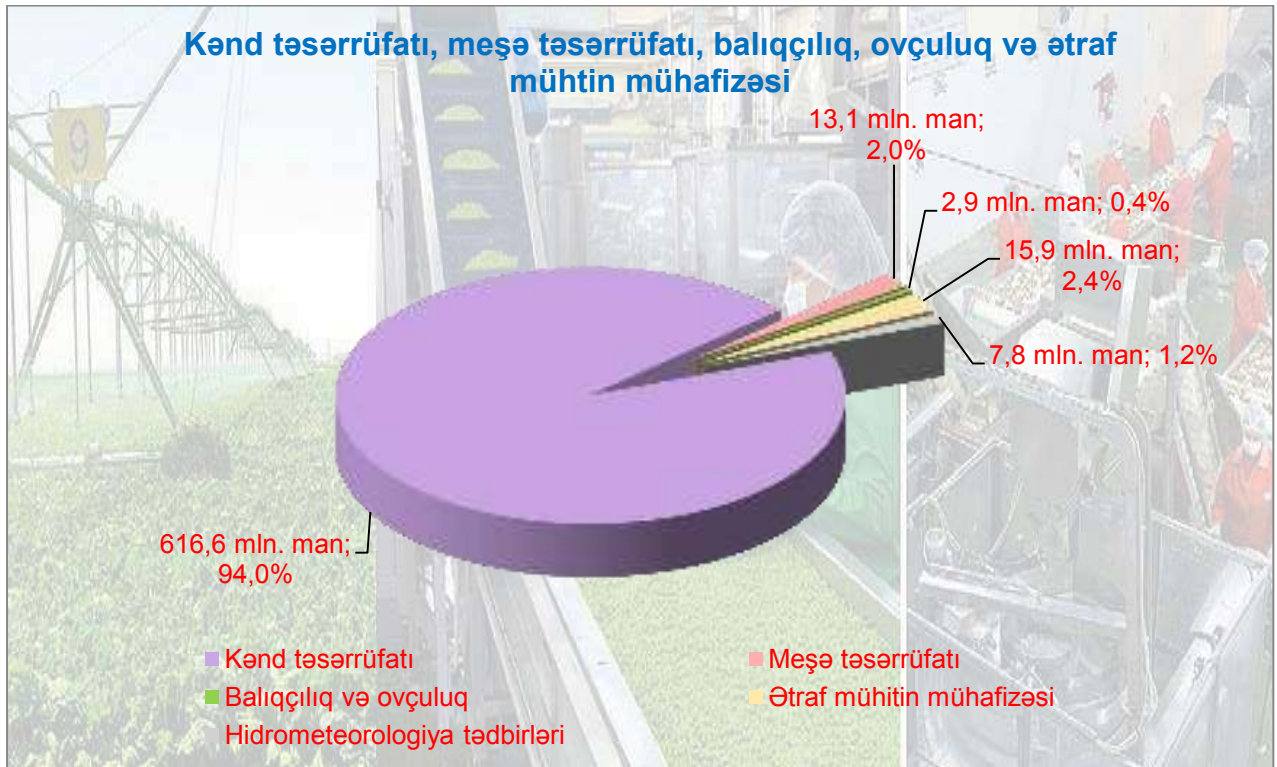

Azərbaycan Respublikasında alternativ və bərpa olunan enerji mənbələrinin müəyyən olunması, istismara cəlb etməklə ölkənin enerji resurslarından istifadənin səmərəliliyinin yüksəldilməsi, bərpa olunan enerji resurslarının mənbələrinin və bu sahənin inkişafı üçün müvafiq məbləğdə vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

5.5.10. Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi

Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi xərclərinə 2018-ci il dövlət büdcəsində 656,3 milyon manat vəsait ayrılmışdır. Bu bölməyə ayrılan vəsaitin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 3,1 faiz təşkil edir.

“Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi bölməsinin xərclərindən kənd təsərrüfatı köməkçi bölməsi üzrə 616,6 milyon manat, meşə təsərrüfatı köməkçi bölməsi üzrə 13,1 milyon manat, balıqçılıq və ovçuluq köməkçi bölməsi üzrə 2,9 milyon manat, ətraf mühitin mühafizəsi köməkçi bölməsi üzrə 15,9 milyon manat, hidrometeorologiya tədbirləri köməkçi bölməsi üzrə 7,8 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Dünya əhalisinin artımı, inkişaf etməkdə olan ölkələrdə zəif infrastruktur sistemi, investisiyaların məhdudluğu, iqlim dəyişiklikləri və digər amillər ərzaq təhlükəsizliyi məsələlərinin dünya üzrə qlobal məsələyə çevirmişdir.

Ərzaq təhlükəsizliyi və əhalinin keyfiyyətli qida məhsulları ilə təmin edilməsi aqrar sahədə davamlı istehsal prosesinin qurulması ilə kənd təsərrüfatı üzrə məhsuldarlığın artırılmasını tələb edir.

Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi xərcləri üzrə ayrılmış vəsaitin müvafiq dövlət proqramlarının və ünvanlı tədbirlərin maliyyələşdirilməsinə, o cümlədən Azərbaycan Respublikasında ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə bağlı xərclərə 199,2 milyon manat, kənd təsərrüfatı əmlakının sığortalanması üçün sığorta haqqının ödənilməsinə və digər tədbirlərə 1,0 mln. manat, pambıqçılığın və tütünçülüynün inkişafına dair dövlət proqramlarında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin maliyyələşdirilməsinə 20,0 mln. manat, pambıq istehsalı ilə məşğul olanlara subsidiya verilməsi üçün 10,0 mln. manat, ölkədə iri heyvandarlıq təsərrüfatlarının yaradılması, heyvandarlığın cins tərkibinin yaxşılaşdırılması üçün xarici ölkələrdən iribuynuzlu cins damazlıq heyvanlarının respublikaya gətirilməsi və güzəştli şərtlərlə sahibkarlara, fermerlərə lizinqlə verilməsi üçün 50,0 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Bu bölmə üzrə respublikada kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı və emalı, istehsalçılara zəruri xidmətlərin göstərilməsi, aqrar bölmədə dövlət siyasətini həyata keçirmək məqsədilə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə, bitki mühafizəsi və karantini, pestisidlərin, bioloji preparatların və digər bitki mühafizə vasitələrinin istifadəsi sahəsində dövlət nəzarətini həyata keçirmək məqsədilə Dövlət Fitosanitar Nəzarəti Xidmətinə, ölkə ərazisində heyvanların müxtəlif xəstəliklərdən qorunmasını və onların müalicəsini, əhalinin insan və heyvanlar üçün ümumi olan xəstəliklərdən qorunmasını, xarici dövlətlərdən keçə biləcək yoluxucu xəstəliklərdən qorunmasını təmin etmək, heyvan mənşəli məhsulların və xammalın zəruri baytarlıq-sanitariya keyfiyyətinə nəzarəti həyata keçirmək üçün müvafiq məbləğdə vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Kənd təsərrüfatı əkin sahələrinin suvarma suyu ilə təmin etmək, meliorasiya və irriqasiya sistemlərinin istismarını təşkil etmək, meliorasiya olunmuş torpaqlardan şor suların kənarlaşdırmaq, sel və daşqın sularına qarşı mübarizə tədbirlərini və bu sahədə digər tədbirləri həyata keçirmək məqsədi ilə müvafiq miqdarda vəsait ayrılmışdır.

Respublikada mövcud olan meşələrin qorunub saxlanması və yeni meşə massivlərinin salınması, balıq növlərinin ehtiyatının bərpa edilməsi və artırılması, qorunub saxlanması, respublikanın flora və faunasının qorunması, milli parkların, dövlət təbiət qoruqlarının və dövlət təbiət yasaqlıqlarının saxlanması, hidrometeoroloji şərait və iqlim üzərində müşahidələr aparılması və onların təhlilinin həyata keçirilməsi, ümumiyyətlə atmosfer proseslərinin öyrənilməsi məqsədilə meşə təsərrüfatına, balıqçılıq və ovçuluğa, ətraf mühitin mühafizəsinə, hidrometeorologiyaya tədbirlərinə vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

5.5.11. Sənaye, tikinti və faydalı qazıntılar

Sənaye, tikinti və faydalı qazıntılar xərclərinə 2018-ci il dövlət büdcəsində 4844,4 milyon manat vəsait ayrılmışdır. Bu xərclər üçün ayrılan vəsaitin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 23,0 faiz təşkil edir.

Bu bölmədən dövlət şəhərsalma işlərinin norma və qaydaların tərtibi, rayon planlaşdırma sxemləri və layihələrin tərtibi, şəhər və digər yaşayış məntəqələrinin baş planlarının və müfəssəl planlaşdırma layihələrin tərtibi işləri yerinə yetirilməsinə, geoloji-kəşfiyyat işlərinin aparılmasına, işğaldan azad edilmiş, habelə əvvəllər hərbi poliqon kimi istifadə olunmuş ərazilərin partlamamış hərbi sursat və minalardan təmizlənməsi işlərinin yerinə yetirilməsinə müvafiq məbləğdə vəsait ayrılmışdır.

Bölmənin xərclərindən, həmçinin dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya) xərcləri də maliyyələşdirilir. 2018-ci ildə bu xərclər 4824,2 milyon manat olmaqla dövlət investisiya proqramında nəzərdə tutulan layihələrin və tədbirlərin maliyyə təminatına yönəldiləcəkdir.

İnfrastruktur iqtisadi artımın, davamlı inkişafın, yeni iş yerlərinin yaradılmasının və yoxsulluğun azaldılmasının əsas hərəkətverici qüvvəsidir. Uyğun infrastrukturun olmaması ölkənin, istehsalın rəqabət qabiliyyətini aşağı salır, insan resurslarının inkişafına mənfi təsir edir, əsas sosial xidmətlərin göstərilməsində problemlər yaradır və beləliklə dünya iqtisadiyyatında iştirakına məhdudiyətlər törədir. Bütün bunlar isə iqtisadiyyatın uzunmüddətli perspektivdə davamlı artımına ciddi əngəllər törədə bilər. Güclü inkişaf etmiş infrastruktur şəbəkəsinə malik olmaq üçün isə mövcud olan şəbəkələrin yenilənməli və yeni şəbəkələrin qurulmalıdır. Son illər dünya maliyyə bazarında baş vermiş maliyyə böhranı xarici kapitalların digər ölkələrə yatırılmasında problemlər yaratmışdır. Lakin yuxarıda qeyd olunan məsələlərin həlli üçün daxili resurslar səfərbər edilmiş və artıq ölkəmizdə bir çox sahələr üzrə müasir standartlara cavab verən infrastruktur şəbəkələri yaradılmışdır.

Dövlət büdcəsinin dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərcləri də daxil olmaqla, Dövlət Investisiya Proqramının aşağıdakı istiqamətlər üzrə layihələrə yönəldilməsi nəzərdə tutulur.

2018-ci il üçün Dövlət Investisiya Proqramının əsas istiqamətləri (mln. manatla)		
İstiqamətlər		Məbləğ
1.	Cəmi	7078,0
1.1.	Dövlət büdcəsinin əsaslı vəsait qoyuluşu	4824,2
1.2.	Dövlət Neft Fondunun vəsaitləri	891,7
1.3.	Xarici kreditlər hesabına	1362,1

2018-ci il dövlət büdcəsinin əsaslı xərclərinin 3082,1 milyon manatı dövlət büdcəsinin müvafiq xərc bölmələrində öz əksini tapmaqla xüsusi dövlət alışılarınin həyata keçirilməsinə, sosial-mədəni və məişət, inzibati, istehsalat təyinatlı layihələrin, bina və

qurğuların, yolların yenidən qurulmasına və əsaslı təmirinə, qeyri-maliyyə aktivlərinin (əsas vəsaitlər, bina və tikililər, yaşayış və qeyri-yaşayış binaları) alınmasına yönəldiləcəkdir.

Növbəti ildə Dövlət Neft Fondunun vəsaitlərindən dövlət əhəmiyyətli investisiya layihələrin maliyyələşdirilməsi üçün 891,7 milyon manat vəsait yönəldiləcəkdir (qaçqınların və məcburi köçkünlərin sosial-məişət və məskunlaşma məsələləri ilə bağlı bezi tədbirlər, Samur-Abşeron suvarma sisteminin yenidən qurulması, Bakı-Tbilisi-Qars yeni dəmir yolu, "Abşeron" yatağının işlənməsi layihəsində Azərbaycan Respublikasının iştirak payı).

5.5.12. Nəqliyyat və rabitə

Nəqliyyat və rabitə xərclərinə 2018-ci il dövlət büdcəsində 166,8 milyon manat ayrılmışdır. Bu xərclər üçün ayrılan vəsaitin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 0,8 faiz təşkil edəcəkdir.

"Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq Nəqliyyat və rabitə bölməsi üzrə nəqliyyata 110,3 milyon manat, rabitə xərclərinə isə 56,5 milyon manat vəsait yönəldiləcəkdir.

2018-ci ildə ölkə ərazisində avtomobil nəqliyyatı üzrə dövlət tənzimlənməsinin həyata keçirilməsi, Bakı şəhərində nəqliyyat əməliyyatlarının intellektual idarə edilməsi

sisteminin yaradılması və sair bu kimi tədbirlərə, Bakı şəhərində yol ötürücüsü və körpülərin saxlanması, küçələrin və prospektlərin istismarına və təmirinə xərclənməsi nəzərdə tutulmuşdur

Həmin məbləğdən "Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin nizamnamə kapitalının artırılması üçün 55,0 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Hal-hazırda bu gün Bakı Metropolitenində gediş haqqı 20 qəpikdir.

Lakin real olaraq hər bir sərnişinin

daşınması nisbətən baha başa gəlir. Dövlət Bakı Metropolitenindən ən çox əhalinin aztəminatlı hissəsinin istifadə etdiyini nəzərə alaraq real gediş haqqı xərcinin qalan hissəsinin ödənilməsini öz üzərinə götürmüşdür. Bu məqsədlə bu bölmədən Bakı Metropoliteninə onun fəaliyyətinin tənzimlənməsinə müvafiq vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

“Azərbaycan Hava Yolları” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Naxçıvan Muxtar Respublikasına edilən aviareyslərə görə yaranmış zərərinin və Böyük Vətən müharibəsi əlillərinin və iştirakçılarının, habelə onlara bərabər tutulan şəxslərin MDB dövlətlərinə nəqliyyatda gediş güzəştlərinin ödənilməsi məqsədi ilə 2018-ci ilin dövlət büdcəsində Cəmiyyətə subsidiya nəzərdə tutulmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinə 2018-ci ildə nəzərdə tutulmuş vəsait universal poçt rabitəsi xidmətinin göstərilməsi ilə bağlı milli poçt operatoruna dəyən zərərin kompensasiya edilməsi və informasiya ehtiyatları və fərdi məlumatların informasiya sistemlərinin dövlət reyestrinin aparılması məqsədi ilə istifadə olunacaqdır.

5.5.13. İqtisadi fəaliyyət

İqtisadi fəaliyyət xərclərinə 2018-ci il dövlət büdcəsində 245,5 milyon manat vəsait ayrılmışdır. Bu xərclər üçün ayrılan vəsaitin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 1,2 faizə təşkil edir.

“Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq iqtisadi fəaliyyət bölməsi üzrə xərclərdən iqtisadi və kommersiya fəaliyyətinə 196,5 milyon manat və iqtisadi fəaliyyətin digər sahələrinə 49,0 milyon manat vəsait yönəldiləcəkdir.

2018-ci ildə Azərbaycan Respublikasında əhalinin mənzilə olan tələbatının ödənilməsi və vətəndaşların güzəştli şərtlərlə mənzil əldə etmələri məqsədi ilə sosial mənzillərin tikintisi və ipoteka layihələrinin maliyyələşdirilməsi üçün 250,0 milyon manat, o cümlədən cari xərclər hesabına 150,0 milyon manat, dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərcləri hesabına 100,0 milyon manat vəsaitin ayrılması nəzərdə tutulmuşdur.

5.5.14. Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər

Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlərə 2018-ci il dövlət büdcəsində 1731,8 milyon manat vəsait ayrılmışdır.

	Məbləğ, milyon manat	Dövlət büdcəsində xüsusi çəkisi, faizlə
Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər	1731,8	8,2
o cümlədən:		
Məqsədli büdcə fondları	333,0	1,6
Ehtiyat fondları	404,0	1,9
ondan:		

- Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondu	304,0	1,4
- Dövlət büdcəsinin Ehtiyat Fondu	100,0	0,5
Əsas bölmələrə aid edilməyən sair xərclər	994,8	4,7
ondan:		
- beynəlxalq və ölkə səviyyəli tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclər	20,0	0,1
- ölkədə baş vermiş fəvqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı xərclər	20,0	0,1
- digər xidmətlər üzrə xərclər	954,8	4,5

Dövlət büdcəsinin tərkib hissəsi olmaqla "Avtomobil Yolları" Məqsədli Bütçə Fonduna 2018-ci ildə 333,0 milyon manat vəsaitin xərclənməsi proqnozlaşdırılır.

"Avtomobil Yolları" Məqsədli Bütçə Fondunun vəsaiti əsasən ölkə ərazisində respublika və yerli əhəmiyyətli avtomobil yollarının və onlarla əlaqədar mühəndis qurğularının saxlanması və istismarı ilə bağlı xərclərin maliyyələşdirilməsinə yönəldiləcək.

Ehtiyat fondları dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmayan xərclər, habelə dövlət və yerli əhəmiyyətli tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün yaradılmış maliyyə mənbələridir. Ehtiyat fondlarının tərkibinə dövlət büdcəsinin Ehtiyat Fondu və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondları daxildir. Mövcud qanunvericiliyə görə dövlət büdcəsinin Ehtiyat Fondunun həcmi dövlət büdcəsi gəlirlərinin 5 faizindən, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondunun həcmi isə dövlət büdcəsi gəlirlərinin 2 faizindən artıq olmamalıdır. 2018-ci il dövlət büdcəsində dövlət büdcəsinin Ehtiyat Fondu üzrə 100,0 milyon manat, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondu üzrə isə 304,0 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Əsas bölmələrə aid edilməyən sair xərclərdə digər bölmələrdə öz əksini tapmamış xərclər daxildir. Bu tədbirlərin sırasına İnsan hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsi qarşısında Azərbaycan Respublikasının maraqlarının müdafiəsi və həmin məhkəmənin qərarlarının icrası ilə bağlı xərclər, fəvqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı xərclər, beynəlxalq və respublika səviyyəli tədbirlərin keçirilməsi ilə bağlı xərclər, dövlət

atributlarının hazırlanması və lisenziya blanklarının çap edilməsi ilə bağlı xərclər, dövlətdən sosial yardım alan aztəminatlı ailələrin əmlakının, dövlətə məxsus əmlakın və dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlara məxsus nəqliyyat vasitələrinin icbari sığortası ilə bağlı xərclər, dövlət maddi və material ehtiyatlarının yaradılması ilə bağlı xərclər və digər xərclər aiddir.

5.6. 2018-ci il dövlət büdcəsinin yerli gəlir və xərcləri

2018-ci il dövlət büdcəsi gəlirlərinin tərkib hissəsi olan yerli gəlirlər 653,4 milyon manat proqnozlaşdırılır ki, bu da 2017-ci ilə nisbətən 6,4 mln. manat və ya 1,0 faiz çoxdur.

2018-ci ildə rayon və şəhərlərin vergi potensialının artırılması, onların ərazilərində fəaliyyət göstərən və mərkəzləşdirilmiş qaydada vergi uçotunda olan vergi ödəyicilərinin dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş gəlirlərinə ödəyəcəkləri vergi və digər ödənişlərin tam (mənfəət vergisi istisna olmaqla) məbləğdə rayon və şəhərlərin yerli gəlirlərinə daxil edilməsi nəzərdə tutulur.

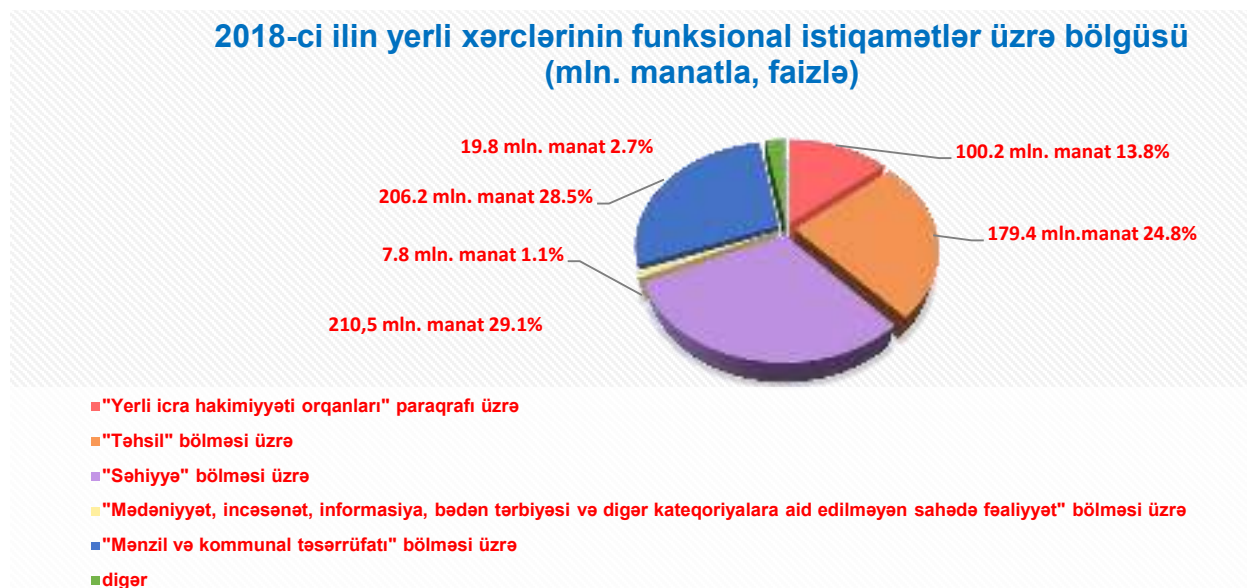
2018-ci ildə yerli xərcləri tənzimləmək üçün dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş xərclərindən ayrılan maliyyə yardımının (dotasiyanın) yerli xərclərin tərkibində xüsusi çəkisi 9,7 faiz təşkil edəcəkdir ki, bu da əvvəlki illə müqayisədə 0,5 faiz-bənd azdır.

Növbəti ildə 33 rayon və şəhər, o cümlədən Gəncə, Lənkəran, Mingəçevir, Naftalan, Sumqayıt, Şəki, Şirvan və Yevlax şəhərləri, Abşeron, Ağcabədi, Ağdaş, Beyləqan, Bərdə, Biləsuvar, Göyçay, Hacıqabul, Xaçmaz, İmişli, İsmayılı, Kürdəmir, Qazax, Qəbələ, Quba, Qubadlı, Qusar, Masallı, Neftçala, Saatlı, Sabirabad, Salyan, Siyəzən, Şabran və Şamaxı rayonları xərclərini öz gəlirləri hesabına təmin edəcəkdir.

2018-ci ildə dövlət büdcəsinin yerli xərcləri 723,9 milyon manat məbləğində proqnozlaşdırılır ki, bu da 2017-ci illə müqayisədə 2,7 milyon manat və ya 0,4 faiz çoxdur.

Xərclərin artımının əsas səbəbi qaz və elektrik enerjisi xərcləri tarifinin artımı, həmçinin 2017-ci ildə Azərbaycan Respublikasının şəhər və rayonlarında yeni tikilmiş uşaq bağçalarının (14 rayon və şəhər üzrə 20 yeni tikilmiş uşaq bağçaları) istismara verilməsi ilə bağlı onların xərclərinin maliyyələşdirilməsi olmuşdur.

2018-ci ilin yerli xərclərinin funksional istiqamətlər üzrə bölgüsü (mln. manatla, faizlə)

Yerli xərclərin 179,4 milyon manatı və ya 24,8 faizi təhsil xərclərinə (məktəbəqədər uşaq müəssisələrinin maliyyələşdirilməsi xərcləri), 210,5 milyon manatı və ya 29,1 faizi səhiyyə xərclərinə, 206,2 milyon manatı və ya 28,5 faizi mənzil və kommunal təsərrüfatı xərclərinə, 100,2 milyon manatı və ya 13,8 faizi icra hakimiyyəti orqanlarının saxlanması xərclərinə, 7,8 milyon manatı və ya 1,1 faizi mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən xərclərə, 19,8 milyon manatı və ya 2,7 faizi isə digər xərclərə yönəldiləcəkdir.

2018-ci il üçün rayon və şəhərlərin yerli gəlir və xərcləri və yerli gəlir və xərcləri tənzimləmək üçün mərkəzləşdirilmiş xərclərdən ayrılan vəsait

				(manatla)
	Adları	Gəlirlər	Xərclər	Yerli gəlir və xərcləri tənzimləmək üçün mərkəzləşdirilmiş xərclərdən ayrılan vəsait
	Şəhərlər:			
1	Bakı	211 311 000	211 311 000	0
2	Gəncə	33 534 000	33 534 000	0
3	Sumqayıt	45 186 000	45 186 000	0
4	Lənkəran	14 051 000	14 051 000	0
5	Şəki	15 106 000	15 106 000	0
6	Yevlax	5 442 000	5 442 000	0
7	Mingəçevir	12 212 000	12 212 000	0
8	Şirvan	8 049 000	8 049 000	0
9	Naftalan	2 524 000	2 524 000	0
10	Xankəndi			
	Rayonlar:			
11	Abşeron	13 179 000	13 179 000	0
12	Ağcabədi	8 940 000	8 940 000	0
13	Ağdam	4 772 000	10 099 000	5 327 000
14	Ağdaş	4 416 000	4 416 000	0
15	Ağstafa	4 713 000	7 497 000	2 784 000
16	Ağsu	3 580 000	5 923 000	2 343 000
17	Astara	5 769 000	6 260 000	491 000
18	Balakən	4 122 000	6 477 000	2 355 000
19	Beyləqan	6 010 000	6 010 000	0
20	Bərdə	10 892 000	10 892 000	0
21	Biləsuvar	5 714 000	5 714 000	0
22	Cəbrayıl	1 075 000	2 446 000	1 371 000
23	Cəlilabad	7 353 000	10 140 000	2 787 000
24	Daşkəsən	2 729 000	3 771 000	1 042 000
25	Füzuli	6 314 000	9 280 000	2 966 000
26	Gədəbəy	4 750 000	8 855 000	4 105 000
27	Goranboy	4 825 000	8 078 000	3 253 000

28	Göyçay	8 829 000	8 829 000	0
29	Göygöl	4 496 000	5 890 000	1 394 000
30	Hacıqabul	3 904 000	3 904 000	0
31	Xaçmaz	11 458 000	11 458 000	0
32	Xızı	2 028 000	2 822 000	794 000
33	Xocalı	423 000	1 356 000	933 000
34	Xocavənd	611 000	2 395 000	1 784 000
35	İmişli	6 820 000	6 820 000	0
36	İsmayıllı	6 837 000	6 837 000	0
37	Kəlbəcər	1 172 000	3 301 000	2 129 000
38	Kürdəmir	6 182 000	6 182 000	0
39	Qax	3 760 000	7 853 000	4 093 000
40	Qazax	9 363 000	9 363 000	0
41	Qəbələ	6 859 000	6 859 000	0
42	Qobustan	3 000 000	3 448 000	448 000
43	Quba	8 919 000	8 919 000	0
44	Qubadlı	2 117 000	2 117 000	0
45	Qusar	6 471 000	6 471 000	0
46	Laçın	1 844 000	5 647 000	3 803 000
47	Lerik	2 194 000	5 300 000	3 106 000
48	Masallı	8 210 000	8 210 000	0
49	Neftçala	6 448 000	6 448 000	0
50	Oğuz	2 919 000	5 057 000	2 138 000
51	Saatlı	7 207 000	7 207 000	0
52	Sabirabad	8 247 000	8 247 000	0
53	Salyan	10 548 000	10 548 000	0
54	Samux	2 809 000	4 784 000	1 975 000
55	Siyəzen	3 210 000	3 210 000	0
56	Şabran	4 300 000	4 300 000	0
57	Şamaxı	7 612 000	7 612 000	0
58	Şəmkir	12 971 000	16 608 000	3 637 000
59	Şuşa	1 105 000	2 055 000	950 000
60	Tərtər	4 901 000	7 366 000	2 465 000
61	Tovuz	10 096 000	12 780 000	2 684 000
62	Ucar	4 358 000	5 939 000	1 581 000

63	Yardımlı	2 182 000	4 438 000	2 256 000
64	Zaqatala	7 746 000	9 951 000	2 205 000
65	Zəngilan	1 637 000	1 940 000	303 000
66	Zərdab	2 989 000	6 062 000	3 073 000

5.7. Dövlət büdcəsinin kəsiri

Dövlət büdcəsi kəsirinin yuxarı həddi 920,0 milyon manat məbləğində nəzərdə tutulur. Onun maliyyələşdirilməsi özəlləşmədən, dövlət büdcəsinin vahid xəzinə hesabının qalığı və xarici qrantlardan daxilolmalar hesabına həyata keçiriləcəkdir.

2018-ci ildə dövlət büdcəsi kəsirinin ÜDM-ə nisbəti 1,3 faiz təşkil edəcəkdir ki, bu da 2017-ci illə müqayisədə 0,4 faiz-bənd azdır.

6. 2018-ci il üçün icmal büdcəsi haqqında icmal məlumat

Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il icmal büdcəsinin gəlirləri 24105,6 milyon manat və ya əvvəlki ilə nisbətən 1128,5 milyon manat (4,9 faiz) çox, xərcləri 24936,7 milyon manat və ya əvvəlki ilə nisbətən 5632,8 milyon manat (18,4 faiz) az nəzərdə tutulmuşdur.

İcmal büdcənin tərkib hissəsi olan məcburi dövlət sosial sığortası, əmək pensiyaları sahəsində idarəetməni həyata keçirən Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsinin xərcləri 3578,8 milyon manat proqnozlaşdırılır.

Fondun xərclərinin 36,3 faizi və ya 1300,0 milyon manatı dövlət büdcəsindən birbaşa transfert, 2278,8 milyon manatı və ya 63,7 faizi məcburi dövlət sosial sığorta haqları və sair daxilolmalar hesabına örtüləcəkdir.

Xərclərin 95,2 faizi və ya 3407,0 milyon manatı əmək pensiyalarının ödənilməsinə, qalan 171,7 milyon manatı və ya 4,8 faizi məcburi dövlət sığorta haqları hesabına müavinətlərə, sığortaolunanların sanatoriya-kurort müalicəsinə və

sağlamlaşdırma tədbirlərinin həyata keçirilməsinə, Fondun

mərkəzi aparatının və onun yerli orqanlarının saxlanması və digər xərclərə yönəldiləcəkdir.

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun 2018-ci il üçün büdcəsinin xərcləri 10107,6 milyon manat təşkil edəcəkdir ki, bu da 2017-ci illə müqayisədə 5102,8 milyon manat və ya 33,5 faiz azdır.

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun xərclərinin 9216,0 milyon manatı və ya 91,2 faizi dövlət büdcəsinə nəzərdə tutulan transfertə, 875,4 milyon manatı və ya 8,7 faizi bir sıra infrastruktur layihələrinin maliyyələşdirilməsinə (qaçqınların və məcburi köçkünlərin sosial-məişət və məskunlaşma məsələləri ilə bağlı bəzi tədbirlər, Samur-Abşeron suvarma sisteminin yenidən qurulması, Bakı-Tbilisi-Qars yeni dəmir yolu, "Abşeron" yatağının işlənməsi layihəsində Azərbaycan Respublikasının iştirak payı), 16,2 milyon manatı və ya 0,1 faizi "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə dövlət proqramları"nın maliyyələşdirilməsinə yönəldiləcəkdir.

İcmal büdcənin tərkib hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinin gəlir və xərcləri bərabər olaraq 355,3 milyon manat proqnozlaşdırılır ki, bu da 2017-ci ilə müqayisədə 4,8 milyon manat və ya 1,4 faiz çoxdur.

Xərclərin 20,7 faizi və ya 73,4 milyon manatı Naxçıvan Muxtar Respublikasının öz gəlirləri, 79,3 faizi və ya 281,9 milyon manatı dövlət büdcəsindən ayrılan dotasiya hesabına formalaşdırılmışdır.

2018-ci ilin icmal büdcəsinin kəsiri 831,1 milyon manat, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun gəlirləri nəzərə alınmadan icmal büdcənin kəsiri 12389,7 milyon manat olacaqdır.

7. Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 5-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Maddə 1. Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsinin gəlirləri 20 127 000,0 min manat, xərcləri 21 047 000,0 min manat (o cümlədən, mərkəzləşdirilmiş gəlirləri 19 473 650,0 min manat, yerli gəlirləri 653 350,0 min manat, mərkəzləşdirilmiş xərcləri 20 323 075,0 min manat, yerli xərcləri 723 925,0 min manat) məbləğində təsdiq edilsin.

Maddə 2. Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsinin gəlirləri mədəxil mənbələri üzrə aşağıdakı məbləğlərdə nəzərdə tutulsun:

Sıra №-si	Gəlirlərin mənbələri	Məbləğ (min manatla)
1	2	3
2.1.	Fiziki şəxslərin gəlir vergisi	1 196 000,0
2.2.	Hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi	2 320 000,0
2.3.	Hüquqi şəxslərin torpaq vergisi	50 000,0
2.4.	Hüquqi şəxslərin əmlak vergisi	182 000,0
2.5.	Əlavə dəyər vergisi	4 288 000,0
2.5.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə əlavə dəyər vergisi	1 705 000,0
2.6.	Sadələşdirilmiş vergi	380 000,0
2.7.	Aksizlər	726 000,0
2.7.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə aksizlər	172 000,0
2.8.	Yol vergisi	91 000,0
2.8.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə idxal olunan yanacağa görə və xarici dövlətlərin avtonəqliyyat vasitələri sahibləri tərəfindən ödənilən yol vergisi	18 000,0
2.9.	Mədən vergisi	136 000,0
2.10.	Gömrük rüsumları	535 000,0
2.11.	Azərbaycan Respublikasında istehsal edilən və qiymətləri tənzimlənən məhsulların kontrakt (satış) qiyməti ilə (ixrac xərcləri çıxılmaqla) ölkədaxili topdansatış qiyməti arasındakı fərqdən yığımlar	177 000,0
2.12.	Xarici dövlətlərə verilmiş kreditlər üzrə daxilolmalar	68 529,0
2.13.	Səhmlərində dövlətin payı olan müəssisələrdən alınan dividendlər	3 180,0

2.14.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondundan daxilolmalar (transferti yuxarı həddi)	9 216 000,0
2.15.	Dövlət əmlakının, özəlləşdirilən dövlət müəssisə və obyektlərinin altındakı torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar	8 000,0
2.16.	Dövlət mülkiyyətində olan torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar	8 000,0
2.17.	Dövlət rüsumu	112 000,0
2.18.	Büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar	460 000,0
2.19.	Vergi orqanlarının xətti ilə toplanan sair daxilolmalar	136 000,0
2.20.	Sair daxilolmalar	34 291,0

Maddə 3. Müəyyən edilsin ki, "Avtomobil Yolları" Məqsədli Büdcə Fondu dövlət büdcəsinin aşağıdakı mədəxil mənbələri hesabına formalaşır:

3.1.	"Avtomobil Yolları" Məqsədli Büdcə Fondu	333 000,0
3.1.1.	yol vergisi	91 000,0
3.1.2.	mülkiyyətində və ya istifadəsində olan avtonəqliyyat vasitələri ilə sərnişin və yük daşımalarını həyata keçirən şəxslər tərəfindən ödənilən sadələşdirilmiş vergi	7 000,0
3.1.3.	idxal olunan minik avtomobillərinə tətbiq edilən aksizlər	30 000,0
3.1.4.	idxal olunan avtonəqliyyat vasitələrinə tətbiq edilən gömrük rüsumu	41 000,0
3.1.5.	Azərbaycan Respublikasının ərazisində beynəlxalq avtomobil daşımalarını tənzimləyən icazənin verilməsi üçün tutulan dövlət rüsumu	15 000,0
3.1.6.	nəqliyyat vasitələrinin, o cümlədən motonəqliyyat vasitələrinin, qoşquların və yarımqoşquların texniki baxışdan keçirilməsi üçün tutulan dövlət rüsumu	0
3.1.7.	Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş gəlirlərindən ayrılan vəsait	133 000,0

Maddə 4. Müəyyən edilsin ki, Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsinə vergi daxilolmaları Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş vergi dərəcələrinə uyğun olaraq hesablanır.

Maddə 5. Azərbaycan Respublikasında istehsal edilən və qiymətləri tənzimlənən məhsulların ixracı zamanı məhsulların kontrakt (satış) qiyməti ilə (ixracla bağlı xərclər çıxılmaqla) ölkədaxili topdansatış qiyməti arasındakı fərqdən dövlət büdcəsinə 30 faiz həcmində yığım tutulur və bu yığımlar vergi ödəyicisinin vergilər, faizlər, maliyyə sanksiyaları və inzibati cərimələr üzrə digər borclarının ödənilməsinə aid edilmir.

Maddə 6. Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş gəlirləri aşağıdakı mənbələr hesabına formalaşdırılır:

6.1. bu Qanunun 10-cu maddəsi ilə 2018-ci il üçün hər bir şəhər və rayon üzrə müəyyən edilmiş gəlirlərin müvafiq şəhər və rayonların yerli xərclərindən artıq olan hissəsi (“Avtomobil Yolları” Məqsədli Büdcə Fonduna aid edilənlərdən başqa);

6.2. gömrük rüsumları, Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə əlavə dəyər vergisi və aksiz (Naxçıvan Muxtar Respublikasının gömrük orqanları tərəfindən toplanılardan başqa), dövlət əmlakının, özəlləşdirilən dövlət müəssisə və obyektlərinin altındakı torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar, xarici dövlətlərə verilmiş kreditlər üzrə daxilolmalar, səhmlərində dövlətin payı olan müəssisələrdən alınan dividendlər, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondundan daxilolmalar, sair daxilolmalar, dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş xərclərindən maliyyələşdirilən büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar, “Avtomobil Yolları” Məqsədli Büdcə Fondunun gəlirləri tam həcmdə.

Maddə 7. Bu Qanunun 10-cu maddəsi ilə 2018-ci il üçün hər bir şəhər və rayon üzrə müəyyən edilmiş gəlirlərin müvafiq şəhər və rayonların yerli xərclərindən artıq olmayan hissəsi onların yerli gəlirlərinin formalaşdırılmasına yönəldilir.

Maddə 8. Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsinin xərcləri funksional təsnifatın bölmə və köməkçi bölmələri səviyyəsində aşağıdakı məqsədlərə yönəldilir:

Sıra №-si	Xərclərin istiqamətləri	Məbləğ (manatla)
1	2	3
8.1.	Ümumi dövlət xidmətləri	3.622.839.062,0
8.1.1.	qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanlarının saxlanması xərcləri	656.928.433,0
8.1.2.	beynəlxalq fəaliyyət və beynəlxalq təşkilatlara üzvlük haqqı xərcləri	215.700.000,0
8.1.3.	elm xərcləri	128.060.175,0
8.1.4.	başqa kateqoriyalara aid edilməyən ümumi dövlət xidməti xərcləri	72.272.931,0
8.1.5.	dövlət borcuna və öhdəliklərinə xidmət edilməsi ilə bağlı xərclər	2.262.777.523,0
8.1.6.	yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən dotasiya	5.200.000,0
8.1.7.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə verilən dotasiya	281.900.000,0
8.2.	Müdafiə	2.738.721.836,0
8.2.1.	müdafiə qüvvələri	1.366.267.865,0

8.2.2.	milli təhlükəsizlik	111.658.826,0
8.2.3.	müdafiə və təhlükəsizlik sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	2.663.347,0
8.2.4.	digər kateqoriyalara aid edilməyən xərclər	1.258.131.798,0
8.3.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq	1.329.535.133,0
8.3.1.	məhkəmə hakimiyyəti	54.346.645,0
8.3.2.	hüquq mühafizə	974.751.945,0
8.3.3.	prokurorluq	58.270.259,0
8.3.4.	digər kateqoriyalara aid edilməyən xidmətlər	242.166.284,0
8.4.	Təhsil	2.001.978.015,0
8.4.1.	məktəbəqədər təhsil	175.314.065,0
8.4.2.	ümumi təhsil	1.082.159.571,0
8.4.3.	ilk-peşə ixtisas təhsili	27.977.633,0
8.4.4.	orta ixtisas təhsili	41.302.250,0
8.4.5.	ali təhsil	42.716.929,0
8.4.6.	əlavə təhsil	3.743.051,0
8.4.7.	təhsil sahəsində digər müəssisə və tədbirlər	628.764.516,0
8.5.	Səhiyyə	739.334.330,0
8.5.1.	poliklinikalar və ambulatoriyalar	109.566.549,0
8.5.2.	xəstəxanalar	349.195.543,0
8.5.3.	səhiyyə sahəsində digər xidmətlər	6.608.160,0
8.5.4.	səhiyyə sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	5.112.214,0
8.5.5.	səhiyyə sahəsinə aid edilən digər xidmətlər	268.851.864,0
8.6.	Sosial müdafiə və sosial təminat	2.197.182.103,0
8.6.1.	sosial müdafiə xərcləri	2.163.420.302,0
8.6.1.1.	Sosial təminatı və müdafiəni həyata keçirən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsi üçün ayrılan vəsait	1.300.000.000,0
8.6.2.	sosial təminat xərcləri	33.701.801,0
8.6.3.	sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə tətbiqi tədqiqatlar	60.000,0
8.7.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət	306.126.560,0
8.7.1.	mədəniyyət və incəsənət sahəsində fəaliyyət	128.547.661,0
8.7.2.	radio, televiziya və nəşriyyat	57.721.175,0
8.7.3.	bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və turizm	44.590.913,0
8.7.4.	digər kateqoriyalara aid edilməyən fəaliyyət	75.266.811,0
8.8.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı	458.558.557,0
8.8.1.	mənzil təsərrüfatı	61.206.293,0
8.8.2.	kommunal təsərrüfatı	345.056.129,0
8.8.3.	su təsərrüfatı	33.961.000,0
8.8.4.	mənzil və kommunal təsərrüfatı ilə bağlı digər xidmətlər	

		18.335.135,0
8.9.	Yanacaq və enerji	8.016.600,0
8.9.1.	enerji kompleksi	6.995.000,0
8.9.2.	yanacaq və enerji kompleksi sahəsi üzrə təcrübə və tətbiqi tədqiqatlar	1.021.600,0
8.10.	Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi	656.259.888,0
8.10.1.	kənd təsərrüfatı	616.598.035,0
8.10.2.	meşə təsərrüfatı	13.068.738,0
8.10.3.	balıqçılıq və ovçuluq	2.888.772,0
8.10.4.	ətraf mühitin mühafizəsi	15.924.935,0
8.10.5.	hidrometeorologiya tədbirləri	7.779.408,0
8.11.	Sənaye, tikinti və faydalı qazıntılar	4.844.376.000,0
8.11.1.	tikinti	4.827.476.000,0
8.11.1.1.	dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri)	4.824.200.000,0
8.11.2.	faydalı qazıntılar	12.900.000,0
8.11.3.	geodeziya və xəritəçəkmə	4.000.000,0
8.12.	Nəqliyyat və rabitə	166.790.678,0
8.12.1.	nəqliyyat	110.286.678,0
8.12.2.	rabitə	56.504.000,0
8.13.	İqtisadi fəaliyyət	245.511.000,0
8.13.1.	iqtisadi və kommertiya fəaliyyəti	196.481.000,0
8.13.1.1.	sahibkarlığa dəstək	46.481.000,0
8.13.1.2.	Azərbaycan Respublikasında əhəlinin mənzilə olan tələbatının ödənilməsi və vətəndaşların güzəştli şərtlərlə mənzil əldə etməsi xərcləri	150.000.000,0
8.13.2.	iqtisadi fəaliyyətin digər sahələri	49.030.000,0
8.14.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər	1.731.770.238,0
8.14.1.	məqsədli büdcə fondları	333.000.000,0
8.14.1.1.	"Avtomobil Yolları" Məqsədli Büdcə Fondu	333.000.000,0
8.14.2.	ehtiyat fondları	404.000.000,0
8.14.2.1.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondu	304.000.000,0
8.14.2.2.	Dövlət büdcəsinin Ehtiyat Fondu	100.000.000,0
8.14.3.	əsas bölmələrə aid edilməyən sair xərclər	994.770.238,0
8.14.3.1.	beynəlxalq və ölkə səviyyəli tədbirlərin keçirilməsi ilə bağlı xərclər	20.000.000,0
8.14.3.2.	fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı xərclər	20.000.000,0
8.14.3.3.	digər xidmətlər üzrə xərclər	954.770.238,0

Madde 9. Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsinin xərcləri funksional və iqtisadi təsnifatın paraqrafları səviyyəsində bu Qanunun əlavəsində verilmiş məbləğlərdə təsdiq edilsin.

Madde 10. Azərbaycan Respublikasının şəhər və rayonları üzrə gəlirlər 7.907.000.000,0 manat, o cümlədən "Avtomobil Yolları" Məqsədli Büdcə Fonduna aid olan məbləğ 111.000.000,0 manat, yerli xərclər 723.925.000,0 manat, gəlirlərin yerli xərclərdən artıq olan və mərkəzləşdirilmiş gəlirlərə aid edilən hissəsinin məbləği 7.142.650.000,0 manat, yerli gəlir və xərcləri tənzimləmək üçün mərkəzləşdirilmiş xərclərdən ayrılması nəzərdə tutulan vəsaitin yuxarı həddi 70.575.000,0 manat məbləğində təsdiq edilsin; o cümlədən:

(manatla)

Sıra №	Şəhər və rayonların adı	Gəlirlər		Yerli xərclər	Gəlirlərin yerli xərclərdən artıq olan və mərkəzləşdirilmiş gəlirlərə aid edilən hissəsinin aşağı həddi	Yerli gəlir və xərcləri tənzimləmək üçün mərkəzləşdirilmiş xərclərdən ayrılması nəzərdə tutulan vəsaitin yuxarı həddi
		cəmi	o cümlədən "Avtomobil Yolları" Məqsədli Büdcə Fonduna aid olan məbləğ			
1	2	3	4	5	6	7
	Şəhərlər:					
1.	Bakı	7 283 800 000	88 516 000	211 311 000	6 983 973 000	0
2.	Gəncə	46 316 000	800 000	33 534 000	11 982 000	0
3.	Lənkəran	17 215 000	813 000	14 051 000	2 351 000	0
4.	Mingəçevir	21 220 000	60 000	12 212 000	8 948 000	0
5.	Naftalan	3 950 000	4 000	2 524 000	1 422 000	0
6.	Sumqayıt	88 510 000	848 000	45 186 000	42 476 000	0
7.	Şəki	19 698 000	840 000	15 106 000	3 752 000	0
8.	Şirvan	16 857 000	531 000	8 049 000	8 277 000	0
9.	Yevlax	14 638 000	740 000	5 442 000	8 456 000	0
10.	Xankəndi					
	Rayonlar:					
11.	Abşeron	36 280 000	112 000	13 179 000	22 989 000	0
12.	Ağcabədi	9 561 000	431 000	8 940 000	190 000	0
13.	Ağdam	4 806 000	34 000	10 099 000	0	5 327 000

14.	Ağdaş	5 280 000	26 000	4 416 000	838 000	0
15.	Ağstafa	4 767 000	54 000	7 497 000	0	2 784 000
16.	Ağsu	3 867 000	287 000	5 923 000	0	2 343 000
17.	Astara	10 383 000	4 614 000	6 260 000	0	491 000
18.	Balakən	5 442 000	1 320 000	6 477 000	0	2 355 000
19.	Beyləqan	7 899 000	34 000	6 010 000	1 855 000	0
20.	Bərdə	10 946 000	54 000	10 892 000	0	0
21.	Biləsuvar	7 332 000	1 618 000	5 714 000	0	0
22.	Cəbrayıl	1 103 000	28 000	2 446 000	0	1 371 000
23.	Cəlilabad	7 397 000	44 000	10 140 000	0	2 787 000
24.	Daşkəsən	2 733 000	4 000	3 771 000	0	1 042 000
25.	Füzuli	6 330 000	16 000	9 280 000	0	2 966 000
26.	Gədəbəy	4 770 000	20 000	8 855 000	0	4 105 000
27.	Goranboy	4 833 000	8 000	8 078 000	0	3 253 000
28.	Göyçay	8 869 000	40 000	8 829 000	0	0
29.	Göygöl	4 505 000	9 000	5 890 000	0	1 394 000
30.	Hacıqabul	5 305 000	13 000	3 904 000	1 388 000	0
31.	Xaçmaz	21 522 000	2 492 000	11 458 000	7 572 000	0
32.	Xızı	2 031 000	3 000	2 822 000	0	794 000
33.	Xocalı	427 000	4 000	1 356 000	0	933 000
34.	Xocavənd	621 000	10 000	2 395 000	0	1 784 000
35.	İmişli	21 912 000	271 000	6 820 000	14 821 000	0
36.	İsmayıllı	7 765 000	19 000	6 837 000	909 000	0
37.	Kəlbəcər	1 174 000	2 000	3 301 000	0	2 129 000
38.	Kürdəmir	7 275 000	14 000	6 182 000	1 079 000	0
39.	Qax	3 780 000	20 000	7 853 000	0	4 093 000
40.	Qazax	9 738 000	36 000	9 363 000	339 000	0
41.	Qəbələ	14 930 000	35 000	6 859 000	8 036 000	0
42.	Qobustan	3 006 000	6 000	3 448 000	0	448 000
43.	Quba	13 987 000	62 000	8 919 000	5 006 000	0
44.	Qubadlı	2 573 000	2 000	2 117 000	454 000	0
45.	Qusar	6 699 000	30 000	6 471 000	198 000	0
46.	Laçın	1 916 000	72 000	5 647 000	0	3 803 000
47.	Lerik	2 201 000	7 000	5 300 000	0	3 106 000
48.	Masallı	8 951 000	41 000	8 210 000	700 000	0
49.	Neftçala	6 480 000	32 000	6 448 000	0	0
50.	Oğuz	2 950 000	31 000	5 057 000	0	2 138 000
51.	Saatlı	8 369 000	10 000	7 207 000	1 152 000	0
52.	Sabirabad	11 180 000	20 000	8 247 000	2 913 000	0
53.	Salyan	10 573 000	25 000	10 548 000	0	0
54.	Samux	2 877 000	68 000	4 784 000	0	1 975 000
55.	Siyəzən	3 225 000	15 000	3 210 000	0	0

1	2	3	4	5	6	7
56.	Şabran	4 470 000	33 000	4 300 000	137 000	0
57.	Şamaxı	8 079 000	30 000	7 612 000	437 000	0
58.	Şəmkir	13 021 000	50 000	16 608 000	0	3 637 000
59.	Şuşa	1 109 000	4 000	2 055 000	0	950 000
60.	Tərtər	4 913 000	12 000	7 366 000	0	2 465 000
61.	Tovuz	15 577 000	5 481 000	12 780 000	0	2 684 000
62.	Ucar	4 374 000	16 000	5 939 000	0	1 581 000
63.	Yardımlı	2 191 000	9 000	4 438 000	0	2 256 000
64.	Zaqatala	7 844 000	98 000	9 951 000	0	2 205 000
65.	Zəngilan	1 641 000	4 000	1 940 000	0	303 000
66.	Zərdab	3 007 000	18 000	6 062 000	0	3 073 000
	Cəmi:	7 907 000 000	111 000 000	723 925 000	7 142 650 000	70 575 000

Maddə 11. Bu Qanunun 10-cu maddəsi ilə müəyyən edilmiş yerli xərclərin maliyyələşdirilməsi məqsədi ilə şəhər və rayonların gəlirləri, həmçinin yerli gəlir və xərcləri tənzimləmək üçün ayrılan vəsaitin yuxarı həddi yerli xərcləri təmin etmədikdə, müvafiq icra hakimiyyəti orqanı həmin şəhər və rayonlara, onların xərclərinin 10 faizindən çox olmayan hissəsi qədər dövlət büdcəsindən vəsait ayırır.

Maddə 12. Azərbaycan Respublikasının 2018-ci ildə dövlət daxili və xarici borcları üzrə ödəniş məbləğləri aşağıdakı kimi təsdiq edilsin:

(manatla)

12.1.	Daxili dövlət borcu üzrə	103.180.383,0
12.1.1.	faiz ödənişləri	80.173.398,0
12.1.2.	əsas borc üzrə ödənişlər	23.006.985,0
12.2.	Xarici dövlət borcu üzrə	2.159.597.140,0
12.2.1.	faiz ödənişləri	533.591.421,0
12.2.2.	əsas borc üzrə ödənişlər	1.626.005.719,0

Maddə 13. Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il üzrə daxili dövlət borclanmasının yuxarı həddi (limiti) 700 000,0 min manat, xarici dövlət borclanmasının yuxarı həddi (limiti) 2 150 000,0 min manat təsdiq edilsin. İl ərzində veriləcək dövlət zəmanətlərinin məbləğinin yuxarı həddi (limiti) 4 000 000,0 min manat məbləğində təsdiq edilsin.

Maddə 14. Dövlət büdcəsinin icrası prosesində "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 7-ci maddəsinə əsasən müdafiə olunan xərc maddələri ilk növbədə, digər xərc maddələri isə dövlət büdcəsinin gəlirləri və kəsirinin

maliyyələşdirilməsi mənbələri üzrə daxilolmaların vəziyyətindən asılı olaraq maliyyələşdirilir.

Maddə 15. Dövlət büdcəsi kəsirinin yuxarı həddi 920 000,0 min manat məbləğində təsdiq edilsin. Onun maliyyələşdirilməsi özəlləşdirmədən, digər mənbələrdən daxilolmalar (daxili və xarici borclanma, 2018-ci ilin 1 yanvar tarixinə dövlət büdcəsinin vahid xəzinə hesabının qalığı) cəmi 891 000,0 min manat və Avropa Birliyinin qrantından daxilolmalar 29 000,0 min manat hesabına həyata keçirilsin.

Maddə 16. Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il icmal büdcəsinin xərclərinin yuxarı həddinin məbləği 24 936 733,6 min manat müəyyən edilsin.

Maddə 17. Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun gəlirləri nəzərə alınmadan, Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il icmal büdcəsi kəsirinin yuxarı həddinin məbləği 12 389 746,0 min manat məbləğində müəyyən edilsin.

Maddə 18. Bu Qanun 2018-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 1 dekabr 2017-ci il
№ 903-VQ

8. “Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi ilə bağlı bir sıra məsələlər barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, “Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il 1 dekabr tarixli 903-VQ nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. “Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 8-ci maddəsi ilə funksional təsnifatın bölmə və köməkçi bölmələri səviyyəsində ayrılan vəsaitin məbləği inzibati təsnifata uyğun olaraq dövlət büdcəsindən maliyyələşən, maliyyə yardımı alan təşkilatlar və tədbirlər üzrə aşağıdakı qaydada təsdiq edilsin:

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.1.	Ümumi dövlət xidmətləri	3 622 839 062,0	3 521 891 362,0	100 947 700,0
1.1.1.	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanlarının saxlanması xərcləri	656 928 433,0	556 705 648,0	100 222 785,0
1.1.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi	25 432 055,0	25 432 055,0	
1.1.1.2.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası	91 600 477,0	91 600 477,0	
1.1.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti	8 506 265,0	8 506 265,0	
1.1.1.4.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	7 806 687,0	7 806 687,0	
1.1.1.5.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	4 482 472,0	4 482 472,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.1.1.6.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti	2 892 371,0	2 892 371,0	
1.1.1.7.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Xidməti	450 784,0	450 784,0	
1.1.1.8.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	6 450 681,0	2 737 177,0	3 713 504,0
1.1.1.9.	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi	10 048 048,0	10 048 048,0	
1.1.1.10.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	7 313 772,0	7 313 772,0	
1.1.1.11.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar Siyasəti və İstehlakçıların Hüquqlarının Müdafiəsi Dövlət Xidməti	2 333 608,0	2 333 608,0	
1.1.1.12.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	13 136 992,0	13 136 992,0	
1.1.1.13.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Kənd Təsərrüfatı Layihələri və Kreditlərinin İdarə	602 514,0	602 514,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
	Edilməsi üzrə Dövlət Xidməti			
1.1.1.14.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Baytarlıq Nəzarəti Xidməti	542 346,0	542 346,0	
1.1.1.15.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Fitosanitar Nəzarəti Xidməti	371 677,0	371 677,0	
1.1.1.16.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Bitki Sortlarının Qeydiyyatı və Toxum Nəzarəti üzrə Dövlət Xidməti	408 083,0	408 083,0	
1.1.1.17.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	18 308 565,0	18 308 565,0	
1.1.1.18.	Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Borcunun İdarə Edilməsi Agentliyi	448 511,0	448 511,0	
1.1.1.19.	Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Xəzinədarlığı Agentliyi	3 121 400,0	3 121 400,0	
1.1.1.20.	Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət	1 520 789,0	1 520 789,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
	Maliyyə Nəzarəti Xidməti			
1.1.1.21.	Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Qiymətli Metallara və Qiymətli Daşlara Nəzarət Dövlət Xidməti	693 917,0	693 917,0	
1.1.1.22.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi	5 130 871,0	5 130 871,0	
1.1.1.23.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidməti	500 856,0	500 856,0	
1.1.1.24.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi	3 781 950,0	3 781 950,0	
1.1.1.25.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin Dövlət Avtomobil Nəqliyyatı Xidməti	1 726 287,0	1 726 287,0	
1.1.1.26.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin tabeliyində İnformasiya Texnologiyalarının İnkişafı Dövlət Fondu	326 901,0	326 901,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.1.1.27.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	2 133 153,0	1 966 872,0	166 281,0
1.1.1.28.	Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi	4 736 023,0	4 736 023,0	
1.1.1.29.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	9 481 966,0	4 345 909,0	5 136 057,0
1.1.1.30.	Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi	21 749 256,0	21 749 256,0	
1.1.1.31.	Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi	1 409 038,0	1 409 038,0	
1.1.1.32.	Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi	1 347 653,0	1 347 653,0	
1.1.1.33.	Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi	2 428 777,0	2 428 777,0	
1.1.1.34.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	1 856 665,0	1 856 665,0	
1.1.1.35.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi	15 106 498,0	15 106 498,0	
1.1.1.36.	Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi	8 102 555,0	8 102 555,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.1.1.37.	Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi yanında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidməti	1 189 716,0	1 189 716,0	
1.1.1.38.	Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi yanında Daşınmaz Əmlakın Kadastrı və Ünvan Reyestri Xidməti	892 740,0	892 740,0	
1.1.1.39.	Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi yanında Torpaqların Dövlət İdarəetməsinin Təşkili üzrə Dövlət Agentliyi	689 715,0	689 715,0	
1.1.1.40.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	2 233 753,0	2 233 753,0	
1.1.1.41.	Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi	1 912 408,0	1 912 408,0	
1.1.1.42.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyası	953 574,0	953 574,0	
1.1.1.43.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Dəniz Administrasiyası	2 646 010,0	2 646 010,0	
1.1.1.44.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət	967 609,0	967 609,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
	Mülki Aviasiya Administrasiyası			
1.1.1.45.	Azərbaycan Respublikasının Milli Arxiv İdarəsi	513 594,0	513 594,0	
1.1.1.46.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Xüsusi Tibb Xidməti	3 527 041,0	3 527 041,0	
1.1.1.47.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi	24 553 428,0	24 553 428,0	
1.1.1.48.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Geodeziya və Katoqrafiya üzrə Dövlət Agentliyi	545 494,0	545 494,0	
1.1.1.49.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi yanında Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi	655 855,0	655 855,0	
1.1.1.50.	Azərbaycan Respublikasının Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə üzrə Komissiyasının Katibliyi	144 124,0	144 124,0	
1.1.1.51.	Tarif (qiymət) Şurasının Katibliyi	521 625,0	521 625,0	
1.1.1.52.	Azərbaycan Respublikasının Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu	689 884,0	689 884,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.1.1.53.	Dövlət mükafatlarının və təltiflərin maliyyə təminatı	250 000,0	250 000,0	
1.1.1.54.	Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı yanında Gəncə Avtomobil Nəqliyyatı ilə Sərnişindəşım İdarəsi	121 358,0		121 358,0
1.1.1.55.	Sumqayıt Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı yanında Sumqayıt Avtomobil Nəqliyyatı ilə Sərnişindəşım İdarəsi	114 823,0		114 823,0
1.1.1.56.	Şəhər və rayon icra hakimiyyəti orqanlarının saxlanması	90 970 762,0		90 970 762,0
1.1.1.57.	Azərbaycan Respublikasının digər mərkəzi təşkilatlarının saxlanması	9 626 691,0	9 626 691,0	
1.1.1.57.1.	Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə müvəkkili (Ombudsman)	1 909 820,0	1 909 820,0	
1.1.1.57.2.	Azərbaycan Respublikasının Hesablama Palatası	3 852 043,0	3 852 043,0	
1.1.1.57.3.	Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası	2 395 931,0	2 395 931,0	
1.1.1.57.4.	Məhkəmə-Hüquq Şurası	649 488,0	649 488,0	
1.1.1.57.5.	Azərbaycan Respublikasının Milli Televiziya və Radio Şurası	819 409,0	819 409,0	
1.1.1.58.	Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi	1 535 853,0	1 535 853,0	
1.1.1.59.	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanlarının	20 355 932,0	20 355 932,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
	təşkilati strukturunun təkmilləşdirilməsi			
1.1.1.60.	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	3 359 299,0	3 359 299,0	
1.1.1.61.	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanları üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədən kənar xərcləri	201 666 682,0	201 666 682,0	
1.1.2.	Beynəlxalq fəaliyyət və beynəlxalq təşkilatlara üzvlük haqqı xərcləri	215 700 000,0	215 700 000,0	
1.1.2.1.	Beynəlxalq maliyyə-kredit təşkilatlarına və ictimai-siyasi təşkilatlara üzvlük haqqı	70 000 000,0	70 000 000,0	
1.1.2.2.	Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqları	112 000 000,0	112 000 000,0	
1.1.2.3.	Beynəlxalq fəaliyyət və bu qəbildən olan digər tədbirlər	30 000 000,0	30 000 000,0	
1.1.2.4.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi (Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən səfirlik və konsulluqlarında ticarət nümayəndələri)	3 700 000,0	3 700 000,0	
1.1.3.	Elm xərcləri	128 060 175,0	127 335 260,0	724 915,0

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.1.3.1.	Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanması	81 444 406,0	81 444 406,0	
1.1.3.2.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondu	4 011 164,0	4 011 164,0	
1.1.3.3.	"Azərbaycan Milli Ensiklopediyası" Elmi Mərkəzi	1 996 537,0	1 996 537,0	
1.1.3.4.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Strateji Araşdırmalar Mərkəzi	2 182 532,0	2 182 532,0	
1.1.3.5.	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi	3 979 137,0	3 979 137,0	
1.1.3.6.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	471 366,0	471 366,0	
1.1.3.7.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	1 007 661,0	1 007 661,0	
1.1.3.8.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	812 018,0	812 018,0	
1.1.3.9.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	12 349 822,0	12 349 822,0	
1.1.3.10.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	532 798,0	532 798,0	
1.1.3.11.	Azərbaycan Respublikasının	4 230 901,0	4 230 901,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
	Müdafiə Sənayesi Nazirliyi			
1.1.3.12.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	170 544,0	170 544,0	
1.1.3.13.	Azərbaycan Respublikasının Milli Arxiv İdarəsi	4 846 864,0	4 121 949,0	724 915,0
1.1.3.14.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Bilik Fondu	803 025,0	803 025,0	
1.1.3.15.	Elm sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	1 003 200,0	1 003 200,0	
1.1.3.16.	Elm sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir	4 113 120,0	4 113 120,0	
1.1.3.17.	Elm sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədən kənar xərcləri	4 105 080,0	4 105 080,0	
1.1.4.	Başqa kateqoriyalara aid edilməyən ümumi dövlət xidməti xərcləri	72 272 931,0	72 272 931,0	
1.1.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi	3 328 500,0	3 328 500,0	
1.1.4.2.	Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası	68 944 431,0	68 944 431,0	
1.1.4.2.1.	Seçici siyahılarının dəqiqləşdirilməsi	6 160 493,0	6 160 493,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.1.4.2.2.	Dairə seçki komissiyalarının saxlanması	7 647 509,0	7 647 509,0	
1.1.4.2.3.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin seçkilərinin keçirilməsi	55 136 429,0	55 136 429,0	
1.1.5.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi (dövlət borcuna və öhdəliklərinə xidmət edilməsi ilə bağlı xərclər)	2 262 777 523,0	2 262 777 523,0	
1.1.6.	Yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən dotasiya	5 200 000,0	5 200 000,0	
1.1.7.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə verilən dotasiya	281 900 000,0	281 900 000,0	
1.2.	Müdafiə	2 738 721 836,0	2 738 721 836,0	
1.2.1.	Müdafiə qüvvələri	1 366 267 865,0	1 366 267 865,0	
1.2.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyi	1 097 219 222,0	1 097 219 222,0	
1.2.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti	152 466 286,0	152 466 286,0	
1.2.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti	21 684 045,0	21 684 045,0	
1.2.1.4.	Müdafiə sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	14 774 058,0	14 774 058,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.2.1.5.	Müdafiə qüvvələri üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	73 331 254,0	73 331 254,0	
1.2.1.6.	Müdafiə sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənənar xərcləri	6 793 000,0	6 793 000,0	
1.2.2.	Milli təhlükəsizlik	111 658 826,0	111 658 826,0	
1.2.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti	92 123 771,0	92 123 771,0	
1.2.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Xarici Kəşfiyyat Xidməti	19 535 055,0	19 535 055,0	
1.2.3.	Müdafiə və təhlükəsizlik sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	2 663 347,0	2 663 347,0	
1.2.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyi	2 663 347,0	2 663 347,0	
1.2.4.	Digər kateqoriyalara aid edilməyən xərclər	1 258 131 798,0	1 258 131 798,0	
1.2.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyi	3 131 798,0	3 131 798,0	
1.2.4.2.	Xüsusi müdafiə təyinatlı layihələr və tədbirlər üzrə xərclər	1 255 000 000,0	1 255 000 000,0	
1.3.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq	1 329 535 133,0	1 329 535 133,0	
1.3.1.	Məhkəmə hakimiyyəti	54 346 645,0	54 346 645,0	
1.3.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Məhkəməsi	4 135 683,0	4 135 683,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.3.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsi	8 172 297,0	8 172 297,0	
1.3.1.3.	Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	5 040 745,0	5 040 745,0	
1.3.1.4.	Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	1 956 916,0	1 956 916,0	
1.3.1.5.	Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	1 472 672,0	1 472 672,0	
1.3.1.6.	Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	1 549 105,0	1 549 105,0	
1.3.1.7.	Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	1 179 032,0	1 179 032,0	
1.3.1.8.	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi (maliyyə təminatı Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilən məhkəmələr)	30 840 195,0	30 840 195,0	
1.3.2.	Hüquq mühafizə	974 751 945,0	974 751 945,0	
1.3.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	443 165 262,0	443 165 262,0	
1.3.2.2.	Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlar Baş İdarəsi	149 506 947,0	149 506 947,0	
1.3.2.3.	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi	26 867 370,0	26 867 370,0	
1.3.2.4.	Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidməti	89 049 829,0	89 049 829,0	
1.3.2.4.1.	Xidmətin və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanması	58 977 070,0	58 977 070,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.3.2.4.2.	Penitensiar fəaliyyəti	30 072 759,0	30 072 759,0	
1.3.2.5.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	146 251 002,0	146 251 002,0	
1.3.2.6.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	17 225 592,0	17 225 592,0	
1.3.2.7.	Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidməti	90 836 796,0	90 836 796,0	
1.3.2.8.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidməti	11 849 147,0	11 849 147,0	
1.3.2.8.1.	Xidmətin və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanması	11 624 147,0	11 624 147,0	
1.3.2.8.2.	Miqrasiya fəaliyyəti	225 000,0	225 000,0	
1.3.3.	Prokurorluq	58 270 259,0	58 270 259,0	
1.3.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu	48 098 044,0	48 098 044,0	
1.3.3.2.	Azərbaycan Respublikasının Hərbi Prokurorluğu	10 172 215,0	10 172 215,0	
1.3.4.	Digər kateqoriyalara aid edilməyən xidmətlər	242 166 284,0	242 166 284,0	
1.3.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Sırrının Mühafizəsi üzrə İdarələrarası Komissiyanın İşçi Qrupu	127 480,0	127 480,0	
1.3.4.2.	Əsir və İtkin Düşmüş, Girov Götürülmüş Vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının İşçi Qrupu	286 588,0	286 588,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.3.4.3.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	4 081 800,0	4 081 800,0	
1.3.4.4.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	37 191 851,0	37 191 851,0	
1.3.4.5.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədən kənar xərcləri	200 478 565,0	200 478 565,0	
1.4.	Təhsil	2 001 978 015,0	1 822 547 128,0	179 430 887,0
1.4.1.	Məktəbəqədər təhsil	175 314 065,0		175 314 065,0
1.4.2.	Ümumi təhsil	1 082 159 571,0	1 082 159 571,0	
1.4.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	1 080 872 173,0	1 080 872 173,0	
1.4.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi	997 422,0	997 422,0	
1.4.2.3.	Bakı Dövlət Universiteti	289 976,0	289 976,0	
1.4.3.	İlk-peşə ixtisas təhsili	27 977 633,0	27 977 633,0	
1.4.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	2 566 971,0	2 566 971,0	
1.4.3.2.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	24 578 428,0	24 578 428,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.4.3.3.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi	832 234,0	832 234,0	
1.4.4.	Orta ixtisas təhsili	41 302 250,0	41 302 250,0	
1.4.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	6 516 484,0	6 516 484,0	
1.4.4.2.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	2 249 241,0	2 249 241,0	
1.4.4.3.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	31 284 403,0	31 284 403,0	
1.4.4.4.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi	1 252 122,0	1 252 122,0	
1.4.5.	Ali təhsil	42 716 929,0	42 716 929,0	
1.4.5.1.	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi	2 438 127,0	2 438 127,0	
1.4.5.2.	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi	1 625 039,0	1 625 039,0	
1.4.5.3.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	1 983 500,0	1 983 500,0	
1.4.5.4.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	431 688,0	431 688,0	
1.4.5.5.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi	2 905 534,0	2 905 534,0	
1.4.5.6.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	226 121,0	226 121,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.4.5.7.	"ADA" Universiteti	17 556 000,0	17 556 000,0	
1.4.5.8.	M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı Filialı	11 512 300,0	11 512 300,0	
1.4.5.9.	İ.M. Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialı	4 038 620,0	4 038 620,0	
1.4.6.	Əlavə təhsil	3 743 051,0	3 743 051,0	
1.4.6.1.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	1 931 804,0	1 931 804,0	
1.4.6.2.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi	234 309,0	234 309,0	
1.4.6.3.	Bakı Dövlət Universiteti	1 162 135,0	1 162 135,0	
1.4.6.4.	Azərbaycan Tibb Universiteti	414 803,0	414 803,0	
1.4.7.	Təhsil sahəsində digər müəssisə və tədbirlər	628 764 516,0	624 647 694,0	4 116 822,0
1.4.7.1.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	287 095 495,0	287 095 495,0	
1.4.7.2.	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	11 631 647,0	11 631 647,0	
1.4.7.3.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	129 118,0	129 118,0	
1.4.7.4.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	4 777 757,0	4 777 757,0	
1.4.7.5.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	387 864,0	387 864,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.4.7.6.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	390 411,0	390 411,0	
1.4.7.7.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi	66 480 186,0	66 480 186,0	
1.4.7.8.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi	300 548,0	300 548,0	
1.4.7.9.	Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi	1 034 707,0	1 034 707,0	
1.4.7.10.	Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu	1 328 304,0	1 328 304,0	
1.4.7.11.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzi publik hüquqi şəxs	5 016 000,0	5 016 000,0	
1.4.7.12.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	497 374,0	497 374,0	
1.4.7.13.	Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlar Baş İdarəsi	3 757 357,0	3 757 357,0	
1.4.7.14.	Yerli icra hakimiyyəti orqanları	4 116 822,0		4 116 822,0
1.4.7.15.	Dövlət sifarişi ilə ali təhsilin maliyyələşdirilməsi və təhsil sahəsində digər tədbirlər	194 505 280,0	194 505 280,0	
1.4.7.16.	Təhsil sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin	25 196 811,0	25 196 811,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
	tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər			
1.4.7.17.	Təhsil sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənənar xərcləri	22 118 835,0	22 118 835,0	
1.5.	Səhiyyə	739 334 330,0	528 861 267,0	210 473 063,0
1.5.1.	Poliklinikalar və ambulatoriyalar	109 566 549,0	56 144 386,0	53 422 163,0
1.5.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	109 566 549,0	56 144 386,0	53 422 163,0
1.5.2.	Xəstəxanalar	349 195 543,0	199 512 988,0	149 682 555,0
1.5.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	281 318 560,0	131 636 005,0	149 682 555,0
1.5.2.2.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Xüsusi Tibb Xidməti	6 064 278,0	6 064 278,0	
1.5.2.3.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	915 205,0	915 205,0	
1.5.2.4.	Azərbaycan Tibb Universiteti	778 981,0	778 981,0	
1.5.2.5.	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzi	5 039 233,0	5 039 233,0	
1.5.2.6.	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin tabeliyində Talassemiya Mərkəzi publik hüquqi şəxs	10 557 514,0	10 557 514,0	
1.5.2.7.	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə	40 244 703,0	40 244 703,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
	Nazirliyinin Milli Onkologiya Mərkəzi			
1.5.2.8.	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin tabeliyində Bakı Sağlamlıq Mərkəzi publik hüquqi şəxs	4 277 069,0	4 277 069,0	
1.5.3.	Səhiyyə sahəsində digər xidmətlər	6 608 160,0	5 746 802,0	861 358,0
1.5.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	2 108 160,0	1 246 802,0	861 358,0
1.5.3.2.	“Azərbaycan Dəmir Yolları” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Həkim-Sanitar Xidməti	4 500 000,0	4 500 000,0	
1.5.4.	Səhiyyə sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	5 112 214,0	5 112 214,0	
1.5.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	3 698 219,0	3 698 219,0	
1.5.4.2.	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzi	591 828,0	591 828,0	
1.5.4.3.	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Milli Onkologiya Mərkəzi	822 167,0	822 167,0	
1.5.5.	Səhiyyə sahəsinə aid edilən digər xidmətlər	268 851 864,0	262 344 877,0	6 506 987,0
1.5.5.1.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	202 814 706,0	196 307 719,0	6 506 987,0
1.5.5.2.	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	11 794 998,0	11 794 998,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.5.5.3.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	2 773 976,0	2 773 976,0	
1.5.5.4.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	1 371 872,0	1 371 872,0	
1.5.5.5.	Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidməti	7 818 381,0	7 818 381,0	
1.5.5.6.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Xüsusi Tibb Xidməti	8 390 944,0	8 390 944,0	
1.5.5.7.	Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlar Baş İdarəsi	2 403 053,0	2 403 053,0	
1.5.5.8.	İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi publik hüquqi şəxs	16 051 200,0	16 051 200,0	
1.5.5.9.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	1 504 800,0	1 504 800,0	
1.5.5.10.	Səhiyyə sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	8 037 934,0	8 037 934,0	
1.5.5.11.	Səhiyyə sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədən kənar xərcləri	5 890 000,0	5 890 000,0	
1.6.	Sosial müdafiə və sosial təminat	2 197 182 103,0	2 194 982 372,0	2 199 731,0
1.6.1.	Sosial müdafiə xərcləri	2 163 420 302,0	2 163 420 302,0	
1.6.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Əmək	596 523 629,0	596 523 629,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
	və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi			
1.6.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	244 990 252,0	244 990 252,0	
1.6.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi	1 842 421,0	1 842 421,0	
1.6.1.4.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsi	1 300 000 000,0	1 300 000 000,0	
1.6.1.5.	Sosial müdafiə, pensiya və digər sosial təminat xərcləri	20 064 000,0	20 064 000,0	
1.6.2.	Sosial təminat xərcləri	33 701 801,0	31 502 070,0	2 199 731,0
1.6.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	17 194 724,0	14 994 993,0	2 199 731,0
1.6.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Xidməti	15 700 586,0	15 700 586,0	
1.6.2.3.	Azərbaycan Respublikasının keçmiş	304 891,0	304 891,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
	prezidentinin və onun ailə üzvlərinin təminatı			
1.6.2.4.	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi (paraolimpiya oyunlarının keçirilməsi, hazırlıq və digər təşkilati işlər)	501 600,0	501 600,0	
1.6.3.	Sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə tətbiqi tədqiqatlar	60 000,0	60 000,0	
1.6.3.1.	Sosial təminat sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədən kənar xərcləri	60 000,0	60 000,0	
1.7.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət	306 126 560,0	298 332 920,0	7 793 640,0
1.7.1.	Mədəniyyət və incəsənət sahəsində fəaliyyət	128 547 661,0	127 370 330,0	1 177 331,0
1.7.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi	108 933 882,0	108 933 882,0	
1.7.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	347 817,0	347 817,0	
1.7.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	474 794,0	474 794,0	
1.7.1.4.	Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi	782 966,0	782 966,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.7.1.5.	Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi	448 846,0	448 846,0	
1.7.1.6.	"İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi" publik hüquqi şəxs	5 277 880,0	5 277 880,0	
1.7.1.7.	"Dənizkənarı Bulvar İdarəsi" publik hüquqi şəxs	420 169,0	420 169,0	
1.7.1.8.	"Bakı Kristal Zalı" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti	2 500 000,0	2 500 000,0	
1.7.1.9.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidməti	869 592,0	869 592,0	
1.7.1.10.	Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Mirzə Fətəli Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanası	6 255 924,0	6 255 924,0	
1.7.1.11.	Beynəlxalq Muğam Mərkəzi	1 058 460,0	1 058 460,0	
1.7.1.12.	Yerli icra hakimiyyəti orqanları	1 177 331,0		1 177 331,0
1.7.2.	Radio, televiziya və nəşriyyat	57 721 175,0	57 698 192,0	22 983,0
1.7.2.1.	"Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyi (AZƏRTAC)" publik hüquqi şəxs	7 995 503,0	7 995 503,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.7.2.2.	"Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən maliyyə yardımı	31 822 507,0	31 822 507,0	
1.7.2.3.	Azərbaycan Respublikası İctimai Televiziya və Radio Yayımaları Şirkətinə verilən maliyyə yardımı	11 618 112,0	11 618 112,0	
1.7.2.4.	"Azərbaycan" nəşriyyatı (dövlət sifarişlərinin yerinə yetirilməsi)	1 504 160,0	1 504 160,0	
1.7.2.5.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu	4 042 068,0	4 042 068,0	
1.7.2.6.	"Mir" Dövlətlərarası Teleradio Şirkətinin Azərbaycan Milli Nümayəndəliyinə verilən subsidiya	532 712,0	532 712,0	
1.7.2.7.	Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi	183 130,0	183 130,0	
1.7.2.8.	Radio və televiziya redaksiyalarının saxlanması	22 983,0		22 983,0
1.7.3.	Bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və turizm	44 590 913,0	38 341 013,0	6 249 900,0
1.7.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi	8 543 493,0	8 543 493,0	
1.7.3.2.	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	35 732 284,0	29 482 384,0	6 249 900,0

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.7.3.2.1.	Bədən tərbiyəsi və idmanın təşkili	18 447 184,0	18 447 184,0	
1.7.3.2.2.	Gənclər siyasəti	11 035 200,0	11 035 200,0	
1.7.3.3.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	315 136,0	315 136,0	
1.7.4.	Digər kateqoriyalara aid edilməyən fəaliyyət	75 266 811,0	74 923 385,0	343 426,0
1.7.4.1.	Heydər Əliyev Mərkəzi	8 463 644,0	8 463 644,0	
1.7.4.2.	“Azərbaycan Respublikasının Müəllif Hüquqları Agentliyi” publik hüquqi şəxs	859 742,0	859 742,0	
1.7.4.3.	Azərbaycanda Atatürk Mərkəzi	321 802,0	321 802,0	
1.7.4.4.	“Tərcümə Mərkəzi” publik hüquqi şəxs	1 767 008,0	1 767 008,0	
1.7.4.5.	Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi	1 082 216,0	1 082 216,0	
1.7.4.6.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi	2 092 815,0	2 092 815,0	
1.7.4.7.	Azərbaycan Respublikasının Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının daimi fəaliyyət göstərən İşçi Qrupu	199 329,0	199 329,0	
1.7.4.8.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası	5 625 204,0	5 625 204,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.7.4.9.	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Gənclər Fondu	2 006 400,0	2 006 400,0	
1.7.4.10.	Dövlət büdcəsindən verilən maliyyə yardımları	7 583 076,0	7 583 076,0	
1.7.4.10.1.	Qeyri-dövlət təşkilatlarına verilən maliyyə yardımı	3 579 876,0	3 579 876,0	
1.7.4.10.2.	Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi (dini mərkəzlərə (idarələrə) verilən maliyyə yardımı)	1 003 200,0	1 003 200,0	
1.7.4.10.3.	Siyasi partiyalara verilən maliyyə yardımı	3 000 000,0	3 000 000,0	
1.7.4.11.	Yerli icra hakimiyyəti orqanları	343 426,0		343 426,0
1.7.4.12.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	6 023 311,0	6 023 311,0	
1.7.4.13.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir	35 112 000,0	35 112 000,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.7.4.14.	Mədəniyyət, incəsənət informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədən kənar xərcləri	3 786 838,0	3 786 838,0	
1.8.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı	458 558 557,0	252 325 435,0	206 233 122,0
1.8.1.	Mənzil təsərrüfatı	61 206 293,0	30 600 000,0	30 606 293,0
1.8.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi (məcburi köçkünlər üçün salınmış qəsəbələrdə dövlət mənzil fondunun istismarı və saxlanması)	600 000,0	600 000,0	
1.8.1.2.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər	30 000 000,0	30 000 000,0	
1.8.1.3.	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşən müəssisə və təşkilatlar	30 606 293,0		30 606 293,0
1.8.2.	Kommunal təsərrüfatı	345 056 129,0	169 980 300,0	175 075 829,0

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.8.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi (məcburi köçkünlər üçün salınmış qəsəbələrdə abadlıq, yaşıllaşdırma işlərinin görülməsi və digər kommunal tədbirlər)	3 480 300,0	3 480 300,0	
1.8.2.2.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	500 000,0	500 000,0	
1.8.2.3.	"Təmiz Şəhər" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə verilən subsidiya	37 800 000,0	37 800 000,0	
1.8.2.4.	"Azəristiliktəchizat" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə verilən maliyyə yardımı	33 000 000,0	33 000 000,0	
1.8.2.5.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı sahəsi üzrə yaşayış məntəqələrinə aid olan kommunal təyinatlı infrastrukturların bərpası, yenidən qurulması və abadlaşdırılması	95 200 000,0	95 200 000,0	
1.8.2.6.	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşən müəssisə və təşkilatlar	175 075 829,0		175 075 829,0
1.8.3.	Su təsərrüfatı	33 961 000,0	33 961 000,0	
1.8.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	4 561 000,0	4 561 000,0	
1.8.3.2.	"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti	29 400 000,0	29 400 000,0	
1.8.3.2.1.	Subsidiya	7 400 000,0	7 400 000,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.8.3.2.2.	Nizamnamə kapitalının artırılması yolu ilə borc öhdəliklərinin tənzimlənməsi	22 000 000,0	22 000 000,0	
1.8.4.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı ilə bağlı digər xidmətlər	18 335 135,0	17 784 135,0	551 000,0
1.8.4.1.	"İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi" publik hüquqi şəxs	5 046 000,0	5 046 000,0	
1.8.4.2.	"Dənizkənarı Bulvar İdarəsi" publik hüquqi şəxs	12 738 135,0	12 738 135,0	
1.8.4.3.	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşən müəssisə və təşkilatlar	551 000,0		551 000,0
1.9.	Yanacaq və enerji	8 016 600,0	8 016 600,0	
1.9.1.	Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyinin tabeliyində "Azərbaycan Respublikasının Alternativ və Bərpa Olunan Enerji Mənbələri üzrə Dövlət Agentliyi" publik hüquqi şəxs	6 995 000,0	6 995 000,0	
1.9.2.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi ("Milli Nüvə Tədqiqatları Mərkəzi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin nizamnamə kapitalı)	1 021 600,0	1 021 600,0	
1.10.	Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq,	656 259 888,0	656 259 888,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
	ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi			
1.10.1.	Kənd təsərrüfatı	616 598 035,0	616 598 035,0	
1.10.1.1.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	10 853 556,0	10 853 556,0	
1.10.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Bitki Sortlarının Qeydiyyatı və Toxum Nəzarəti üzrə Dövlət Xidməti	1 565 743,0	1 565 743,0	
1.10.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Baytarlıq Nəzarəti Xidməti	25 408 392,0	25 408 392,0	
1.10.1.4.	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Fitosanitar Nəzarəti Xidməti	4 280 630,0	4 280 630,0	
1.10.1.5.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi (kənd təsərrüfatı əmlakının sığortalanması üçün sığorta haqqının dövlət büdcəsi hesabına ödənilən hissəsi)	1 000 000,0	1 000 000,0	
1.10.1.6.	Azərbaycan Respublikasında ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə bağlı tədbirlər	199 200 000,0	199 200 000,0	
1.10.1.7.	Azərbaycan Respublikasının Əmlak	29 836 000,0	29 836 000,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
	Məsələləri Dövlət Komitəsi			
1.10.1.8.	Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyəti	248 922 714,0	248 922 714,0	
1.10.1.9.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası (Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsinin tabeliyində "Aqrokompleks")	4 280 000,0	4 280 000,0	
1.10.1.10.	Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində islahatlar	80 000 000,0	80 000 000,0	
1.10.1.11.	Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədən kənar xərcləri	11 251 000,0	11 251 000,0	
1.10.2.	Meşə təsərrüfatı	13 068 738,0	13 068 738,0	
1.10.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	13 068 738,0	13 068 738,0	
1.10.3.	Balıqçılıq və ovçuluq	2 888 772,0	2 888 772,0	
1.10.3.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	2 888 772,0	2 888 772,0	
1.10.4.	Ətraf mühitin mühafizəsi	15 924 935,0	15 924 935,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.10.4.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	13 874 935,0	13 874 935,0	
1.10.4.2.	Su təchizatı qurğularının istismarı və onlara xidmətlə bağlı bələdiyyələrə verilən maliyyə yardımı	2 050 000,0	2 050 000,0	
1.10.5.	Hidrometeorologiya	7 779 408,0	7 779 408,0	
1.10.5.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	7 779 408,0	7 779 408,0	
1.11.	Sənaye, tikinti və faydalı qazıntılar	4 844 376 000,0	4 844 376 000,0	
1.11.1.	Tikinti	4 827 476 000,0	4 827 476 000,0	
1.11.1.1.	Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri)	4 824 200 000,0	4 824 200 000,0	
1.11.1.2.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	1 776 000,0	1 776 000,0	
1.11.1.3.	Müfəssəl ərazi planlaşdırılması sənədlərinin hazırlanması	1 500 000,0	1 500 000,0	
1.11.2.	Faydalı qazıntılar	12 900 000,0	12 900 000,0	
1.11.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	6 100 000,0	6 100 000,0	
1.11.2.2.	Azərbaycan Respublikası Ərazilərinin Minalardan Təmizlənməsi üzrə Milli Agentlik	6 800 000,0	6 800 000,0	
1.11.3.	Geodeziya və Xəritəçəkmə	4 000 000,0	4 000 000,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.11.3.1.	Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Geodeziya və Kartoqrafiya üzrə Dövlət Agentliyi	4 000 000,0	4 000 000,0	
1.12.	Nəqliyyat və rabitə	166 790 678,0	166 290 678,0	500 000,0
1.12.1.	Nəqliyyat	110 286 678,0	109 786 678,0	500 000,0
1.12.1.1.	"Azərbaycan Hava Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən subsidiya	10 010 000,0	10 010 000,0	
1.12.1.2.	"Bakı Metropoliteni" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən subsidiya	45 000 000,0	45 000 000,0	
1.12.1.3.	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Dəniz Administrasiyası	4 471 678,0	4 471 678,0	
1.12.1.4.	"Bakı Nəqliyyat Agentliyi" publik hüquqi şəxs	48 120 000,0	48 120 000,0	
1.12.1.5.	Yerli icra hakimiyyəti orqanları (Sumqayıt və Gəncə şəhərləri üzrə avtomobil nəqliyyatı fəaliyyətinin tənzimlənməsi)	500 000,0		500 000,0
1.12.1.6.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi	2 185 000,0	2 185 000,0	
1.12.2.	Rabitə	56 504 000,0	56 504 000,0	
1.12.2.1.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi	1 504 000,0	1 504 000,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.12.2.1.1.	Universal poçt rabitəsi xidməti göstərilməsi və digər tədbirlərlə bağlı yaranan zərərin örtülməsi	1 000 000,0	1 000 000,0	
1.12.2.1.2.	Xüsusi yayım avadanlıqlarına xidmət	420 000,0	420 000,0	
1.12.2.1.3.	İnformasiya ehtiyatları və fərdi məlumatların informasiya sistemlərinin dövlət reyestrinin aparılması	84 000,0	84 000,0	
1.12.2.2.	"Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti (nizamnamə kapitalının artırılması yolu ilə borc öhdəliklərinin tənzimlənməsi)	55 000 000,0	55 000 000,0	
1.13.	İqtisadi fəaliyyət	245 511 000,0	245 511 000,0	
1.13.1.	İqtisadi və kommersiya fəaliyyəti	196 481 000,0	196 481 000,0	
1.13.1.1.	Sahibkarlığa dəstək	46 481 000,0	46 481 000,0	
1.13.1.1.1.	Dövlət əmlakının özəlləşdirilməsinin təşkili və mülkiyyət hüquqlarının qorunması	25 000 000,0	25 000 000,0	
1.13.1.1.2.	Qeyri-neft məhsullarının ixracı ilə bağlı tədbirlər	15 000 000,0	15 000 000,0	
1.13.1.1.3.	İqtisadi fəaliyyət üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	6 481 000,0	6 481 000,0	
1.13.1.2.	Azərbaycan Respublikasında əhəlinin mənzilə olan tələbatının ödənilməsi və vətəndaşların güzəştli şərtlərlə mənzil əldə etməsi xərcləri	150 000 000,0	150 000 000,0	
1.13.2.	İqtisadi fəaliyyətin digər sahələri	49 030 000,0	49 030 000,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.13.2.1.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	29 000 000,0	29 000 000,0	
1.13.2.1.1.	Xarici qrantlar hesabına həyata keçirilən layihələr	29 000 000,0	29 000 000,0	
1.13.2.2.	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi ("Şahdağ Turizm Mərkəzi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti)	12 000 000,0	12 000 000,0	
1.13.2.3.	Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi	1 150 000,0	1 150 000,0	
1.13.2.3.1.	Azərbaycan Respublikasında Ünvan Reyestrinin fəaliyyətini təmin edən informasiya sisteminin yaradılması	500 000,0	500 000,0	
1.13.2.3.2.	"Qəbələ radiolokasiya stansiyasının inzibati təsərrüfat zonası və texniki mövqe" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti	650 000,0	650 000,0	
1.13.2.4.	"Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi" publik hüquqi şəxs	1 380 000,0	1 380 000,0	
1.13.2.5.	Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi (Yüksək Texnologiyalar Parkına verilən maliyyə yardımı)	500 000,0	500 000,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.13.2.6.	Bir sıra dövlət müəssisələrində islahatların aparılması ilə bağlı texniki iqtisadi əsaslandırmanın hazırlanması xərcləri	5 000 000,0	5 000 000,0	
1.14.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər	1 731 770 238,0	1 715 423 381,0	16 346 857,0
1.14.1.	Məqsədli büdcə fondları	333 000 000,0	333 000 000,0	
1.14.1.1.	"Avtomobil Yolları" Məqsədli Büdcə Fondu	333 000 000,0	333 000 000,0	
1.14.2.	Ehtiyat fondlar	404 000 000,0	404 000 000,0	
1.14.2.1.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondu	304 000 000,0	304 000 000,0	
1.14.2.2.	Dövlət Büdcəsinin Ehtiyat Fondu	100 000 000,0	100 000 000,0	
1.14.3.	Əsas bölmələrə aid edilməyən sair xərclər	994 770 238,0	978 423 381,0	16 346 857,0
1.14.3.1.	Beynəlxalq və ölkə səviyyəli tədbirlərin keçirilməsi ilə bağlı xərclər	20 000 000,0	20 000 000,0	
1.14.3.1.1.	Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəliklərinin və konsulluqlarının fəaliyyəti ilə bağlı digər xərclər	8 000 000,0	8 000 000,0	
1.14.3.1.2.	Beynəlxalq, ölkə səviyyəli və bu qəbildən olan digər tədbirlər	12 000 000,0	12 000 000,0	
1.14.3.2.	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi (fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması)	20 000 000,0	20 000 000,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.14.3.3.	Digər xidmətlər üzrə xərclər	954 770 238,0	938 423 381,0	16 346 857,0
1.14.3.3.1.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası (İnsan hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsi qarşısında Azərbaycan Respublikasının maraqlarının müdafiəsi və həmin məhkəmənin qərarlarının icrası)	2 006 400,0	2 006 400,0	
1.14.3.3.2.	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi (yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələrin, biometrik pasportların, orderlərin, medalların hazırlanması və lisenziya blanklarının çap edilməsi)	20 525 025,0	20 525 025,0	
1.14.3.3.3.	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	39 809 617,0	38 352 423,0	1 457 194,0
1.14.3.3.3.1.	Xüsusi müdafiə olunan və digər sənədlərin çap edilməsi	14 200 000,0	14 200 000,0	
1.14.3.3.3.2.	valyuta konvertasiyası	4 000 000,0	4 000 000,0	
1.14.3.3.3.3.	Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq kredit reytinginin müəyyən olunması, digər işlərin qiymətləndirilməsi üçün ekspertlərin cəlb edilməsi və informasiya idarəetmə sisteminin saxlanması	9 652 423,0	9 652 423,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.14.3.3.3.4.	beynəlxalq mühasibat uçotu standartlarının tətbiqi	500 000,0	500 000,0	
1.14.3.3.3.5.	məhkəmə qərarlarının icrası, məhkəmə prosesləri ilə bağlı göstərilən hüquqi yardım və digər sosial-iqtisadi tədbirlər	11 457 194,0	10 000 000,0	1 457 194,0
1.14.3.3.4.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər üzrə büdcədən kənar xərclər	3 850 000,0	3 850 000,0	
1.14.3.3.5.	Ünvanlı dövlət sosial yardımını alan aztəminatlı ailələrin əmlakının, dövlətə məxsus əmlakın və dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlara məxsus nəqliyyat vasitələrinin icbari sığortası	11 000 000,0	11 000 000,0	
1.14.3.3.6.	Dövlət maddi və material ehtiyatlarının yaradılması	5 000 000,0	5 000 000,0	
1.14.3.3.7.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi və digər sosial tədbirlər	3 189 533,0	3 189 533,0	
1.14.3.3.8.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər	20 800 000,0	20 800 000,0	
1.14.3.3.9.	İslahatlarla bağlı xərclər	833 700 000,0	833 700 000,0	

	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği (manatla)	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1.14.3.3.10.	Yerli xərclərdə nəzərdə tutulmayan sosial-iqtisadi və digər təyinatlı tədbirlər	11 658 391,0		11 658 391,0
1.14.3.3.11.	Şəhər və rayonlarda yerləşən səfərbərlik ehtiyatları anbarlarının, ehtiyat idarəetmə məntəqələrinin saxlanması və digər tədbirlər	3 231 272,0		3 231 272,0

2. Müəyyən edilsin ki, bu Fərmanın 1.11.1.1-ci yarımbəndində (Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin, 1.14.3.3.9-cu yarımbəndində (İslahatlarla bağlı xərclər) nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü isə Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin təklifləri əsasında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

3.1. "Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə dövlət büdcəsinin gəlirləri və xərcləri üzrə təsdiq olunmuş göstəricilərin yerinə yetirilməsinə nəzarət etsin;

3.2. bu Fərmanın 1.1.1.60-cı yarımbəndində (Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi), 1.2.1.5-ci yarımbəndində (Müdafiə qüvvələri üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi), 1.2.4.2-ci yarımbəndində (Xüsusi müdafiə təyinatlı layihələr və tədbirlər üzrə xərclər), 1.3.4.4-cü yarımbəndində (Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi), 1.10.1.6-cı yarımbəndində (Azərbaycan Respublikasında ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə bağlı tədbirlər) və 1.13.1.2-ci yarımbəndində (Azərbaycan Respublikasında əhalinin mənzilə olan tələbatının ödənilməsi və vətəndaşların güzəştli şərtlərlə mənzil əldə etməsi) nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü və həmin bölgüdə ediləcək dəyişiklikləri, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla, həyata keçirsin;

3.3. bu Fərmanın 1.1.2.1-ci yarımbəndində (Beynəlxalq maliyyə-kredit təşkilatlarına və ictimai-siyasi təşkilatlara üzvlük haqqı), 1.1.2.2-ci yarımbəndində (Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqları), 1.1.2.3-cü yarımbəndində (Beynəlxalq fəaliyyət və bu qəbildən olan digər tədbirlər), 1.1.6-cı yarımbəndində (Yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən dotasiya), 1.10.1.10-cu

yarımbəndində (Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində islahatlar), 1.14.3.1.2-ci yarımbəndində (Beynəlxalq, ölkə səviyyəli və bu qəbildən olan digər tədbirlər) və 1.14.3.3.6-cı yarımbəndində (Dövlət maddi və material ehtiyatlarının yaradılması) nəzərdə tutulan vəsaitin xərc istiqamətləri və tədbirlər üzrə bölgüsünü həyata keçirsin;

3.4. bu Fərmanın 1.1.1.59-cu, 1.1.3.16-cı, 1.2.1.4-cü, 1.4.7.15-ci, 1.6.1.5-ci, 1.11.1.3-cü, 1.13.1.1.1-ci, 1.13.1.1.3-cü, 1.13.2.6-cı, 1.14.2.2-ci və 1.14.3.3.7-ci yarımbəndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin;

3.5. Dövlət maliyyə inzibatçılığının və hesabatlılığın gücləndirilməsi, şəffaflığın artırılması, həmçinin büdcə vəsaitlərindən təyinatı üzrə istifadənin tam təmin edilməsi məqsədilə, beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla, “Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 4-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş vahid büdcə təsnifatının təkmilləşdirilməsini altı ay müddətində təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

3.6. “Dövlət borcu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 3.1-ci maddəsinə uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikası adından borc alınması və zəmanət verilməsi qaydalarının layihəsini iki ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqim etsin.

4. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Sabitliyi Şurası 2018-ci il üçün pul proqramını, “2018-ci il və ortamüddətli dövr üçün makroiqtisadi və maliyyə sabitliyinin təmin olunması üzrə tədbirlər planı”nı on beş gün müddətinə təsdiq etsin və tədbirlər planına uyğun olaraq icrasını təmin etsin.

5. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi:

5.1. 2018-ci il dövlət büdcəsində Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi üzrə nəzərdə tutulan gəlirlərin aylıq və rüblük daxilolmalarının proqnozunun bölgüsünü, bu Fərmanın 4-cü hissəsinin tələblərini nəzərə alaraq, həmin orqanlarla razılaşdırmaqla, on beş gün müddətində təsdiq etsin;

5.2. bu Fərmanın 1.1.3.15-ci, 1.3.4.3-cü, 1.4.7.16-cı, 1.5.5.10-cu, 1.7.4.10.3-cü, 1.7.4.12-ci, 1.7.4.13-cü, 1.14.3.3.5-ci və 1.14.3.3.8-ci yarımbəndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin;

5.3. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla:

5.3.1. bu Fərmanın 1.8.1.2-ci yarımbəndində (Mənzil və kommunal təsərrüfatı sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər), 1.8.2.5-ci yarımbəndində (Mənzil və kommunal təsərrüfatı sahəsi üzrə yaşayış məntəqələrinə aid olan kommunal təyinatlı infrastrukturların bərpası, yenidən qurulması və abadlaşdırılması) nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü və həmin bölgüdə ediləcək dəyişiklikləri həyata keçirsin;

5.3.2. bu Fərmanın 1.1.1.61-ci, 1.1.3.17-ci, 1.2.1.6-cı, 1.3.4.5-ci, 1.4.7.17-ci, 1.5.5.11-ci, 1.6.3.1-ci, 1.7.4.14-cü, 1.10.1.11-ci və 1.14.3.3.4-cü yarımbəndlərində nəzərdə tutulan vəsaitin (dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədən kənar xərcləri) gəlir və xərclər smetasının aidiyyəti təşkilatlar üzrə təsdiqini iki ay müddətində həyata keçirsin;

5.4. “Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 11-ci, 14-cü və 15-ci maddələrindən irəli gələn vəzifələrin yerinə yetirilməsini təmin etsin;

5.5. “Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 13-cü maddəsi ilə təsdiq edilmiş daxili və xarici borcalmanın, il ərzində veriləcək dövlət zəmanətlərinin məbləğinin yuxarı həddi (limiti) çərçivəsində bazar konyunkturundan asılı olaraq milli və xarici valyutada borcalmanın, o cümlədən dövlət istiqrazlarının buraxılışının həyata keçirilməsi üçün tədbirlər görsün;

5.6. büdcə təşkilatlarında kommunal xidmətlərin (elektrik və istilik enerjisi, təbii qaz və su) istehlakına görə limitlərin müəyyən edilməsi və tənzimlənməsi qaydasının layihəsini üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim etsin;

5.7. “Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 7-ci maddəsində nəzərdə tutulan xərc maddələri istisna olmaqla, 2018-ci il ərzində büdcə təşkilatlarına maliyyə vəsaitləri ayrılarkən, kommunal xidmətlərdən (elektrik və istilik enerjisindən, təbii qazdan, sudan və tullantı sularının axıdılmasından) istifadə haqlarının ilk növbədə (o cümlədən müəyyən edilmiş limitdən artıq istifadəyə görə yaranmış borcların digər xərclər hesabına) ödənilməsinə təmin etsin.

6. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondu, Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Sabitliyi Şurasının qərarına uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə nəzərdə tutulan transfertin yuxarı həddinin aylıq və rüblük bölgü əsasında həyata keçirilməsini Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı ilə əlaqələndirməklə təmin etsin.

7. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına tövsiyə olunsun ki, Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə birlikdə, Azərbaycan Respublikası Maliyyə Sabitliyi Şurasının 2018-ci il üçün təsdiq etdiyi pul proqramına uyğun olaraq, pul və fiskal siyasətlərin daha sıx əlaqələndirilməsi istiqamətində tədbirlər görsün.

8. Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi bu Fərmanın 1.7.4.10.1-ci yarım bəndində (Qeyri-dövlət təşkilatlarına verilən maliyyə yardımı) nəzərdə tutulan vəsaitin aidiyyəti təşkilatlar arasında bölgüsünü, Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla, həyata keçirsin və maliyyələşdirməni təmin etsin.

9. Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi bu Fərmanın 1.10.4.2-ci yarım bəndində (Su təchizatı qurğularının istismarı və onlara xidmətlə bağlı

bələdiyyələrə verilən maliyyə yardımı) nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin və maliyyələşdirməni təmin etsin.

10. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi:

10.1. bu Fərmanın 1.1.2.4-cü yarım bəndində (Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi (Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən səfirlik və konsulluqlarında ticarət nümayəndələri) nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü və həmin bölgüdə ediləcək dəyişiklikləri, Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla, həyata keçirsin;

10.2. bu Fərmanın 1.13.1.1.2-ci yarım bəndində (Qeyri-neft məhsullarının ixracı ilə bağlı tədbirlər) nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin.

11. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi bu Fərmanın 1.14.3.1.1-ci yarım bəndində (Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəliklərinin və konsulluqlarının fəaliyyəti ilə bağlı digər xərclər) nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü bir ay müddətində həyata keçirsin.

12. Növbəti illər üçün dövlət büdcəsinin gəlirlərinin proqnozlaşdırılması məqsədilə:

12.1. Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi:

12.1.1. 2016–2017-ci illərdə əlavə dəyər vergisi ödəyiciləri üzrə (fəaliyyət göstərən şəhər və rayonlar göstərilməklə) hesablanmış və dövlət büdcəsinə daxil olmuş vergilərə dair məlumatları 2018-ci il aprel ayının 1-dək;

12.1.2. “Dövlət rüsumu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulan xidmətləri və hüquqi hərəkətləri həyata keçirən ayrı-ayrı dövlət orqanları üzrə dövlət büdcəsinə təmin edilmiş dövlət rüsumuna dair aylıq məlumatları hesabat ayından sonrakı ayın 20-dək Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim etsin;

12.2. 2018-ci il aprel ayının 1-dək aşağıda qeyd olunan məlumatlar Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə və Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim edilsin:

12.2.1. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi – ölkə ərazisinə idxal olunan mallar üzrə tətbiq edilən əlavə dəyər vergisindən və gömrük rüsumlarından 2016–2017-ci illərdə azad olunmuş hüquqi və fiziki şəxslərə və onların idxal göstəricilərinə dair məlumatları;

12.2.2. Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi – 2016–2017-ci illərdə dövlət mülkiyyətinin və torpaqların hər bir hüquqi şəxsə və hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan hər bir fiziki şəxsə icarəyə verilməsi ilə bağlı hesablanmış və dövlət büdcəsinə daxil olmuş vəsaitlərə dair məlumatları;

12.2.3. Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi – Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondu tərəfindən 2016–2017-ci illərdə hər bir hüquqi və fiziki şəxs üzrə

hesablanmış və Fonda ödənilmiş məcburi dövlət sosial sığorta ayırmalarına dair məlumatları.

13. Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi, Azərbaycan Respublikası Ərazilərinin Minalardan Təmizlənməsi üzrə Milli Agentlik dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşən geoloji-kəşfiyyat, xəritəçəkmə, şəhərsalma və ərazilərin minalardan təmizlənməsi işlərinin dövlət sifarişi kimi təsdiq olunması üçün təkliflərini iki ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim etsinlər.

14. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabineti, mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları, büdcədən maliyyələşən və maliyyə yardımı alan təşkilatlar və digər dövlət orqanları maliyyə intizamının gücləndirilməsi, israfçılığa, izafi xərclərə yol verilməməsi və büdcə vəsaitindən qənaətlə istifadə olunması istiqamətində təsirli tədbirlər görsünlər.

15. Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi 2018-ci il dövlət büdcəsinin kəsirinin maliyyələşdirilməsi ilə bağlı özəlləşdirmədən daxilolmalar üzrə nəzərdə tutulmuş proqnozun tam məbləğdə büdcəyə təmin edilməsi üçün təsirli tədbirlər görsün.

16. Müəyyən edilsin ki:

16.1. "Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 8.6.1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondu qismində Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi həyata keçirir;

16.2. həmin Qanunun 11-ci maddəsində nəzərdə tutulan müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi həyata keçirir.

17. "Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 27 dekabr tarixli 1180 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 12, maddə 2098) 3.6-cı bəndi ləğv edilsin.

18. Bu Fərmanın 1-ci hissəsi 2018-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, " 25 " dekabr 2017-ci il

№ 1756

9. Nəticə

Əvvəlki illərin büdcəsindən öz yığcamlığı, prioritetliyi və ünvanlılığı ilə fərqlənən 2018-ci il dövlət büdcəsi mövcud iqtisadi reallıqlara söykənməklə, ölkəmizin hərtərəfli dayanıqlı inkişafına və Azərbaycan xalqının rifahının yaxşılaşdırılmasına yönəlmiş Azərbaycan Respublikasının Prezidenti möhtərəm cənab İlham Əliyevin sosial-iqtisadi kursunun ardıcıl surətdə davam etdirilməsinə, qarşıda duran bütün sosial proqramların və dövlət vəzifələrinin yerinə yetirilməsinə maliyyə təminatı yaradacaqdır.

Eyni zamanda büdcə prosesini tənzimləyən qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, onun şəffaflığının artırılması ölkə vətəndaşları, Milli Məclisin deputatları ilə yanaşı beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən də müsbət qiymətləndirilir.

Büdcə prosesinin beynəlxalq standartlara uyğun olaraq daha da təkmilləşdirilməsi, onun ünvanlılığının və ictimaiyyətə açıqlığının təmin edilməsi istiqamətində aparılmış davamlı və məqsədyönlü işlərin nəticəsi olaraq Beynəlxalq Büdcə Əməkdaşlığının "Açıq Büdcə İndeksi – 2015" hesabatında Azərbaycan üzrə Açıq Büdcə İndeksi 9 bal artırılaraq 51 bala çatdırılmışdır ki, bu da dünya üzrə orta göstəricidən (45 bal) 6 bal yüksəkdir.

10. Anlayışlar və terminlər

Ümumi daxili məhsul — bir il ərzində iqtisadiyyatda (ölkə daxilində) istehsal olunan bütün mal və xidmətlərin məcmu bazar qiymətidir.

büdcə—Azərbaycan Respublikasının müvafiq dövlət hakimiyyəti və özünüidarəetmə orqanları vasitəsilə dövlətə və bələdiyyələrə məxsus vəzifə və funksiyaları yerinə yetirmək üçün lazım olan pul vəsaitinin yığılması və istifadə olunması üçün əsas maliyyə sənədi;

büdcə təsnifatı—dövlət büdcəsinin, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinin, yerli büdcələrin və büdcədən kənar dövlət fondlarının gəlirlərinin, xərclərinin və maliyyələşmə mənbələrinin funksional, iqtisadi, inzibati və digər prinsiplər əsasında qruplaşdırılması;

büdcə ili—yanvar ayının 1-dən dekabr ayının 31-dək olan bir illik dövr;

təsdiq olunan büdcə ayırmaları—qanunvericiliklə təsdiq olunan və dövlət büdcəsində, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsində və yerli büdcələrdə maddələr üzrə xərclənə biləcək vəsaitin yuxarı həddi;

büdcədən kənar dövlət fondları — qanunvericiliyə uyğun olaraq dövlət tərəfindən hüquqi şəxs qismində təsis edilmiş və dövlət büdcəsindən kənar müstəqil büdcəyə malik olan məqsədli dövlət maliyyə fondları.

dövlət büdcəsindən və Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsindən kənar əməliyyatlar—müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının və büdcə təşkilatlarının qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada büdcədən kənar əldə etdikləri gəlirləri və həyata keçirdikləri xərcləri üzrə maliyyə əməliyyatları;

icmal büdcə—dövlət büdcəsinin, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinin (büdcədən kənar əməliyyatlar da daxil olmaqla) və büdcədən kənar dövlət fondlarının gəlir və xərclərini funksional və iqtisadi təsnifata uyğun paraqraflar səviyyəsində əks etdirən maliyyə sənədi;

büdcə kəsiri (defisit)—büdcə xərclərinin gəlirlərlə təmin olunmayan məbləği;

büdcə artıqlığı (profisit)—büdcə gəlirlərinin büdcə xərclərindən artıq olan məbləği;

dövlət büdcəsinin kassa icrası—büdcə gəlirlərinin büdcəyə daxil olmasını və xərclərinin büdcə təsnifatına uyğun olaraq xəzinədarlıq vasitəsilə ünvanlı istifadəsini təmin edən icra mexanizmi;

büdcə gəlirləri—Azərbaycan Respublikasının, Naxçıvan Muxtar Respublikasının və yerli özünüidarəetmə orqanlarının müvafiq qanunvericilik aktları ilə müəyyən olunmuş qaydada dövlət büdcəsinə, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə və yerli büdcələrə daxil olan vergilər, rüsumlar, digər ödənişlər və daxilolmalar;

büdcə xərcləri—büdcə təsnifatına uyğun olaraq dövlət büdcəsindən, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsindən və yerli büdcələrdən qanunvericiliklə nəzərdə tutulan tələbatı ödəmək üçün ayrılan vəsait;

mərkəzləşdirilmiş gəlir—dövlət büdcəsində müəyyən edilən normativlərə uyğun olaraq dövlət büdcəsi gəlirlərindən yerli gəlirlər çıxıldıqdan sonra formalaşan gəlir;

mərkəzləşdirilmiş xərc—büdcə təsnifatına uyğun olaraq, dövlət büdcəsində nəzərdə tutulan müvafiq orqanların fəaliyyətinin və tədbirlərin maliyyələşdirilməsi ilə bağlı xərclər;

yerli gəlir—dövlət büdcəsində müəyyən edilən normativlər əsasında formalaşan ayrı-ayrı şəhər və rayonlar üzrə gəlir;

yerli xərc—büdcə təsnifatına uyğun olaraq, maliyyələşdirilməsi yerli gəlirlər və mərkəzləşdirilmiş gəlirlərdən ayrılan vəsait hesabına həyata keçirilən xərclər;

büdcə ssudaları—dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş xərclərindən Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə, yerli büdcələrə və hüquqi şəxslərə, yerli büdcələrdən bələdiyyə təşkilatlarına qaytarılmaq şərti ilə il ərzində müəyyən müddətə verilən maliyyə vəsaiti;

dotasiya—dövlət büdcəsindən Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə və yerli büdcələrə onların gəlir və xərclərini tənzimləmək məqsədilə əvəzsiz verilən maliyyə vəsaiti;

grant—daxili və xarici mənbələr hesabına əvəzsiz verilən məqsədli maliyyə yardımı;

subvensiya—məqsədli maliyyələşdirmənin həyata keçirilməsi üçün dövlət büdcəsindən Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə və yerli büdcələrə verilən, lakin həmin məqsəd üçün və ya müəyyən edilmiş müddətdə istifadə edilmədikdə geri qaytarılan maliyyə vəsaiti;

subsidiya—dövlət büdcəsindən Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə, yerli büdcələrə və hüquqi şəxslərə əvəzsiz verilən maliyyə vəsaiti;

məqsədli büdcə fondları—dövlət büdcəsi, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsi və yerli büdcələrin tərkibində konkret tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün formalaşan və istifadə edilən pul vəsaiti;

sekvestr—dövlət büdcəsi, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsi və yerli büdcələrin gəlirləri, həmçinin dövlət büdcəsinin kəsirinin (defisitinin) maliyyələşmə mənbələri üzrə daxilolmalar yerinə yetirilmədikdə, müdafiə olunmuş xərc maddələri istisna olmaqla, büdcə ilinin qalan ayları üzrə xərclərin müəyyən olunmuş qaydada ixtisarı;

müdafiə olunan xərc maddələri—büdcə ili ərzində maliyyələşdirilməsinə sekvestr tətbiq olunmayan, qanunvericiliklə müəyyən edilmiş büdcə xərcləri;

dövlət borcu - Azərbaycan Respublikasının adından bağlanmış müqavilələrin öhdəlikləri üzrə ödənilməli olan borc;

toplu maliyyə balansı—konkret dövr üçün ölkədə maliyyə vəsaitlərinin yaranma mənbələri və istifadə istiqamətləri barədə məlumatları özündə əks etdirən maliyyə sənədi.

büdcə təşkilatı—maliyyələşdirilməsi bilavasitə Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsi və Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsi hesabına həyata keçirilən idarə və təşkilatlar;

büdcənin tərtibi prosesində iştirak edən təşkilatlar—mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları və onların struktur bölmələri, büdcə gəlirlərinin icrasını təmin edən orqanlar, dövlət büdcəsindən maliyyələşən və (və ya) maliyyə yardımı alan təşkilatlar, büdcədən kənar dövlət fondları və vergi ödəyiciləri, zərurət yarandıqda, bələdiyyələr.

11. Əks əlaqə

Hörmətli oxucular!

Sizə təqdim olunmuş "Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət və icmal büdcələri üzrə Vətəndaşın büdcə bələdçisi" ilə bağlı rəylərinizi, təkliflərinizi aşağıdakı ünvana göndərə bilərsiniz.

Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi,
Bakı şəhəri, S.Vurğun küç, 135, AZ-1022

shukur.adiqozelov@maliyye.gov.az